

3.2.2. PRIKAZ MREŽA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Društvene djelatnosti pripadaju grupi središnjih uslužnih funkcija, čine suprastrukturu ili nadogradnju nekog područja, te su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života. One podižu obrazovnu, kulturnu i znanstvenu razinu te zdravstvenu kulturu cjelokupnog stanovništva u njihovom gravitacijskom i utjecajnom području. Nedovoljno shvaćanje i valoriziranje uloge društvenih djelatnosti kao aktivnog činitelja ekonomskog i društvenog razvoja kao i gotovo isključivo tretiranje ulaganja u društvene djelatnosti kao potrošnje u proteklom su razdoblju na području cijele Države doveli do toga da je dosadašnji razvoj društvenih djelatnosti bio substandardan.

Razvitak društvenih djelatnosti u Petrinji u skladu je s predviđenim društvenim i gospodarskim razvitkom, te politikom usklađenog regionalnog i policentričnog razvitka. Karakter budućeg razvoja nalaže puno intenzivniji razvoj javnih i društvenih djelatnosti koje pridonose kvaliteti življenja i javljaju se kao bitni kvalitativni faktori ekonomskog razvitka.

Sadržaji javnih i društvenih djelatnosti raspoređeni su u gradskom tkivu i, uzimajući u obzir očekivanu stabilizaciju broja stanovnika, uz potrebne rekonstrukcije ili proširenja uglavnom će zadovoljavati potrebe grada u planskom razdoblju. GUP-om je u dijelovima grada u kojima se u budućnosti očekuje intenzivnija izgradnja i povećanje broja stanovnika rezerviran niz lokacija za smještaj gradskih javnih ili društvenih sadržaja, no kako bi se omogućilo fleksibilnije korištenje prostora konačna namjena tih prostora nije određena.

U skladu s postavkama Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04 i 163/04) GUP-om grada Petrinje je u sklopu površina javnih i društvenih djelatnosti predviđena mogućnost smještaja slijedećih sadržaja :

- upravna namjena,
- socijalna namjena,
- zdravstvena namjena,
- predškolska namjena,
- školska namjena,
- visoko učilište,
- kultura,
- vjerska namjena.

Smještaj manjih javnih i društvenih sadržaja moguć je i sklopu zona mješovite namjene na temelju detaljnih ili urbanističkih planova uređenja prostora ili elaborata za ishođenje lokacijske dozvole, te u sklopu zelenih površina u skladu s ograničenjima definiranih odredbama za provođenje GUP-a.

Javne službe i uprava

U skladu sa zakonima i propisima Republike Hrvatske, te političko - teritorijalnom ustrojstvu zemlje, uspostavljen je sustav javnih službi državne uprave, te lokalne samouprave i uprave na gradskoj razini.

Za sadržaje javnih službi državne uprave, zatim lokalne samouprave i uprave na županijskoj, gradskoj i mjesnoj razini, te djelatnost ostalih upravnih funkcija, odnosno općih službi i institucija, koje su od posebnog značenja za državu i pojedine jedinice lokalne uprave i samouprave treba osigurati prostorne uvjete rada i razvoja. Isto tako treba obuhvatiti potrebe vezane na pravosudne funkcije (sudovi, državno odvjetništvo, pravobraniteljstvo, odvjetništvo, javno bilježništvo i drugo).

Općinski sud u Petrinji

Poglavarstvo Grada Petrinje u Gundulićevoj ulici

Socijalna skrb²³

Djelatnost socijalne skrbi je od posebnog interesa za Državu kako bi se ostvarili ciljevi osiguranja podjednakih uvjeta života svim stanovnicima. U okvirima suvremenih koncepcija u radu socijalnih službi planirano je na razini Države, Županije i Grada ostvariti zadovoljavajuću mrežu i kapacitete javnih ustanova socijalne skrbi (za sve vrste korisnika), što se naročito odnosi na ustanove koje zbrinjavaju starije osobe.

Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje postoje dvije ustanove socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska i to:

- Centar za socijalnu skrb Petrinja, Turkulinova 7
- Dom za stare i nemoćne osobe Petrinja, Šenoina 7b

*Dom za stare i nemoćne osobe u Petrinji
(izvor: službene internet stranice Grada Petrinje www.petrinja.hr)*

Na lokaciji u Turkulinovoj ulici Grad Petrinja ustupio je Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi lokaciju za gradnju novog Centra za socijalnu skrb.

U Petrinji je postojao Dom za djecu (Hanžekova 75) koji je uništen tijekom Domovinskog rata. Kako nadležno Ministarstvo nije imalo namjeru obnavljati Dom za djecu, predmetna lokacija rezervirana je za sadržaj javne i društvene namjene.

²³ na temelju dopisa:

- MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE SKRBI, Uprava socijalne skrbi (dopis klasa: 550-01/-01/1216 urbr: 524-04/1-01-1-1/2 od 15. listopada 2001. godine)
- SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb (dopis kl: 350-01/01-01/08 urbr: 2176-03-01-6 od 24. rujna 2001. godine)

Zdravstvena namjena²⁴

U sklopu ciljeva za unapređenje kvalitete življenja, a na temelju novog zdravstvenog zakonodavstva, te prihvaćenih temeljnih i globalnih ciljeva u zdravstvu treba stvoriti uvjete za provođenje zdravstvene zaštite stanovništva. Mreža zdravstvenih djelatnosti temelji se na uvođenju tržišnih zakonitosti u zdravstvu, uz omogućavanje otvaranja privatne prakse i osnivanja privatnih ustanova, tako da osigurava zdravstvenu zaštitu svima uz pomirbu socijalnih i gospodarskih interesa. Mreža zdravstvene djelatnosti primarne i bolničke zaštite okosnica je cjelokupnog sustava i utvrđena je Planom zdravstvene zaštite (NN 79/02) i Mrežom zdravstvene djelatnosti (NN 85/02).

Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje postoje dvije zdravstvene ustanove:

- **Specijalna bolnica za kronične bolesti**, ulica Vinogradi bb (Odjel specijalne bolnice u ul. M. Gupca 4), pruža specijalističko - konzilijarnu zdravstvenu zaštitu za područja:
 - interna medicina
 - pulmologija
 - psihijatrija
 - fizikalna medicina i rehabilitacija
 - oftamologija

Po obnovi i uređenju bolnice za potrebe kroničnih bolesnika planira se podizanje standarda u polikliničkom dijelu bolnice i dijelu bolnice namijenjenom akutnim bolesnicima (pulmologija, fizijatrija) čime bi se kvaliteta usluge bolnice podigla na višu razinu.

- **Dom zdravlja Petrinja**, pokriva potrebe primarne zdravstvene zaštite (opća i obiteljska medicina, zdravstvena zaštita predškolske djece, polivalentna stomatološka zaštita, medicinsko - biokemijski laboratorij) na dvije lokacije u gradu:
 - tzv. Stari Dom zdravlja u Petrinji, ulica M.Gupca 4
 - tzv. Novi Dom zdravlja u Petrinji, ulica R.Lopašića bb (opća, ginekološka, pedijatrijska i zubna ambulanta, RTG služba, biokemijski laboratorij i patronažna služba). Kako je ocijenjeno da postojeća zgrada Doma zdravlja ne zadovoljava niti minimum zdravstvenih standarda planirana je njegova adaptacija i rekonstrukcija ili izgradnja novog na istoj lokaciji.

Područna ambulanta Doma zdravlja djeluje u Domu umirovljenika, Augusta Šenoje 7 B, dok se područne ambulante u Jabukovcu, Srednjim Mokricama, Banskom Grabovcu i Mošćenici nalaze se izvan područja obuhvata GUP-a.

Nužno je ulaganje u podizanje zdravstvenog standarda na višu razinu što uključuje ugovaranje hitne medicinske pomoći te ulaganje u novu opremu (sanitetska vozila, EKG uređaji, informatički sustav).

Ljekarna Doma zdravlja Petrinja nalazi se na lokaciji u Šenojnoj 3.

Osim navedenih zdravstvenih ustanova u gradu djeluje nekoliko **privatnih ordinacija** za zdravstvenu zaštitu predškolske djece i polivalentnu stomatološku zdravstvenu zaštitu.

²⁴ na temelju dopisa:

- MINISTARSTVO ZDRAVSTVA (dopis klasa: 001-01/01-01/88 urbr: 534-02-27/01-0002 od 28. rujna 2001.g.)
- HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE, Područni ured Sisak (dopis klasa: 500-07/01-01/300 urbr: 338-03-01-01-2 od 10. listopada 2001. godine)
- SISAČKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za rad, zdravstvo i socijalnu skrb (dopis kl: 350-01/01-01/08 urbr: 2176-03-01-6 od 24. rujna 2001. godine)

Specijalna bolnica za kronične bolesti u Petrinji, ulica Vinogradi bb

Dom zdravlja u Petrinji, ulica R.Lopašića bb

Odgoj i obrazovanje²⁵

Kako bi odgoj i obrazovanje mogli uspješno ispunjavati svoje zadaće predviđeno je da nadležne županijske i gradske službe, na temelju kritičke raščlambe postojeće mreže ustanova za odgoj djece predškolske dobi, te mreže ustanova za obavezno osnovno i srednješkolsko obrazovanje, izrade mrežu koja će biti u funkciji demografskog "pokrivanja" i demografskog razvoja, pogotovo slabije naseljenih područja Grada Petrinje.

Dječji vrtić "Petrinjčica" djeluje na tri lokacije:

- U centralni vrtić u ulici M. Dujnića upisano je 150 djece u dvije jasličke i četiri vrtičke skupine. Okoliš vrtića koristi se kao dječje igralište, a u izgradnji je prostor za radionicu. Planirano je proširenje vrtića na postojećoj parceli.
- U dječji vrtić u prizemlju stambene zgrade u ulici D. Petrovića (Sajmište) upisano je 45 djece u dvije odgojne skupine. Vrtić nema uređenog vanjskog prostora, te je potrebno urediti igralište.
- U namjenski objekat vrtića u ulici Ivane Brlić- Mažuranić bb upisano je 50 djece u dvije jasličke i jednoj vrtičkoj skupini. Vanjski prostor je djelomice uređen (potrebno je proširiti cestu), a prostor igraonice se obnavlja.

Radi sve većih potreba za smještajem djece predškolske dobi u **dječje ustanove** potrebno je prioritetno obnoviti i pustiti u pogon i ostale zgrade koji su prije rata bili u funkciji što uključuje:

- kompletnu obnovu zgrade vrtića u ulici Ivane Brlić Mažuranić, te
- opremanje vrtića u sklopu obnovljene Osnovne škole "Mato Lovrak" u Kruharovoj.

Dječji vrtić "Petrinjčica", ulica M. Dujnića

²⁵ na temelju dopisa: SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu (dopis kl: 602-01/01-01/20 urbr: 2176-02-01-01-2 od 31. listopada 2001. godine)

U gradu Petrinji je osnovno obrazovanje organizirano u osnovnim školama:

- I. Osnovna škola, Ivana Gundulića 5;
Optimalni kapacitet škole je 720 učenika u dvije smjene (u školskoj godini 2001./02. upisano je 638 učenika). Škola raspolaže sa 13 učionica i kabineta. Na parceli škole nalazi se betonsko igralište površine 600 m².
- II. Osnovna škola "**Dragutina Tadijanovića**", Trg Matice hrvatske bb;
Optimalni kapacitet škole je 1.000 učenika u dvije smjene (u školskoj godini 2001./02. upisano je 536 učenika). Škola raspolaže s 19 učionica i kabineta, te sportskom dvoranom površine cca 400 m² i betonskim igralištem površine 2.275 m².
- III. Osnovna škola "Mato Lovrak", ul. Z. Kruhara bb.
Optimalni kapacitet škole je 800 do 900 učenika u dvije smjene (u školskoj godini 2001./02. upisano je 480 učenika). Škola raspolaže sa 16 učionica i kabineta, ali nema sportsku dvoranu niti vanjske sportske terene, te se planira dogradnja školske sportske dvorane.
- Osnovna škola "Mato Lovrak" - područni razredni odjel Češko Selo
Zgrada škole postoji, ali je devastirana i nije u funkciji.

Osnovna škola "Mato Lovrak" u Petrinji, ul. Z. Kruhara bb

Osnovna škola Dragutina Tadijanovića u Petrinji, Trg Matice hrvatske bb

Iz raspoloživih podataka je vidljivo da su, i pored toga što je veliki broj područnih škola devastiran i nije u upotrebi, kapaciteti osnovnih škola u Petrinji danas neiskorišteni (ukupno je u školskoj godini 2001./02. od optimalnog broja od cca 2.620 učenika upisano samo 1.654 učenika). Iako su sve škole opremljene sadržajima prema minimalnom Pedagoškim standardu, potrebno je uložiti značajna sredstva u njihovo opremanje, prvenstveno športskim sadržajima.

reprezentativne građevine Srednje škole i I. Osnovne škole u Gundulićevoj ulici

Srednja škola u Petrinji, Ivana Gundulića 3 ima optimalni kapacitet od 660 učenika u dvije smjene (u školskoj godini 2001./02. upisano je 495 učenika).

Škola raspolaže s 18 učionica i kabineta, te športskom dvoranom površine cca 1.000 m² i opremljena je sadržajima prema minimalnom Pedagoškim standardu.

Osnovne i Srednja škola Petrinja su u ingerenciji Sisačko - moslavačke županije.

Visoka učiteljska škola u Petrinji, Trg Matice hrvatske 12

Na petrinjskoj Visokoj učiteljskoj školi, Trg Matice hrvatske 12, koja djeluje kao samostalno visoko učilište, studira više od 800 studenata, budućih učitelja osnovne škole i odgojitelja u predškolskim ustanovama. Škola organizira i izvanredni studij za stjecanje zvanja odgojitelj predškolskog odgoja.

Za potrebe smještaja studenata Visoke učiteljske škole i učenika Srednje škole, u Petrinji se planira uređenje Studentskog doma.

Pučko otvoreno učilište "Kotva", Braće Hanžek 19, pruža usluge prekvalifikacije, osmogodišnjeg i srednjoškolskog školovanja odraslih, te polaganje vozačkih ispita svih kategorija.

Pučko otvoreno učilište "Kotva", Braće Hanžek 19

Kultura²⁶

Tradicija Petrinje i njeno značajno obilježje je razvijena kulturna djelatnost. U svrhu ostvarivanja strateškog cilja za podizanjem općeg obrazovanja i kulturne razine stanovništva, te slobode kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva, potreban je daljnji razvitak svih vrsta kulturnih, umjetničkih i informacijskih aktivnosti, odnosno čitava mreža odgovarajućih institucija.

Središnje mjesto okupljanja i razvoja kulturnih djelatnosti je Hrvatski dom, Matije Gupca 2, u kojem su smještena razna kulturna društva (pjevački zborovi, limena glazba, tamburaški sastav, folklorna kulturno umjetnička društva, baletni studio, razne udruge i sl.).

Hrvatski dom u Petrinji

Značajna je djelatnost i likovne galerije "Krstu Hegedušić" u Petrinji, a u Hrvatskom domu u Petrinji također djeluje Gradska knjižnica i čitaonica s odjelima za djecu i odrasle.

Za potrebe kvalitetnog rada Glazbene škole u Petrinji i Gradske limene glazbe planira se adaptacija i uređenje zgrade stare pošte u Turkulinovoj ulici.

Vjerska namjena

Vjerskim zajednicama, koje su jednake pred zakonom i odvojene od države, u sklopu zona javne ili mješovite namjene, a detaljnije na razinama prostornih planova užih područja treba omogućiti odgovarajuće prostorne preduvjete za obavljanje vjerskih obreda, te osnivanje socijalnih i dobrotvornih ustanova.

²⁶ na temelju dopisa: SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu (dopis kl: 602-01/01-01/20 urbr: 2176-02-01-01-2 od 31. listopada 2001. godine)

3.2.3. PRIKAZ PROMETNE I TELEKOMUNIKACIJSKE MREŽE

3.2.3.1. Cestovni promet

Postojeće stanje²⁷

Prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 79/99, 111/00, 143/02, 153/02) razvrstane javne ceste na području obuhvata Generalnog urbanističkog plana grada Petrinje su :

državne ceste :

- D 30 Čvor Buzin (D3) - V. Gorica - Petrinja - Hrvatska Kostajnica - granični prijelaz Hrvatska Kostajnica
- D 37 Sisak (D36) - Petrinja - Glina (D6)

županijske ceste :

- Ž 3199 Petrinja (D37) - željeznički kolodvor
- Ž 3200 Petrinja: D30 - D37
- Ž 3202 Nova Drenčina - D37

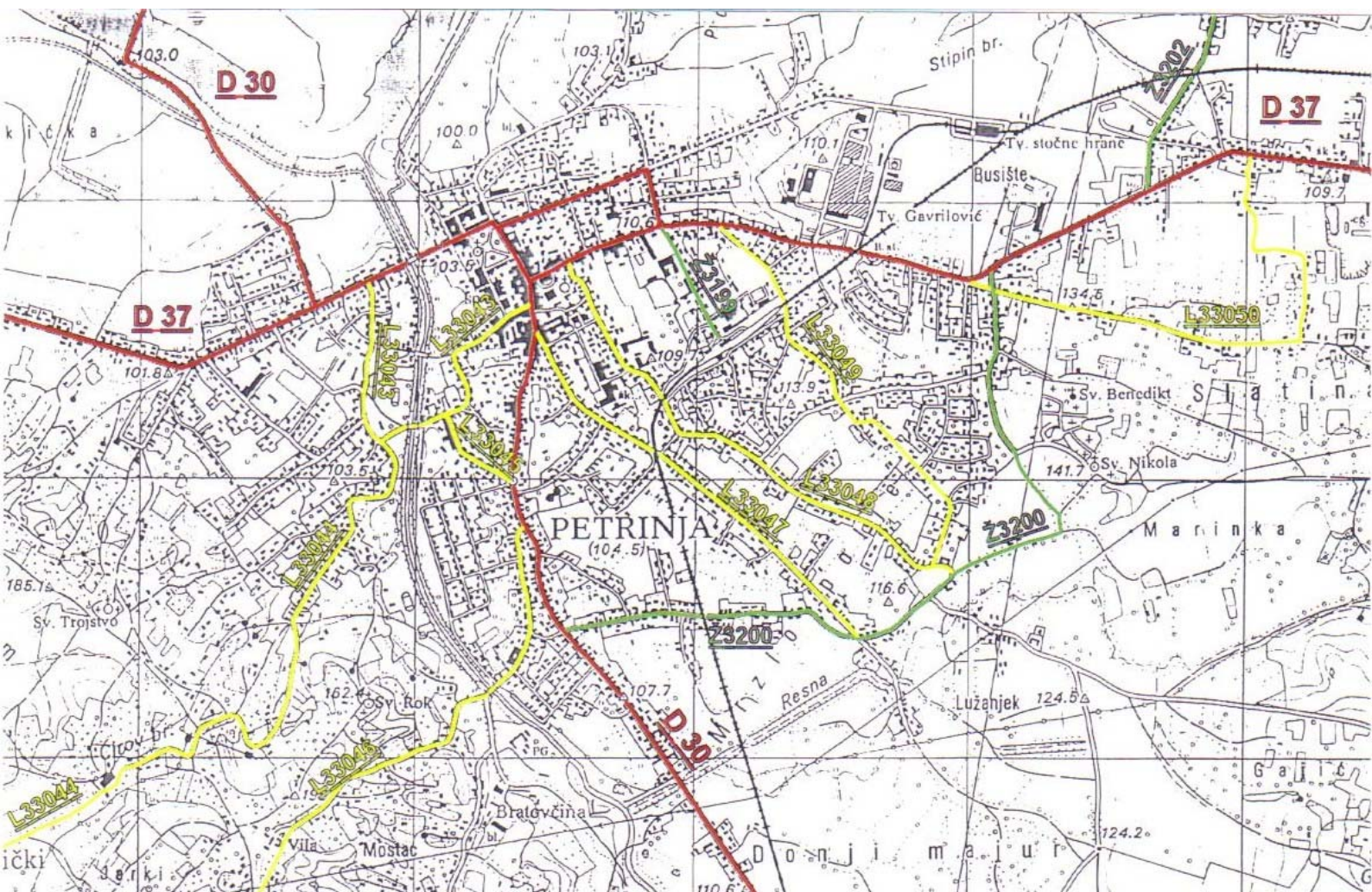
lokalne ceste :

- L 33043 Petrinja: D30 - D30
- L 33044 Petrinja (L33043) - Križ Hrastovački (L33042)
- L 33045 Petrinja: L33043 - D30
- L 33046 Petrinja (D30) - Cepeliš (L33042)
- L 33047 Petrinja: D30 - Ž3200
- L 33048 Petrinja: D37 - Ž3200
- L 33049 Petrinja: D37 - L33048
- L 33050 Petrinja: Ž3200 - D 37

Dijelovi navedenih prometnica na području grada Petrinje pružaju se trasama gradskih ulica :

- dio državne ceste D 30 po trasi : Zagrebačka ulica - ul. M.Gupca - ul. V.Nazora - ul. S.Radića
- dio državne ceste D 37 po trasi : ul. M. Gupca - Gajeva ulica - ul. K. Š. Gjalskog (alternativno: ul. V. Nazora - Turkulinova ulica) - Sisačka ulica
- dio županijske ceste Ž 3199 po trasi ulice I. Mažuranića
- dio županijske ceste Ž 3200 po trasi ulice Gromova
- dio lokalne ceste L 33043 po trasi : ul. J. Nemecca - ul. F. Arha - ul. I. Filipovića
- dio lokalne ceste L 33044 po trasi ulice 6. kolovoza
- dio lokalne ceste L 33045 po trasi ulice Katarine Zrinske
- dio lokalne ceste L 33046 po trasi : ulice V.Mačeka - ul. F.Bučara
- dio lokalne ceste L 33047 po trasi ulice O. Kučere
- dio lokalne ceste L 33048 po trasi : ulice Brezje - ul. M. Antolca
- dio lokalne ceste L 33049 po trasi : ulice I. Malina - ul. I. Miškatovića
- dio lokalne ceste L 33050 po trasi : ulice J. Nemecca - ul. F. Arha - ul. I. Filipovića
- dio lokalne ceste L 33043 po trasi ulice Slatina

²⁷ na temelju podataka: ŽUPANIJSKA UPRAVA ZA CESTE SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE (dopis klasa: 340-01/01-05/190, ur.broj: 2176-80-01-33-2 od 04. listopada 2001. godine)

*kategorizacija cestovnih prometnica na području obuhvata GUP-a Petrinje
(izvor podataka: Županijska uprava za ceste Sisačko - moslavačke županije)*

Na trasama navedenih cesta, odnosno gradskih ulica na području obuhvata GUP-a grada Petrinje nalaze se slijedeći cestovni mostovi:

- *most na rijeci Petrinjčici (na trasi D 37) - pogodnog prometnog profila s kolnikom od dvije prometne trake i obostranim pješačkim stazama,*
- *most na rijeci Petrinjčici (na trasi L 33043) - prometna propusna moć i brzine su ograničene,*
- *most na rijeci Petrinjčici (na trasi L 33046) - prometna propusna moć i brzine su ograničene,*
- *pješački most na rijeci Petrinjčici (produžena Arhova ulica) - moguć jednosmjerni promet motornih vozila (jedna prometna traka).*

Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje nisu izgrađene cestovne građevine (nadvožnjaci ili podvožnjaci) za prijelaz željezničke pruge, te su svi prijelazi u razini.

obnovljeni most na rijeci Petrinjčici (na trasi D 37)

Prometna potražnja na cestovnoj mreži ²⁸

Na temelju podataka o prometu na brojačkim mjestima procijenjene su vrijednosti PGDP za razdoblje do 2010. godine. Projekcija se zasniva na vrijednostima trenda za pojedino brojačko mjesto, i pretpostavci da će se u bližoj budućnosti ostvariti rast PGDP sukladno rastu bruto društvenog proizvoda (BDP) što je prihvaćeno u Strategiji prometnoga razvitka Republike Hrvatske (NN 139/99). Za razmatranu je prometnu mrežu pretpostavljena stopa rasta 5% do 2005. i 4% za razdoblje 2006. - 2010. godine.

tablica - PROGNOZA PROMETNIH TOKOVA NA PRILAZNIM CESTAMA PETRINJE

		brojačko mjesto			
		AB 073 ŽAŽINA	RB 460 BUDIČINA	RB 439 PETRINJA	RB 440 GORA
cesta		D30	D 30	D 37	D 37
brojačka dionica	od	Velika Gorica	Petrinja	Sisak	Petrinja
	do	Žažina	H. Kostajnica	Petrinja	Glina
prognoza PGDP	2005. god.	8.614	926	13.166	4.058
	2010. god.	10.994	1.127	16.018	4.937

²⁸ na temelju elaborata: "Studija prometnog sustava Sisačko - moslavačke županije", izradio: IGH - Zavod za prometnice, Zagreb, ožujak 1999. godine

Generalni prijedlog razvitka cestovne mreže grada Petrinje

Među glavne pretpostavke budućeg prostornog razvitka grada svakako spadaju i slijedeće tri pretpostavke:

- prometni sustav planirati tako da je odvojen tranzitni i magistralni promet od lokalnoga, te je dugoročno potrebno rezervirati potencijalne prometne koridore u skladu s Prostornim planom Županije;
- koristiti u najvećoj mogućoj mjeri postojeće infrastrukturne koridore uz potrebnu dogradnju i rekonstrukciju mreže;
- posebnu pažnju posvetiti zaštiti vodocrpilišta i rijeka, poglavito otklanjanjem uzroka ugrožavanja, a i propisivanjem mjera zaštite od potencijalnih zagađivača.

Osnovnu cestovnu mrežu grada definiraju danas državne ceste daljinskog prometa koje iz šireg okruženja u obliku radijalnih pravaca ulaze u središnji dio grada. Već danas na tim prometnicama bilježimo PGDP do 9.000 vozila na dan, što je na granici kapaciteta dvotračne brze gradske ceste, tako da je realizacija daljnje faze danas već neminovna i hitna. Generalna je ocjena da prometno - tehnički elementi ostalih internih prometnica zadovoljavaju. Promatrajući ukupno cestovni prometni sustav, u Petrinji danas promet predstavlja jedan od ograničavajućih faktora razvitka, prvenstveno zbog toga što grad Petrinja danas još nema izgrađeni sustav obilaznog vođenja dalekog prometa te tranzitni promet prolazi najužim gradskim središtem.

Programom i Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske zacrtan planirani koridor prolaska autoceste Zagreb - Sisak / Petrinja - Split prolazi rubnim istočnim područjem grada Petrinje, te ga je potrebno ugraditi u prostorno - plansku dokumentaciju. Geografska i prostorna ograničenja nameću potrebu za izgradnjom čvorišta na autocesti²⁹ koje omogućava priključak na planiranu sjevernu obilaznicu Petrinje i prilaz industrijskoj zoni Petrinje i Siska. Na trasi se pojavljuje samo jedna veća građevina (vijadukt Mošćenica).

Planirana cestovna sjeverna obilaznica Petrinje na pravcu Sisak - Petrinja - Glina (D 37) tangira grad sa sjeverne strane, te će se u konačnici direktno vezati na prometni sistem grada Siska i čvor na autocesti. Planirana trasa sjeverne obilaznice položena je tako da se zadrže tradicionalni kontakti grada sa prirodnim okolišem uz rijeku Kupu (rekreacione površine, kupališta, ribolov i sl.), te da se omoguće optimalni pristupi pojedinim gradskim zonama.

Prilikom utvrđivanja Konačnog prijedloga GUP-a grada Petrinje Gradsko poglavarstvo Grada Petrinje je na svojoj 61. sjednici održanoj 4. prosinca 2006. godine utvrdilo potrebu izrade Studije koja će detaljno obuhvatiti sjevernu obilaznicu grada Petrinje i eventualne utjecaje na okoliš i gradski prostor. Sukladno rezultatima Studije, Grad Petrinja će po potrebi dati inicijativu za izmjenu Prostornog plana sisačko - moslavačke županije čime bi se omogućilo da u dokumente prostornog uređenja Grada Petrinje (PPUG Petrinje i GUP grada Petrinje) bude ugrađeno optimalno rješenje.

Most preko rijeke Kupe kod Bresta obnovljen je na staroj lokaciji s elementima koji omogućavaju brzinu od 60 km/h. Pristupe mostu (i s lijeve i s desne obale Kupe) potrebno je u potpunosti rekonstruirati, tako da je predviđena izgradnja nove spojne prometnice do cestovnog pravca Petrinja - Glina (D 37).

²⁹ prema studiji: "Prostorno - tehnička rješenja cestovnih priključaka grada Siska na autocestu Zagreb - Dubrovnik", izradio: IGH Institut građevinarstva Hrvatske, Zavod za prometnice, Zagreb, lipanj 1999. godine

Kako bi se tranzitni promet na relaciji Zagreb - Petrinja - Hrvatska Kostajnica (D 30), isključio iz centra grada planira se :

- U prvoj fazi (do izgradnje sjeverne obilaznice) planirana je nova trasa koja u najvećem dijelu prolazi postojećim gradskim ulicama, a moći će funkcionirati kao primarna gradska cesta (Zagrebačka ulica - ul. G. Novaka - ul. J. Nemeca - Vinogradska - novi most na Petrinjčici - ul. K. Sakcinskog - Radićeva ul.). Predloženim konceptom rješenja tranzitnog cestovnog prometa već u prvoj fazi znatno će se smanjiti opterećenje na gradskim ulicama, a naročito u centru koji je ugrožen od teškog prometa. Gradnja tzv. "zapadne obilaznice" ovim je konceptom napuštena kao neracionalna.
- U konačnici je planiran kompletan obilazak užeg gradskog područja trasom: pristupna cesta mostu na Kupu - sjeverna obilaznica - nova cesta (produžena ulica Gromova) - ulica Gromova - nova trasa ceste koja prije Taborišta izlazi na današnju trasu ceste prema Hrvatskoj Kostajnici. Ovaj pravac moguće je realizirati i u nekoliko međusobno neovisnih etapa izgradnje.

Gradski cestovni sustav u Petrinji definiran je kao sustav glavnih i ostalih gradskih ulica. Povezivanje udaljenijih dijelova grada međusobno ili s vanjskim prometnicama zahtijeva dulje vožnje i generira veći promet pa je tim prometnicama potreban viši tehnički standard glavnih gradskih ulica. Za kraće udaljenosti mogu poslužiti prometnice nižega tehničkoga standarda, pa su ti dijelovi mreže svrstani u mrežu ostalih prometnica.

Gradske glavne prometnice su primarno vezane za promet motornih vozila, što uključuje i promet teretnih cestovnih vozila, međugradskih autobusa i javni gradski promet autobusima. Pješački hodnici su po mogućnosti odvojeni zelenilom od kolnika. Osnovni zahtjevani elementi mogu se svesti na veće računске brzine, veće širine prometnih trakova, kao i na veći razmak između raskrižja s kontroliranim pristupom na prometnicu. Osnovni elementi koje je nužno osigurati za glavne gradske prometnice su :

- računska brzina $V_r = 60 (70) \text{ km/h}$,
- broj prometnih trakova i širina kolnika za :
 - dvosmjerne prometnice $2 \times (2 \times 3,25) + 3,50$ - za BUS, ili $(3,25 \text{ ili } 3,50) + (3,25 \text{ ili } 3,50)$,
 - jednosmjerne prometnice $2 \times (3,25 \text{ ili } 3,50) + 3,25 \text{ ili } 3,50$ - za BUS, ili $2 \times 3,25 \text{ ili } 3,50$ za BUS,
- raskrižja u razini, proširena, s dodatnim trakovima za prestrojavanje vozila,
- parkiranja nema.

Sabirne gradske prometnice predstavljaju vezu između mreže više razine te niza sabirnih prometnica. Na njima je dominantna uloga vođenja unutrašnjega prometa, a one same osiguravaju dobro povezivanje naselja međusobno, kao i povezivanje s centrima gravitacijskoga područja. Pločnici su po mogućnosti odvojeni od kolnika zelenim pojasom visokog (min. širina 3.0 m) ili niskog zelenila (min. širina 1,5 m). Teškog teretnog prometa na ovim prometnicama uglavnom nema (osim vozila za opskrbu trgovina i sl.). Osnovni elementi koje je nužno osigurati za sabirne gradske prometnice su :

- računska brzina $V_r = 50 (60) \text{ km/h}$
- broj prometnih trakova i širina kolnika : $2 \times (2 \times 3,25 \text{ m})$ ili $2 \times 3,25 \text{ m}$
- križanja u razini, proširenja s dodatnim trakovima za prestrojavanje vozila,
- pješački hodnici obostrani,
- parkiranje je posebno regulirano,
- ima ugibališta za autobusna stajališta.

U sklopu uličnih koridora, a u skladu s posebnim uvjetima nadležne uprave za ceste, predviđa se rekonstrukcija postojećih, odnosno izgradnja novih benzinskih postaja s pratećim sadržajima i to na način da se osigura sigurnost svih sudionika u prometu i uvjeti zaštite okoliša. Nove benzinske postaje moraju veličinom i smještajem biti prilagođene okolišu, te se njihovim smještajem ne smiju pogoršati uvjeti stanovanja u okolnom prostoru ni narušiti slika grada u vrijednim povijesnim i prirodnim prostorima.

3.2.3.1.1. BIKIKLISTIČKI PROMET

Obzirom da se u Petrinji i danas, iako u neadekvatnim prometno - tehničkim uvjetima, odvija biciklistički promet, očekuje se da će se on i dalje razvijati. Biciklistički promet je godinama bio potiskivan, djelomično zbog povišenja standarda, a dijelom i zbog povećanog automobilskeg prometa a time i povećane opasnosti za bicikliste.

U planiranju buduće prometne mreže grada biciklističkom prometu potrebno dati odgovarajuće značenje. Biciklistički trakovi minimalne širine 1,00 m (po mogućnosti odvojeni od kolnika) predviđeni su na svim potezima gdje se očekuje intenzivan biciklistički promet (ulica M. Gupca, ulica V. Nazora, Turkulinova ulica, Sisačka ulica, Zagrebačka ulica, ulica S. Kolara, ulica S. Radića, ulica Gromova).

Obzirom na činjenicu da je, prema rezultatima istraživanja, najviše biciklističkih putovanja sa svrhom odlaska i povratka na radna mjesta, prioritet u gradnji biciklističkih veza je potrebno je dati gradnji staza koje povezuju stambene s radnim zonama.

3.2.3.1.2. PJEŠAČKI PROMET

Grad Petrinja ima iznimno vrijednu povijesnu jezgru, dugačke poteze rekreacijskoga područja, što pruža dobre preduvjete za formiranje čitave mreže pješačkih komunikacija.

GUP-om grada Petrinje predložen je sistem regulacije prometa u gradskom središtu koji ostvaruje mogućnosti za uređenje pješačke zone u prostoru Strossmayerovog šetališta i ulice V. Nazora (do Turkulinove) koja će u budućnosti biti okosnica pješačkog komuniciranja u gradu. Pješački karakter centra doći će do izražaja i pravilnim dimenzioniranjem pješačkih površina uz kolnike ostalih gradskih ulica.

Predviđa se povezivanje pješačkim vezama glavnih točaka u gradu koje predstavljaju izvore i ciljeve pješačkoga prometa. Cilj planiranja pješačkih veza jest stvaranje neovisne mreže pješačkih veza, po mogućnosti zelenim pojasom odvojenih od kolnog prometa, da bi kretanje ljudi bilo sigurnije i udobnije. Širina pješačkih staza je višekratnik širine jedne pješačke trake, koja iznosi 0,75 m, no minimalna prikladna širina staze trebala bi iznositi 1,50 m.

Obzirom na prirodne vrijednosti, naročiti značaj u Petrinji ima kvalitetno uređenje pješačke šetnice uz Petrinjčicu kojom je niz rekreacijskih sadržaja uz lijevu obalu Petrinjčice pješački povezan s ostalim dijelovima grada, te tzv. Petrinjske pješačke šetnice koja spaja najatraktivnije vizurne i turističke točke u Petrinji (vila "Gavrilović", groblje Sv. Roka, Gradski stadion, spomen obilježje braniteljima Petrinje, kapelica Sv. Ilije, Popova šuma s izletištom "Jelen", groblje Sv. Trojstva, izletišta "Pigik", ŠRC "Gavrilović").

Planira se nastavak šetnice uz Petrinjčicu uređenjem pješačkih staza u gradskom području uz rijeku Kupu (veza sa Gradskim kupalištem, odnosno jedriličarskim centrom).

Jednako značajno je i pješačko povezivanje centra s kontaktnim zonama i perifernim dijelovima grada. Promet unutar središnje gradske pješačke zone, obuhvat koje će biti određen dokumentima prostornog uređenja užih područja, odvija se u skladu s posebnim režimom prometa. Potrebno je osigurati pristup vozila domicilnog stanovništva i to isključivo ako je parkirališno - garažno mjesto unutar bloka ili na parceli. Opskrba središnje pješačke zone dostavnim vozilima treba biti regulirana u vremenskom režimu prometa, uz dozvolu za promet komunalnih i interventnih vozila.

3.2.3.1.3. PROMET U MIROVANJU

Problem stacioniranja vozila je prisutan u centru Petrinje gdje niz središnjih funkcija uzrokuje veliki broj dolazaka u centar. U perifernim dijelovima gdje je uglavnom stanovanje obiteljskog tipa, problemi parkiranja su manje izraženi, jer stanovnici tih područja smještavaju vozila na pripadnim parcelama ili na kolnicima ispred kuća.

Osnovicu za proračun budućih potreba Petrinje za parkirališno - garažnim površinama, predstavljaju slijedeće pretpostavke: stupanj motorizacije 1:3,3 (1 putnički automobil na 3,3 stanovnika) i struktura gradnje po namjeni. Ukupne potrebe u gradskim područjima kreću se od 1,3 do 1,8 parkirališnih mjesta po registriranom vozilu, odnosno 25 do 40 m² uređenih prometnih površina po jednom osobnom vozilu.

Nova parkirališta, naročito većih kapaciteta potrebno je, projektirati i graditi kao tzv. "zelena parkirališta". U ozelenjavanju prednost treba dati rješenjima s visokim zelenilom (drvored u rasteru parkirališnih mjesta, zeleni pojas s drvoredom ili slična rješenja) koje osim estetskog ima i povoljan ekološki učinak, te osigurava zaštitu od sunca, nasuprot parternim rješenjima s tzv. "travnim pločama" koje ne pružaju odgovarajući efekt, a znatno su zahtjevnije u održavanju.

3.2.3.1.4. JAVNI PRIJEVOZ

Osnovni nositelj javnog gradskog i prigradskog prijevoza putnika u Petrinji je autobusni podsustav s autobusnim kolodvorom u Petrinji kao centralnim terminalom javnog prijevoza putnika i glavnim autobusnim stajalištem na Strossmayerovom šetalištu.

Postojeća lokacija Autobusnog kolodvora nalazi se u kontaktnoj zoni centra grada, a kvalitetno je prometno povezana sa glavnim gradskim prometnicama i cestovnim prometnim pravicima u međugradskom prometu putnika, te u blizini željezničkog kolodvora. Osnovni problem u korištenju je da Autobusni kolodvor u Petrinji nije opremljen adekvatnim pratećim sadržajima, no površina parcele daje mogućnost smještaja svih potrebnih sadržaja međugradskog autobusnog kolodvora.

Unatoč relativno dobroj organiziranosti linija, u prigradskom javnom prometu nužna su daljnja poboljšanja, te se planira glavno gradsko autobusno stajalište dislocirati sa danas neprimjerene lokacije u sklopu zaštićenog prostora Strossmayerovog šetališta (spomenik parkovne arhitekture) na prostor Autobusnog kolodvora.

Razmak stajališta gradskih i prigradskih autobusnih linija u gradskom području trebao bi se kretati od 300 do 600 metara.

Javni prijevoz roba na području Petrinje nema odgovarajuće riješeno pitanje parkiranja teretnih vozila. Na području grada predlaže se stoga ograničenje parkiranja i zaustavljanja teretnih vozila na vlastitim pravno reguliranim i izgrađenim parkiralištima vlasnika teretnih vozila.

3.2.3.2. Riječni promet

Na lokaciji uz Kupu uzvodno od kupališta predviđen je smještaj lučice i vezova za čamce u turističke svrhe.

3.2.3.3. Zračni promet

U skladu s Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije (SG 04/01) na prostoru između rijeke Kupe i Reljkovićeve ulice na lokalitetu "Krči" planirana je rekonstrukcija uzletno - sletne piste koja će služiti u turističke, športske i poslovne svrhe.

Na ovom prostoru nakon II. svjetskog rata bio je aerodrom sa zemljanim uzletištem, a sve do Domovinskog rata u pripadajućim objektima je djelovao aerodelarski klub.

3.2.3.4. Željeznički promet³⁰

Gradskim područjem Petrinje prolazi dio sporedna željezničke pruge II. reda Karlovac - Petrinja - Sisak Caprag koja još nije obnovljena, te je trenutno izvan pogona. Strategijom prometnog razvitka Republike Hrvatske u svrhu obnove ove pruge planira se sanacija ratnih oštećenja, ali bez bitnijih poboljšanja vezano na brzine odvijanja prometa i dozvoljena osovinska opterećenja. Osnovne karakteristike sporedne jednokolosječne pruge II. reda Sisak - Caprag - Petrinja - Glina - Karlovac su:

- oznaka II 212
- kategorija A
- duljina (km) 65,5

U skladu s odrednicama Prostornog plana Sisačko - moslavačke županije željeznička pruga Sisak - Karlovac ima veliko značenje za razvoj Županije, te se u prvoj fazi obnove predviđa funkcioniranje prigradske željeznice na trasi Sisak - Petrinja - Hrastovica, dok će puštanje u promet cjelokupne trase od Petrinje preko Gline do Karlovca biti u skladu sa programima obnove Hrvatskih željeznica.

Industrijski kolosjeci za potrebe gospodarskih zona na području obuhvata GUP-a izgradit će se prema potrebama.

Putnička željeznička postaja u Petrinji nema izgrađene i natkrivene perone za ukrcaj i iskrcaj putnika niti dovoljnu dužinu kolosjeka za postavljanje većih kompozicija putničkih vlakova, te će prije stupanja u promet biti potrebno izvršiti rekonstrukciju (uređenje kolodvorske zgrade i uređenje postojećih perona). Duljina perona na željezničkoj postaji treba biti minimalno 80,0 m.

današnje stanje željezničkog kolodvora u Petrinji

³⁰ na temelju elaborata :

- Studija prometnog sustava Sisačko - moslavačke županije, IGH - Zavod za prometnice, Zagreb, 1999.g.
- Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske (NN 139/99); izrađivač: Institut prometa i veza, Zagreb

3.2.3.5. Pošta i telekomunikacije

3.2.3.5.1. POŠTA ³¹

Područje obuhvata GUP-a grada Petrinje u nadležnosti Središta pošta Sisak trenutno pokriva jedan poštanski ured i to 44250 PETRINJA, Turkulinova ulica 48 što je za sada dovoljno, te HP - Hrvatska pošta d.d. u skoroj budućnosti ne planira otvaranje novih poštanskih ureda.

Predstojeća je zadaća u prvom redu tehničko - tehnološki napredak, tj. pružanje brzih i kvalitetnijih usluga te širi spektar raznovrsnijih usluga.

3.2.3.5.2. JAVNE TELEKOMUNIKACIJE ³²

FIKSNE MREŽE :

Prema podacima HT - Hrvatskog telekom d.d. - Telekomunikacijskog centra Sisak na području Grada Petrinje izgrađeni su slijedeći UPS-ovi sa pristupnim mrežama koji zadovoljavaju potrebe grada za telekomunikacijskim uslugama :

- UPS Petrinja iz kojeg izlazi 15 pretplatničkih kabela koji pokrivaju područje Petrinje
- UPS Nova Drenčina (nalazi se izvan područja obuhvata GUP-a) sa 3 pretplatnička kabela koji pokrivaju istočno područje grada Petrinje.

UPS Petrinja i UPS Nova Drenčina su preko svjetlovodnog sustava prijenosa vezani na glavnu centralu u Sisku.

Telekomunikacijska pristupna mreža na području grada Petrinje je sustavno obnovljena nakon 1995. godine, te u potpunosti zadovoljava potrebe i spremna je za prihvat kako uskopojasnih, tako i širokopojasnih usluga.

POKRETNE MREŽE :

Za potrebe mobilne telefonije u gradu Petrinji postavljene su bazne postaje mobilne telefonije na zgradi pošte u Turkulinovoj ulici i na silosu Gavrilovića.

Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje predviđena je mogućnost budućeg proširenja mreže mobilne telefonije i izgradnja baznih stanica u skladu s Pravilnikom o javnim telekomunikacijama u pokretnoj mreži (NN 58/95) kojim je predviđeno da područje pokrivanja mreže mobilne telefonije mora sadržavati sva županijska središta, gradove i naselja, kao i važnije cestovne i željezničke prometnice, te važnije plovne puteve.

Izgradnja baznih stanica pojedinih koncesionara na području obuhvata GUP-a grada Petrinje vršiti će se u skladu sa Zakonom o gradnji (175/03 i 100/04), kao i zakonom propisanim uvjetima građenja za takve vrste građevina.

³¹ na temelju podataka:

- HP - HRVATSKA POŠTA d.d., Središte pošta Sisak (dopis broj 2-01-701/01. od 20. rujna 2001. godine)
- VIP-NET d.o.o. (dopis od 23. siječnja 2002. godine)

³² na temelju podataka:

- HRVATSKI TELEKOM d.d., Sektor za tehničko planiranje (dopis od 26. travnja 2004. godine)
- HT - HRVATSKI TELEKOM d.d., TKC Sisak (dopis broj 3.18.-10583/01 od 28. rujna 2001. godine)

3.2.3.5.3. RADIO I TV SUSTAV VEZA ³³

Na području grada Petrinje od objekata odašiljača i veza HRT nalazi se samo TV pretvarač Petrinja u području 2GHz. Objekt se nalazi u južnom dijelu grada, na parceli bolnice, na geografskim kordinatama: 16°16'54"E; 45°25'24"N, na nadmorskoj visini od 116 m. Visina antene iznad tla je 20 m.

HRT - Odašiljači i veze na području grada Petrinje ne planiraju izgradnju novih objekata.

3.2.4. PRIKAZ KOMUNALNE INFRASTRUKTURNE MREŽE

3.2.4.1. Energetski sustav

3.2.4.1.1. PROIZVODNJA I CIJEVNI TRANSPORT NAFTE I PLINA

Trasa međunarodnog naftovoda "JANAF" kojim se transportira nafta od tankerskog terminala u Omišlju (otok Krk) do rafinerija u unutrašnjosti prolazi središnjim dijelom Grada Petrinje, no nalazi se izvan područja obuhvata GUP-a grada Petrinje³⁴.

Za snabdijevanje Mesne industrije "Gavrilović" izveden je 1966. godine magistralni visokotlačni plinovod³⁵ od čelične cijevi, unutaršnjeg promjera 3", za radni tlak 13 bara od MRS Sisak do tvorničkog kruga MI "Gavrilović". Kapacitet plinovoda pri radnom tlaku od 13 bara i brzini strujanja od 20 m/s bio je 8.000 Nm³/h, što je bilo znatno iznad tadašnjih potreba "Gavrilovića" i Ciglane. Uslijed dotrajalosti, kao i oštećenja tijekom rata, ovaj se plinovod danas koristi s radnim tlakom od 8 bara, i to isključivo za potrebe MI "Gavrilović" i Ciglane.

3.2.4.1.2. DISTRIBUTIVNA PLINSKA MREŽA

Na području Grada Petrinje planira se³⁶ gradnja plinско distributivnog sustava koji će se snabdijevati plinom iz postojećeg magistralnog visokotlačnog plinovoda NO 500 (20") radnog tlaka 50 bara Kozarac-Sisak, koji opskrbljuje industrijske potrošače Siska i Petrinje (Željezara, Gavrilović), te iz mreže regionalnih transportnih plinovoda. Planirana distributivna mreža sastoji se iz sustava visokotlačnih i srednjetačnih plinovoda. Visokotlačna plinska mreža spaja glavne mjerno regulacijske stanice i distributivne mjerno regulacijske stanice i na njima se ne odvija potrošnja. Distributivna plinska mreža između naselja planira se kao srednjetačni sustav, dok je za razvod plina u naseljima predviđen srednjetačni plinski sustav. U gradu Petrinji će se tlak visokotlačnog razvoda (12 bar) regulirati u distributivnim mjerno regulacijskim stanicama na tlak srednjetačnog razvoda (4 bar).

PLANIRANA MREŽA PLINOVODA

naziv plinovoda	duljina plinovoda (km)	max. radni tlak (bar)	DN (mm)
Sisak - Petrinja	10	50	300
Petrinja - Glina	20	50	250

³³ Prostorni plan Sisačko - moslavačke županije (SG 04/01)

³⁴ prema dopisu: JANAF d.d., Razvoj i investicije (dopis broj: IV-463/01 od 22. listopada 2001. godine)

³⁵ prema podacima: INA Naftaplin d.d., Služba nadzora i geodetskih poslova

³⁶ korišteni podaci iz studije "Energetski razvitak Sisačko - moslavačke županije", knjiga II. - Tehno-ekonomska analiza projekta plinifikacije Sisačko - moslavačke županije (izradio: institut Hrvoje Požar, Zagreb, 1999.g.)

Za potrebe izgradnje plinske mreže na području grada Petrinje projektiran je plinski sustav kojim je omogućena puna plinifikacija svih potrošača na predmetnom području³⁷. Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje, opskrba prirodnim plinom odvijat će se iz planirane redukcijske stanice RS Petrinja do koje se visokotlačnim plinovodom (maksimalni radni tlak 4 - 12 bar pretlaka) transportira prirodni plin iz MRS Sisak. Planirana RS Petrinja imala bi nazivni kapacitet 16.000 m³/h, izlazni tlak bi se utvrdio projektom. Iz RS Petrinja plin će se dalje transportirati do svih potrošača srednjetačnom plinskom mrežom (maksimalni radni tlak 4 bar pretlaka). Niskotlačni plinski razvod (0,1 bar) na području obuhvata GUP-a grada Petrinje nije predviđen.

Očekuje se da će, po izgradnji srednjetačnog prstena oko i unutar užeg dijela grada Petrinje, omogućiti optimalna opskrba i etapnost izgradnje plinske mreže, odnosno plinifikacija svakog dijela obuhvaćenog područja zasebno. Tlak plina magistralnog razvoda će se regulirati u glavnim mjerno - regulacijskim stanicama na tlak distributivnog srednjetačnog razvoda (4 bar).

Studija energetske-ekonomske opravdanosti plinifikacije pokazala je da je na području grada Petrinje, uz racionalizaciju investicijskih troškova, moguća ekonomična distribucija plina, dok opskrba plinom većine ostalih naselja područja Grada Petrinje trenutno ekonomski neizvjesna.

Mesna industrija "Gavrilović", kao najveći industrijski potrošač, opskrbljivat će se i dalje prirodnim plinom iz postojećeg visokotlačnog čeličnog plinovoda, tako da ne opterećuje srednje tlačnu plinsku mrežu.

3.2.4.1.3. PRIJENOSNA ELEKTROENERGETSKA MREŽA ³⁸

Uvidom u pogonsku i tehničku dokumentaciju Prijenosnog područja Zagreb utvrđeno je da se na području obuhvata GUP-a grada Petrinje nalaze visokonaponska postrojenja i objekti:

- TS 110/35 kV "Petrinja"
- DV 220 kV Mraclin - Jajce (BiH)
- DV 110 kV Pračno - Petrinja
- DV 110 kV Petrinja - Glina

Dalekovod DV 110 kV Sisak - Glina je rekonstrukcijom podijeljen na dva nova dalekovoda: DV 110 kV Pračno - Petrinja i DV 110 kV Petrinja - Glina koji ulaze u TS 110/10(20) kV "Petrinja".

Dalekovod DV 220 kV Mraclin - Jajce (BiH) je privremeno u pogonu pod 35 kV na dionici Petrinja - Hrvatska Kostajnica. Sustav korištenja ovog dalekovoda u budućnosti ovisiti će o postignutim međudržavnim dogovorima.

Predledom planske i projektne dokumentacije Službe za pripremu izgradnje i izgradnju utvrđeno je da se na razmatranom području ne planira gradnja novih objekata visokonaponske mreže. Temeljem globalnih smjernica razvoja elektroenergetske mreže planirani su slijedeći zahvati:

- rekonstrukcija TS 110/35 kV "Petrinja", odnosno ugradnja transformatora 110/20 kV kao osnovna pretpostavka za prelazak TS 110/10(20) kV "Petrinja" na 20 kV napon
- osigurati rezervno napajanje TS 110/10(20) kV "Petrinja" izgradnjom 110 kV dalekovoda Glina - Vojnić - Karlovac

³⁷ prema projektnoj dokumentaciji "Idejno rješenje opskrbe prirodnim plinom područja Grada Petrinje", izrađivač "PLIN - INŽENJERING" d.o.o. iz Zagreba, 2000. godine

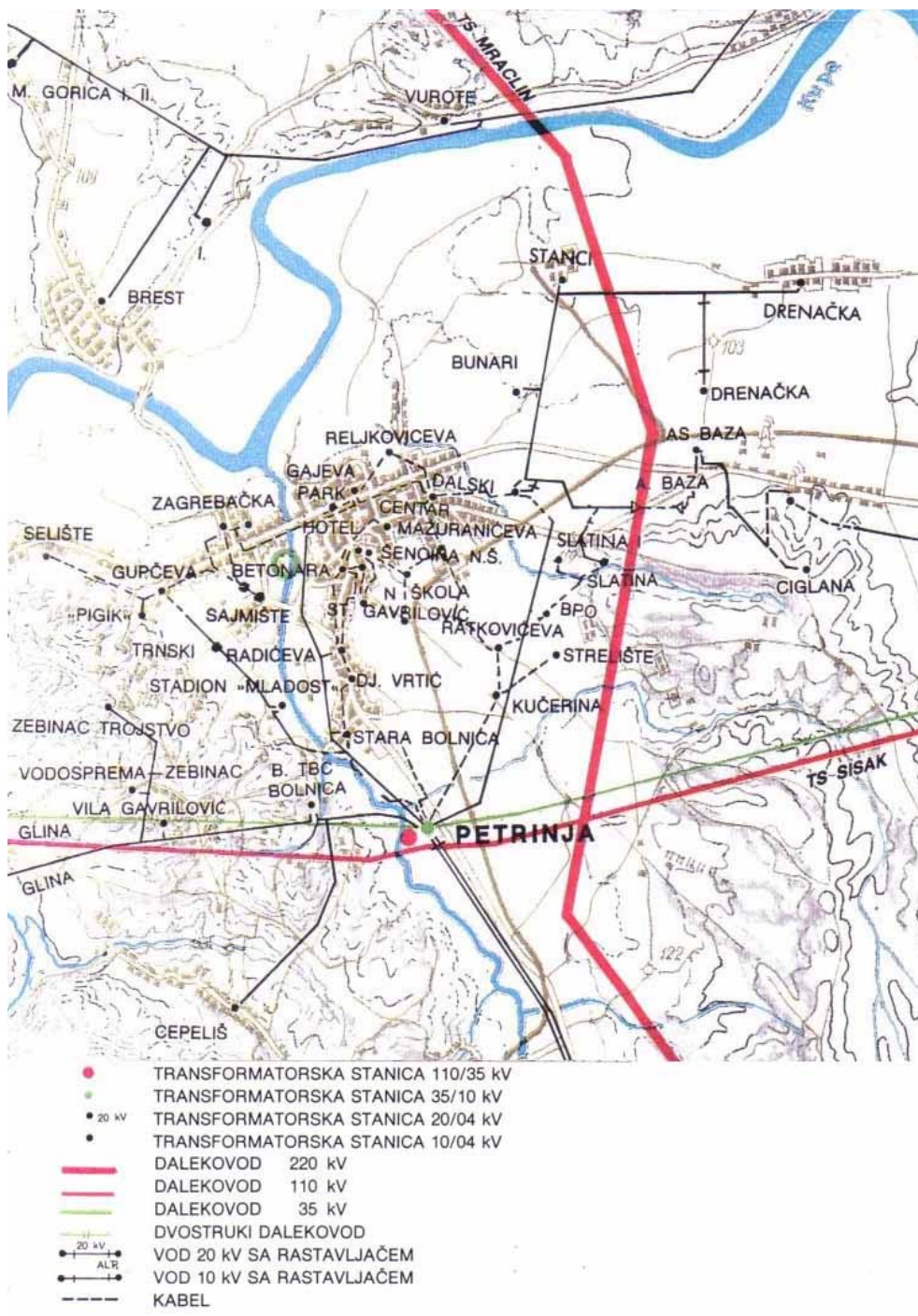
³⁸ prema podacima:

- HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d., Sektor za razvoj, Zagreb (dopis br:7-8669/2001.SB od 25.09.2001.)
- HEP PRIJENOS d.o.o., Prijenosno područje Zagreb (dopis br: 3004-791/02 RI od 12. studenog 2002. god.)
- HEP OPERATOR PRIJENOSNOG SUSTAVA d.o.o., Sektor za izgradnju i investicije, Služba za pripremu izgradnje i izgradnju (dopis broj i znak: 32-591/06.JM. od 01. ožujka 2006. godine)

3.2.4.1.4. DISTRIBUCIJSKA ELEKTROENERGETSKA MREŽA ³⁹

Područje Grada Petrinje pokriva Distribucijsko područje "Elektra" Sisak - Pogon Petrinja.

Cijelo urbano područje Petrinje opskrbljuje se električnom energijom iz TS 110/10(20) kV "Petrinja" koja se napaja DV 110 kV iz TS 110/35 "Pračno".

stanje elektroenergetske mreže na gradskom području Petrinje

³⁹ prema podacima:
- HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA d.d., DP "Elektra" Sisak, Pogon Petrinja (podaci dobiveni 15.11.2001.)

Osnovni podaci o TS "PETRINJA" dani su u slijedećoj tablici:

trafostanica	godina gradnje (rekonstrukcije)	nazivni napon transformacije (kV)	instalirana snaga (MVA)	dosegnuto prijeratno vršno opterećenje (MVA) *	vršno opterećenje 1998. godine (MVA) *
TS Petrinja	1960. (1989.)	110/10(20); 10/35	1 x 20; 1 x 8	16,4	16,2; 6,1

napomena : * rezultati pogonskih mjerenja

Neposredno uz novu TS 110/10(20) kV "Petrinja" nalazila se stara TS 35/10 kV "Petrinja" koja se napajala 35 kV dalekovodom iz Pračna i služila je za rezervno napajanje područja grada Petrinje. Obzirom na u ratu gotovo uništeni 35 kV dalekovod Pračno - Petrinja, planirano je definitivno "gašenje" TS 35/10 kV "Petrinja" i korištenje objekta za neku drugu namjenu, dok se trasa 35 kV dalekovoda Pračno - Petrinja čuva za rezervno napajanje.

Gradsko područje Petrinje napaja se električnom energijom preko kableske mreže koja je izvedena većim dijelom s 10 kV kabelima različitih presjeka, a samo su novopoloženi kabeli sposobni za prihvat 20 kV napona.

Osnovni princip obnove i budućeg razvoja je napuštanje sustava napajanja 110/35/10(20) kV i uvođenje sustava napajanja 110/20(10) kV uz zamjenu napona 10 kV naponom 20 kV čime se eliminira jedna "međunaponska" razina, tj. vodovi 35 kV i TP 35/10 kV što rezultira smanjivanjem troškova eksploatacije, smanjivanjem gubitaka električne energije, te povećanjem prijenosne moći vodova.

Temeljem globalnih smjernica razvoja elektroenergetske mreže planirani su slijedeći zahvati :

- rekonstrukcija TS 110/10(20) kV "Petrinja", odnosno ugradnja transformatora 110/20 kV kao osnovna pretpostavka za prelazak na 20 kV napon;
- rezervno napajanje TS 110/10(20) kV "Petrinja" osigurati izgradnjom 110 kV dalekovoda Glina - Vojnić - Karlovac;
- sanaciju mreže trafostanica 10/0,4 kV na gradskom području Petrinje izvesti u smislu osposobljavanja za prihvat 20 kV napona (ugradnja isključivo 20 kV opreme i preklopivih transformatora 10(20)/0,4 kV);
- u cilju osiguranja kvalitetnog napajanja planira se interpolacija nekoliko TS 10/0,4 kV na području grada Petrinje;
- rekonstrukcija i prilagođenje postojeće 10 kV mreže za prihvat 20 kV napona u cilju definitivnog prijelaza na tzv. dvonaponsku transformaciju 110/20 kV (napuštanje 35 kV napona);
- sanaciju gradskih niskonaponskih mreža, koje su prije rata uglavnom bile zračne, vršiti na način da se u užem centru grada izvede kableska mreža, a eventualno zadržavanje zračne mreže primijeniti u sklopu rješavanja javne rasvjete.

Dinamika obnove i razvoja elektroenergetskog sustava je neposredno povezana s dinamikom osiguranja financijskih sredstava od strane HEP-a.

3.2.4.1.4. MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE

Radi smanjenja mogućih negativnih utjecaja na okoliš i ekosustav potrebno je razmatrati mogućnost korištenja obnovljivih izvora energije. Na području grada Petrinje u obzir dolaze:

MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA ENERGIJE SUNCA

Gospodarski potencijal za iskorištenje energije sunca u kontinentalnim klimatskim uvjetima odnosi se isključivo na niskotemperaturno korištenje sunčeve energije za pripremu tople vode u kućanstavima i gospodarskim sadržajima.

MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA BIOMASE

Na području Grada Petrinje postoje značajne količine biljnih otpadaka i ostale biomase, te postoje mogućnosti za njihovo korištenje u proizvodnji energije. U budućnosti, s reaktiviranjem poljoprivredne proizvodnje, može se očekivati značajnije korištenje biomase u poljoprivredi.

MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA GEOTERMALNE ENERGIJE

Grad Petrinja nalazi se u središnjem prostoru Republike Hrvatske u kojem su otkrivena geotermalna nalazišta najšireg raspona uporabivosti voda. Prosječni geotermalni gradijenti na ovom području kreću se, prema dosad obavljenim mjerenjima i izrađenim kartama geotermalnih gradijenata, od 0,03 do 0,055°C/m. U Petrinji je u blizini Ekonomske gimnazije pronađen geotermalni vodonosnik iz kojeg je uz protok od 15 m³/h moguće osigurati vodu temperature od 43°C. Na osnovu navedenog može se zaključiti da postoje potencijali za iskorištavanje geotermalne energije uz prethodno detaljno ispitivanje ležišta.

U neposrednoj blizini, ali izvan obuhvata GUP-a nalazi se termalni izvor na području "Marinka" koji može poslužiti kao temelj za razvitak turističke djelatnosti.

MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA VJETRA

Mogućnost korištenja snage vjetra kao energenta nije istražena, no budući da se radi o prostoru u kojem je samo 13,6 % vremena mirno tj. bez vjetra, postoji vjerojatnost korištenja vjetra na malim gospodarstvima odnosno u kućanstvima.

HIDROPOTENCIJAL MALIH VODOTOKA

Radi utvrđivanja hidropotencijala malih vodotoka potrebno je provesti istraživanja kojima će se utvrditi na kojim vodotocima postoji i koliki je taj hidropotencijal.

3.2.4.2. Vodnogospodarski sustav

3.2.4.2.1. VODOOPSKRBA⁴⁰

Početak 20. stoljeća započele su aktivnosti na organiziranju javnog vodoopskrbnog sustava na petrinjskom području izgradnjom prvih objekata vodozahvata, vodospreme i cjevovoda na lokalitetu uz današnje igralište, zapadno od rijeke Petrinjčice. Proširenje kapaciteta osiguralo se uključivanjem novih izvorišta, te se u petrinjski vodoopskrbni sustav dovodila vrlo kvalitetna voda s lokaliteta "Pecki" i lokaliteta "Hrastovica". U tom sustavu izvedeni su dovodni cjevovodi u dužini od cca 25 km i stare vodospreme $V = 1.500 \text{ m}^3$ i $V = 1.000 \text{ m}^3$, vodosprema na igralištu $V = 400 \text{ m}^3$ i vodosprema "Petrinja" na sv. Trojstvu $V = 6.000 \text{ m}^3$.

Tako formiran sustav u pogledu kapaciteta izvorišta, nije mogao pratiti potrebe razvoja urbanizacije i gospodarstva, te se zajedno s gradom Siskom 70-ih godina prišlo gradnji Regionalnog vodovoda na područjima tadašnjih općina Siska i Petrinje u vlasništvu Sisak (80%) - Petrinja (20%). Regionalni vodovod predviđa korištenje vode rijeke Kupe na lokalitetu vodozahvata "Novo Selište" (instaliranog kapaciteta $Q = 800 \text{ l/s}$) te izvorišta "Pecki" (iskoristive izdašnosti 60 l/s), Križ (iskoristive izdašnosti 15 l/s) i Hrastovica (iskoristive izdašnosti 15 l/s). Dosadašnji razvoj Regionalnog vodovoda bio je usmjeren pretežno na urbana središta gradova Siska i Petrinje, s time da su sve temeljne građevine Regionalnog vodovoda (zahvat rijeke Kupe, uređaj za kondicioniranje, distribucijski vodospremnici, magistralni dovodi) izgrađivane u dimenzijama koje mogu preuzeti ukupne vodoopskrbne zahtjeve čitavog vodoopskrbnog područja. Regionalni vodovod je građevinski izgrađen za konačnu fazu od 1.600 l/s , a ugrađena je oprema za prvu fazu od 800 l/s pitke vode. Također je izgrađena vodosprema "Sveto Trojstvo", zapremnine 10.000 m^3 , k.n.r.n.=195 mm; te tlačni čelični $\varnothing 800 \text{ mm}$ cjevovod na potezu pogon - vodosprema i gravitacijski na potezu vodosprema "Sveto Trojstvo" iznad Petrinje - vodotoranj "Viktorovac" u Sisku, ukupne dužine cca 15 km.

pogon i vodosprema na sv. Trojstvu iznad Petrinje

⁴⁰ korišteni podaci iz elaborata :

- "Prijedlog plana zaštite voda i konceptijskog rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Petrinje"; Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Zagreb, kolovoz 1997. g.
- "Izvešće o stanju u prostoru na području Grada Petrinje" (SV 02 /01; SV 23/04 i 43/04)

Odvojak s gravitacijskog cjevovoda snabdjeva gradsku vodospremu "Petrinja" na sv. Trojstvu zapremnine 6.000 m³ i isključivo je u funkciji petrinjskog vodoopskrbnog područja. Do te mjere izgrađen sustav funkcionirao je od 1985. godine do jeseni 1991. godine, kad je Petrinja bila privremno okupirana.

Po oslobođenju Petrinje na objektima Regionalnog vodovoda ustanovljeno je sljedeće:

- objekti vodozahvata na lokalitetu "Pecki" su devastirani;
- vodoopskrbna mreža grada Petrinje opterećena je velikim gubicima vode;
- objekti pogona "Novo Selište" zatečeni su u lošem stanju;
- opravdanost ulaganja u obnovu ili rekonstrukcije vrlo je upitna.

Studijom "Regionalni vodoopskrbni sustav Petrinja - Sisak - Lekenik" ⁴¹ utvrđena je trasa magistralnog cjevovoda od vodospreme "Petrinja" na sv. Trojstvu u smjeru Lekenika koja se dijelom nalazi na području obuhvata GUP-a grada Petrinje.

Područje vodozahvata "Novo Selište" nije zaštićeno i podložno je utjecaju cjelokupnog sliva rijeke Kupe uzvodno od zahvata, tako da je 1984. godine zabilježeno ozbiljno zagađenje polikloriranim bifenilima (PCB_s). Rijeka Kupa na lokaciji zahvata ima II. do III. kategoriju, a zakonom je predviđena II. kategorija vodotoka.

U idućem se planskom razdoblju za potrebe vodoopskrbe grada Petrinje planira sanacija i ponovno stavljanje u funkciju:

- vodocrpilišta Pecki i svih pratećih objekata kojima se doprema voda u postojeće vodospremnike V = 6.000 m³ i V = 1.000 m³,
- izvorišta Hrastovica i izvorišta Križ s pratećim objektima.

Za potrebe zaštite vodocrpilišta Pecki, Hrastovica i Križ, koji su izvan obuhvata GUP-a, sukladno Pravilniku o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 55/02) potrebno je donijeti novu odluku o zonama sanitarne zaštite kojom će se odrediti posebna područja zaštite, te režimi zaštite u pogledu gradnje, uređivanja i korištenja građevina, obrade tla i posebnih mjera opreme. Za površinski vodozahvat u Novom Selištu, sukladno članku 38. navedenog Pravilnika, moguće je utvrditi samo 1. zonu sanitarne zaštite.

3.2.4.2.2. VODONOSNA PODRUČJA⁴²

Dolina Save i Kupe, čiji se kvartarni vodonosni kompleks sastoji od nekoliko vodonosnih šljunčano - pjeskovitih slojeva razne hidrauličke vodljivosti i raznih debljina, predstavlja verificirane vodonosne slojeve sa zalihama podzemnih voda. Sjeverno područje Grada Petrinje nalazi se na kvartarnim naslagama s vodonosnicima osrednje i dobre transmisivnosti.

Najznačajniji vodonosnici na području Grada Petrinje nalaze se u dolini rječice Utinje i na području Hrastovice⁴³, južno od područja obuhvata GUP-a grada Petrinje. Obzirom na položaj vododjelnice i gravitirajuće slivno područje, područje Utinje s velikim slivom perspektivnije je od područja Hrastovice.

Raspoloživi kapaciteti podzemnih voda na crpilištu Pecki, južno od područja obuhvata GUP-a, zajedno sa planiranim zahvatom u Hrastovici, dosadašnjom dokumentacijom su procjenjivani na oko 220 l/s. Kako se radi o podacima starim preko 40 godina, prije eventualnih ulaganja u povećanje kapaciteta navedenih crpilišta potrebno je provesti cjelovite vodoistražne radove.

⁴¹ prema studiji: "Regionalni vodoopskrbni sustav Petrinja - Sisak - Lekenik, Elaborat izrade hidrauličkog matematičkog modela"; Vodoprivredno projektno biro, d.d., Zagreb, 2006. godine

⁴² izvori podataka:

- "Prijedlog plana zaštite voda i konceptijskog rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Petrinje"; Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Zagreb, kolovoz 1997. g.
- Prostorni plan Sisačko - moslavačke županije (SG 04/01)

⁴³ prema studiji: "Hidrogeološke prilike u širem području grada Petrinje i problem povećanja postojećih kapaciteta vodovoda i njihova zaštita", autor: prof. I. Crnolatac, Zagreb, 1965. godine

3.2.4.2.3. KORIŠTENJE VODA

Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje nema ribnjačarskih površina, a nije predviđeno ni energetska korištenje voda niti navodnjavanje zemljišta.

Hidropotencijal rijeke Kupe zasada se ne koristi, ali se ne može osporiti potencijalni utjecaj Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) predviđenih hidroelektrana Pokuplje i Damalj na Kupi, kao i Lučica na Korani.

Rijeka Kupa je u sadašnjoj situaciji plovna samo do luke u Sisku, ali Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) predviđena je mogućnost da se Kupa koristi kao dio plovnog puta Sava - Jadran.

3.2.4.2.4. ODVODNJA OTPADNIH VODA ⁴⁴

Kanalizacija petrinjske gradske jezgre građena je još za austrougarskih vlasti. Izgradnja i razvoj odvodnog sustava događao se postupno, često bez odgovarajućih hidrauličkih proračuna i bez prepoznatljivog koncepta koji bi se sustavno faznom izgradnjom formirao u zaokružene logične cjeline - podsustave, što uzrokuje slabu funkcionalnost kanalizacijskog sustava.

Grad Petrinja danas nema izgrađen cjeloviti kanalizacijski sustav, već samo djelomično izgrađen sustav odvodnje koji se sastoji od kanalizacijske mreže mješovitog tipa, koji danas djeluje kao više manjih podsustava s direktnim izljevima otpadnih i oborinskih voda u rijeke Kupu, Petrinjicu, te otvorene kanale i prirodne depresije. Prema raspoloživim podacima postojeci kanalizacijski sustav obuhvata oko 40 km kolektora i kanala koji su u prosjeku visoke starosti. Na području grada pokrivenost odvodnim sustavima je cca 70% ⁴⁵, od čega je na kanalizaciju priključeno manje od 50% mogućih korisnika. Kod pojave oborina većeg intenziteta kanalizacija gradske jezgre je na granici kapaciteta.

Predmetni sustav odvodnje nije cjelovit niti jedinstven, već djeluje kao više malih odvojenih podsustava s direktnim izljevima otpadnih voda u rijeke Kupu (dva ispusta javnog kanalizacijskog sustava, jedan ispust MI "Gavrilović", te jedan ispust Tvornice furnira "Finel") i Petrinjicu, te otvorene kanale oborinske i meliorativne odvodnje (MI "Gavrilović" - Transporti, "Slavijatrans"), depresije u terenu i ostala neprimjerna mjesta. Glavni recipijent za otpadne vode je rijeka Kupa, s rasterećenjima oborinskih voda u rijeku Petrinjicu.

Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ne postoji, već samo dijelovi uređaja za predtretman industrije tehnoloških otpadnih voda u Mesnoj industriji "Gavrilović" koja ima izgrađen vlastiti sustav kanalizacije.

Idejno rješenje kanalizacije Petrinje koje je bilo izrađeno 1980. godine ("IPZ" Zagreb) nije predviđalo rasterećenje oborinskih voda prije lokacije uređaja za pročišćavanje, što je znatno opteretilo kanalizacijski sustav i utjecalo na vrlo velike dimenzije kolektora. Planirana je bila zajednička odvodnja za Petrinju i gravitirajuća naselja Novo Selište i Češko Selo sa zajedničkim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda veličine 150.000 ES, na lokaciji mjesta ispusta iz MI "Gavrilović". Kako rješenje nije akceptiralo moderna tehnička rješenja koja daju optimalne dimenzije i realne mogućnosti izvedbe pojedinih objekata kanalizacijskog sustava predloženi koncept je bio glomazan, neoptimalan i u mnogim pogonskim stanjima nefunkcionalan.

⁴⁴ izvori podataka:

- "Prijedlog plana zaštite voda i koncepcijskog rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Petrinje"; Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Zagreb, kolovoz 1997. g.
- "Izvešće o stanju u prostoru na području Grada Petrinje" (SV 02 /01; SV 23/04 i 43/04)

⁴⁵ Cijeli dijelovi grada Petrinje (Slatina, Češko Selo) i prigradska naselja Novo Selište, Nova Drenčina, Mošćenica i Pračno su bez kanalizacije, te se otpadne i oborinske vode bez prethodnog pročišćavanja odvede u septičke jame ili u odvodne kanale, te se infiltriraju u podzemlje ili prelivaju u površinske odvodne kanale oborinske i melioracijske odvodnje.

"Gavrilović" d.o.o. će i u budućnosti pročišćavati otpadne vode na zasebnom uređaju za pročišćavanje. Za održavanje i pogon tog uređaja, kao i za potrebnu komunikaciju između proizvodnih pogona i ekonomskog dvorišta "Stanci" biti će izgrađene pristupne ceste i ostala infrastruktura trasa kojih će biti utvrđena posebnim projektom.

Kako se razvojem naselja, uredjenjem prostora i njegovim korištenjem znatno povećavaju količine otpadnih voda koje se nece moci odvoditi dosadašnjim načinom, izrađen je Idejni projekt odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda grada Petrinje (izrađivač: HIDROPROJEKT-CONSULT d.o.o., Zagreb, studeni 2005. godine). Postavljanjem jedinstvenog sustava odvodnje sanitarno - potrošnih i tehnoloških otpadnih voda, te najzagadenijeg dijela oborinskih voda razmatranim varijantama nastojalo se maksimalno prilagoditi postojećim prilikama na promatranom prostoru, kako bi se postiglo racionalno rješenje, prihvatljivo s tehničkog i ekonomskog gledišta. Slivno područje sustava odvodnje određeno je projektnim zadatkom, te granicama građevinskih zona pojedinih naselja iz PPUG Petrinje. Idejnim projektom odvodnje razmatrana su četiri varijantna rješenja sustava odvodnje i pročišćavanja. Sustav odvodnje grada Petrinje rješen je uz maksimalno iskorištenje postojeće kanalizacijske mreže, te primjenom prelivno rasteretnih objekata uz respektiranje lokalnih prilika. Osnovna karakteristika usvojene varijante⁴⁶ Sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, očituje se u izgradnji dva zasebna sustava odvodnje s vlastitim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda za Grad Petrinju i za naselje Mošćenica. Sustav odvodnje grada Petrinje obuhvaća mješoviti sustav naselja Petrinje, te priključenje naselja Nova Drenčina, Češko Selo i Slatina. Sam sustav je temeljen na izgradnji transportnih kolektora i objekata koji objedinjuju sustav odvodnje u jedinstvenu cjelinu, s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda "Petrinja" (30250 ES), te ispuštom pročišćenih otpadnih voda u rijeku Kupu. Nova Drenčina, te Češko Selo i Slatina priključuju se na mješoviti sustav odvodnje grada Petrinje.

Na svojoj 61. sjednici održanoj 4. prosinca 2006. godine Gradsko poglavarstvo Grada Petrinje utvrdilo je Konačni prijedlog GUP-a grada Petrinje kojim je amandmanski utvrđena potreba izgradnje piste Aero kluba čime se ukazuje potreba preseljenja lokacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda "Petrinja" nizvodno uz Kupu (na lokaciju iza tzv. "Vajzovog jarka" u predjelu Stanci), što je u skladu s amandmanom na Prostorni plan uređenja Grada Petrinje koji je usvojen na Gradskom vijeću Grada Petrinje dana 21. prosinca 2006. godine. Sukladno navedenom, uređaj za pročišćavanje otpadnih voda "Petrinja" nalazi se izvan obuhvata GUP-a grada Petrinje, a za transportni kolektor biti će izrađeno novo projektno rješenje.

Obzirom na složenost i veliko područje obuhvata sustava odvodnje, predložena je etapna izgradnja i rekonstrukcija kanalizacijske mreže kao i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Unutar sliva Grada Petrinje neophodno je započeti s rekonstrukcijom i optimalizacijom sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda. U prvoj etapi potrebno je započeti s izgradnjom transportnog kolektora T1 kojim se postiže objedinjavanje cjelokupnog postojećeg sustava odvodnje u jedinstvenu cjelinu, te dovod otpadnih voda na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda. Istovremeno potrebno je započeti s pripremnim radovima na izgradnji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Petrinje (Izrada Studije utjecaja na okoliš predmetnog sustava i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda). Unutar ove etape potrebno je izvršiti i određene zahvate na rekonstrukciji kanalizacijske mreže i izgradnji objekata odvodnje kojim bi se poboljšalo sadašnje stanje odvodnje (kišni rasteretni objekti), kao i izgradnja novih kanala ovog slivnog područja koji se priključuju na postojeću kanalizaciju.

Uz rekonstrukciju postojećeg kanalizacijskog sustava nužno je staviti van funkcije neuređenu retenciju u centru grada (na desnoj obali Petrinjčice južno od Arhove ulice) koja služi za rasterećenje otpadnih voda usljed neadekvatnih profila kanalizacije.

⁴⁶ Komisija Grada Petrinje je dana 13.03.2006. godine, uzimajući u obzir planirani razvoj, raspored budućih industrijskih i poslovnih zona, prometnica, brze cesta i autoputa, a također i dosadašnje proračune, donijela Odluku o odabiru Varijante 2 Sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Petrinje kao najpovoljnije, te donijela zaključak da se nastavi s radovima na Studiji zaštite okoliša za pročišćivač, Feasibility studije i Cost benefit studije kako bi se mogla koristiti sredstva pristupnih fondova EU.

3.2.4.2.5. UREĐENJE VODOTOKA I VODA⁴⁷

ZAŠTITA OD POPLAVA

Područje grada Petrinje djelomično zahvaća nizinski dio uz desnu obalu rijeke Kupe, te se kao takvo nalazi u vodoprivrednom području Gornjeg Posavlja. Unatoč tome utjecaj voda na prostorno uređenje nije naročito značajan, izuzev užeg područja uz rijeku Kupu.

Dosadašnji sustav obrane od poplava svodio se na tzv. pasivnu obranu izgradnjom popratnih nasipa. Konceptija novog sustava obrane od poplava temelji se na izgradnji retencija Lonjsko Polje, Mokro Polje i Kupčina čime je za gradove Zagreb, Karlovac i Sisak s Petrinjom za zaštitu od velikih voda 1000-godišnjeg povratnog razdoblja postignut stupanj sigurnosti 99,9%. Ovi su objekti već djelomično u funkciji te su pozitivni efekti njihova rada, u smislu obrane od poplava, evidentni.

Iako se na području Petrinje ne predviđa izgradnja niti jedne od predviđenih hidroelektrana na potezu sliva Kupe, ipak će njihova izgradnja zahvaljujući zapremini akumulacija imati utjecaja na vodni režim Kupe.

Postojeći sustav izgrađenih nasipa na desnoj obali rijeke Kupe je dimenzioniran prema kriterijima obrane od poplava, međutim trenutno ne zadovoljava i ne pruža dovoljan stupanj zaštite za grad Petrinju zbog miniranosti cca 3,5 km nizvodno od ušća rijeke Petrinjčice u rijeku Kupu prema Stancima i neodržavanja istoga. Izgradnju nasipa trebalo bi nastaviti i nizvodno od Nove Drenčine do visokog terena kod naselja Mošćenica.

Na dijelu toka rijeke Petrinjčice kroz grad Petrinju također su izgrađeni popratni nasipi i djelomično izvršena regulacija do Bačuge. Vodostaji na ovom potezu u izravnoj su vezi s vodostajima rijeke Kupe do granice djelovanja uspora. Uzvodno, problem treba promatrati kao zaštitu od bujičnih voda.

ZAŠTITA OD BRDSKIH VODA

Područje obuhvata GUP-a Petrinje u svom je južnom dijelu izloženo djelovanju bujica koje uz vodne valove nose i određene količine nanosa i vrše eroziju tla. Navedeno se prvenstveno odnosi na vodotoke Petrinjčicu i Resnu koje u razdoblju oborina velikog intenziteta imaju karakteristike bujičnih vodotoka i snažno eroziona djelovanje.

Regulacija Petrinjčice u svrhu zaštite od bujica i erozije djelomično je izvršena na potezu kroz samu Petrinju. Planirani zahvati na vodotoku Petrinjčice⁴⁸ su sanacija lijevog i desnog nasipa rijeke Petrinjčice, obloge korita i stepenica od ušća u dužini od 2,0 km.

Prije početka Domovinskog rata bile su izvršene pripreme za regulaciju rijeke Petrinjčice uzvodno od mosta kod nove bolnice do mosta u Hrastovici, no radovi nisu izvedeni.

Postoji mogućnost izgradnje brane na Petrinjčici u području Tješnjaka. Izgradnjom ove brane omogućila bi se kontrola protoke rijeke Petrinjčice nizvodno čime bi grad Petrinja bio konačno na vrlo kvalitetan način i s visokim stupnjem sigurnosti zaštićen od štetnog djelovanja bujičnih voda Petrinjčice. Akumulacija građena kao višenamjenska gospodarska građevina u ljetnim mjesecima mogla bi također služiti za oplemenjivanje malih voda Petrinjčice.

⁴⁷ prema dopisima: HRVATSKE VODE, VGO za vodno područje sliva Save (kl: 350-02/01-01/0022 urbr: 374-21-1-01-2 od 19. rujna 2001. godine i kl: 350-02/02-03/006 urbr: 374-3110-1-02-4 od 08. studenog 2002. godine)

⁴⁸ prema dopisu: HRVATSKE VODE, VGO za vodno područje sliva Save, VGI "Banovina" Sisak (dopis kl: 350-02/00-01/0005 urbr: 374-3110-1-00-2 od 22. prosinca 2000. godine)

ušće rijeke Petrinjčiceu Kupu - planirana sanacija obale

HIDROMELIORACIJE

Grad Petrinja nema vodoprivrednu osnovu kojom bi se razradila osnovna rješenja zaštite zemljišta, te kompletno uređenje površina podliježe rješenjima danim u projektu "Regulacija i uređenje rijeke Save". Efikasno sređivanje hidroloških prilika provodi se zaštitom tla od stranih voda, kao onih iz rijeke Kupe i onih bujičnog karaktera, te sustavom odvodnje za reguliranje vodno - zračnog režima u ekološkom profilu zastupljenih tala. Za realizaciju tog zadatka potrebno je izgraditi sustav glavnih odvodnih, sabirnih i detaljnih kanala, sustava podzemne drenaže, kao i uređaje za evakuaciju viška vlastitih voda (gravitacioni ispusti u recipijent, čepovi, crpna postrojenja i sl.).

Na prostoru Petrinje u dolinskom profilu rijeke Kupe u zoni poljoprivrednog dobra Stanci izvedeno je melioracijsko područje površine cca 4.100 ha. Do sada korištene površine jedine su privedene intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji mjerama hidrotehničke melioracije i zaštićene od štetnog djelovanja vanjskih voda (poplavne vode rijeke Kupe) izgradnjom desnoobalnog kupskog nasipa. Na rudini Stanci je izvedena detaljna odvodnja s podzemnom drenažom i gravitacijskim odvodom.

Slične zahvate moguće je izvesti na području zapadno od grada između naselja Novo Selište i desnoobalnog nasipa rijeke Kupe.

ODREĐIVANJE GRANICE POJASA VODNOG DOBRA (INUNDACIJSKI POJAS)⁴⁹ :

Zakonom o vodama (NN 107/95) definiran je inundacijski pojas na vodotocima i drugim ležištima voda u svrhu tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka, djelotvornog provođenja obrane od poplava i drugih oblika zaštite od štetnog djelovanja voda. Utvrđivanjem inundacijskog pojasa rezervira se prostor za građenje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina, te ograničava prostor prirodnih i umjetnih retencija. U inundacijskom pojasu je zabranjeno obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda.

Obzirom na postojanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina razlikuje se uređeni i neuređeni inundacijski pojas. Sve zemljišne čestice u utvrđenom uređenom i neuređenom inundacijskom pojasu, od vanjske granice pojasa do korita vodotoka imaju svojstvo vodnog dobra. Vodno dobro je od interesa za Republiku Hrvatsku, ima njezinu osobitu zaštitu i koristi se na način i pod uvjetima propisanim Zakonom o vodama.

Kriteriji za određivanje granice pojasa vodnog dobra na području grada Petrinje određeni su temeljem članka 85. stavak 4. Zakona o vodama :

NASIPI :

- postojeći desni nasip rijeke Kupe (potrebno ga je sanirati zbog neodržavanja - mine)
UREĐENI INUNDACIJSKI POJAS - 20,0 m od ruba vanjske nožice nasipa
- postojeći desni i lijevi nasip rijeke Petrinjčice (potrebno ga je ojačati i nadvisiti)
UREĐENI INUNDACIJSKI POJAS - u građevinskom području
 - a) u neizgrađenom pojasu: 20,0 m od ruba vanjske nožice nasipa
 - b) u izgrađenom pojasu: 5,0 m od ruba vanjske nožice nasipa, vanjski rub prometnice (odvodne grabe prometnice) ili granicu po ogradi ili vanjskom rubu građevinske parcele uz obavezu poštivanja ograničenja iz članka 106. Zakona o vodama i to u slučajevima legalizacije zatečenog stanja, odnosno nove izgradnje

VODOTOCI I KANALI :

- rijeka Petrinjčica na dijelu koji nije reguliran
NEUREĐENI INUNDACIJSKI POJAS - 20,0 m od poplavne linije sa svake strane
- potok Resna i drugi bujični potoci i melioracijski kanali
UREĐENI I NEUREĐENI INUNDACIJSKI POJAS - 5,0 m od ruba potoka ili kanala u građevinskom području
- potoci i kanali izvan građevinskog područja
NEUREĐENI INUNDACIJSKI POJAS - 10,0 m od ruba potoka ili kanala

U inundacijskom pojasu vrijede sva ograničenja iz članka 106. Zakona o vodama.

⁴⁹ prema podacima: HRVATSKE VODE, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Vodnogospodarska ispostava za slivno područje "Banovina" (dopis klasa: 350-02/02-03/0006 broj: 374-3110-1-02-4 od 08. studenog 2002. godine)

3.2.4.3. Obrada, skladištenje i odlaganje otpada

Prema raspoloživim podacima u Gradu Petrinji ukupno godišnje nastaje cca 11.000 t otpada. Od ukupne količine otpada 41 % čini komunalni (4.500 t), a 59 % tehnološki otpad (6.574,7 t).

3.2.4.3.1. KOMUNALNI OTPAD

Na prostoru Grada Petrinje ukupno se godišnje zbrine cca 23.000 m³ komunalnog otpada⁵⁰. Trenutno se sav komunalni otpad s područja Grada Petrinje odvozi na postojeću deponiju komunalnog otpada u Taborištu koja se nalazi izvan područja obuhvata GUP-a.

Zbog nepovoljnih infrastrukturnih uvjeta i blizine naselja planira se napustiti postojeće odlagalište otpada u Taborištu, te otvoriti ново odlagalište komunalnog otpada na području Grabovečkog polja, a u skladu s elaboratima koje izrađuje tvrtka INGRA iz Zagreba.

Postupnim uvođenjem odvojenog skupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz komunalnog otpada mogu se bitno smanjiti troškovi odlaganja, proširenja i održavanja odlagališta, te ostvariti prihod od prodaje materijala koji se mogu iskorištavati kao sekundarne sirovine. Uz sve ove financijske efekte ujedno se minimalizira štetan utjecaj na okoliš, što ni u kom slučaju nije od manjeg značenja. U gradu Petrinji je potrebno stoga uspostaviti sustav gospodarenja komunalnim otpadom, te riješiti odvojeno skupljanje pojedinih korisnih komponenti komunalnog otpada. Uz pretpostavku da se u cijelosti koristi potencijal količina kroz izdvojeno skupljanje papira i kartona, stakla, metala i biološkog otpada, odlagalo bi se svega cca 50 % ukupne količine komunalnog otpada, što znači da je vijek trajanja novog odlagališta komunalnog otpada moguće znatno produžiti.

U Petrinji je stoga potrebno organizirati suvremenu službu prikupljanja komunalnog otpada koja će organizirati odvojeno prikupljanje komunalnog otpada po vrsti (bijelo i obojeno staklo, papir, istrošene baterije, organski otpad, PET i limena ambalaža i sl.), a na nekoliko lokacije u gradu urediti i tzv. "reciklažna dvorišta" na kojima bi građani uz navedene mogli odlagati i ostale vrste komunalnog otpada (krupni otpad, metalni otpad, otpadna ulja, kiseline i sl.). Potrebno je organizirati i program organiziranog odvoza glomaznog otpada.

3.2.4.3.2. TEHNOLOŠKI OTPAD⁵¹

U ukupnoj količini tehnološkog otpada (571.189,33 t) na području Županije Grad Petrinja sudjeluje samo s 1,15 %, dok najveće količine tehnološkog otpada nastaju u Kutini (82,5 % ili 471.138,45 t) i Sisku (7,31 % ili 41.766,70 t).

Najveći dio tj. 82,4 % ili 5.419,20 t tehnološkog otpada na području Grada Petrinje je anorganskog porijekla. Udio otpada biološkog porijekla iznosi 13,4 % (881,00 t) dok je ostali otpad mješovitog (2,9 % ili 192,00 t) ili organskog (1,3 % ili 82,40 t) porijekla.

⁵⁰ prema podacima iz elaborata: Prethodna studija utjecaja na okoliš odlagališta otpada Grada Petrinje, izrađivač: INGRA d.d., Zagreb, lipanj 1999. godine

⁵¹ prema elaboratu: "Program gospodarenja otpadom Sisačko - moslavačke županije", izrađivač: CPA - Centar za prostorno uređenje i arhitekturu d.o.o., Zagreb, 1997. godine

tablica - NAČIN GOSPODARENJA TEHNOLOŠKIM OTPADOM NA PODRUČJU PETRINJE

<i>gospodarski subjekti</i>	<i>vrste tehnološkog otpada</i>	<i>način postupanja</i>
MI "Gavrilović"	- otpadno životinjsko tkivo	predaja na daljnju obradu
	- ulja i masti	predaja na daljnju obradu
	- otpad gume	predaja na daljnju obradu
	- otpad sličan komunalnom	odlaganje na gradskom odlagalištu
Drvena industrija	- otpadno drvo	iskorištavanje
	- piljevina	odlaganje u krugu tvornice / iskorištavanje
Slavijatrans	- otpadna ulja	predaja na daljnju obradu
	- stara vozila i dijelovi	iskorištavanje
	- stare gume	predaja na daljnju obradu
	- olovne baterije	predaja na daljnju obradu
Bolnica	- infektivni otpad	predaja na daljnju obradu
Zanatstvo: (autoprijevoznici, automehan. radionice, metaloprerada)	- otpadna ulja	predaja na daljnju obradu
	- stara vozila i dijelovi	predaja skupljačima
	- stare gume	predaja skupljačima
	- metalni otpad	iskorištavanje

Proizvođači tehnološkog otpada trebali bi nastojati da izmjenama u tehnološkim procesima, tehničkim rješenjima i korištenim sirovinama, smanje ili izbjegnu nastajanje tehnološkog otpada, te da tehnološki otpad što više recikliraju u vlastiti proizvodni proces ili skupljaju i plasiraju kao sekundarnu sirovinu drugim proizvodnim djelatnostima. Nužno je razvijati i unapređivati postupke skupljanja korisnih komponenti tehnološkog otpada koje bi se u znatnoj mjeri mogle iskoristiti energetske ili kao sekundarne sirovine.

Zakonom o otpadu (NN 178/04) provođenje mjera postupanja s neopasnim tehnološkim otpadom osiguravaju županije, te je lokacija građevine za trajno odlaganje tehnološkog otpada, predviđena Prostornim planom Sisačko - moslavačke županije (SG 04/01).

3.2.4.3.3. OPASNI I POSEBNI OTPAD

Na temelju analize raspoloživih podataka od ukupne količine tehnološkog otpada na području Grada Petrinje od 6.574,7 t cca 98,5 % čini neopasni tehnološki otpad (ukupno 6.564,9 t), dok je opasnog otpada 9,8 t ili samo 0,15 % godišnje⁵².

Problematika zbrinjavanja opasnog i posebnog otpada (nisko i srednje radioaktivnog otpada) ima osobitu važnost s gledišta zaštite okoliša i prirodnih resursa, te je zbrinjavanje opasnog otpada zakonom ustrojeno na razini Države. Trajno odlaganje opasnog, nisko i srednje radioaktivnog otpada koji se pojavljuje u industriji, energetici, zdravstvu i drugim djelatnostima Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99) utvrđeno je na prostoru Sisačko - moslavačke županije na lokalitetu Trgovska gora (područje Općine Dvor).

⁵² Prema podacima iz Katastra otpada opasni tehnološki otpad na području Grada Petrinje odnosi se na: hidraulična ulja (0,6 t), otpadna ulja za motore pogonskih uređaja (5,6 t), nespificirani zauljeni otpad (0,6 t), te olovne baterije (3,0 t).

3.2.5. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE POVRŠINA I GRAĐEVINA

3.2.5.1. Zaštita prirodne baštine⁵³

Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05) definirana su zaštićena područja: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat, park prirode, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park šuma i spomenik parkovne arhitekture. Regionalni park, značajni krajobraz, park šumu, spomenik prirode i spomenik parkovne arhitekture na temelju suglasnosti Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture proglašava Županijska skupština, te se upisuju se u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti koji vodi Uprava za zaštitu prirode.

3.2.5.1.1. ZASTIĆENA PODRUČJA

Strossmayerovo šetalište

Na području obuhvata GUP-a grada Petrinje kao hortikulturni spomenik (spomenik vrtne arhitekture - park)⁵⁴ u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti pod registarskim brojem 578⁵⁵ upisano je Strossmayerovo šetalište.

Strossmayerovo šetalište nalazi se u samom središtu Petrinje i površine je od oko 1,5 ha. Šetalište je formirano u drugoj polovici 18. stoljeća kao paradni trg na čijem je obodu 1780. godine sagrađena župna crkva Sv. Lovre te niz stilskih kuća iz 18. stoljeća. Park je oblikovan početkom 19. stoljeća vrijednim biljnim inventarom u kome se ističu vrlo stare lipe (*Tilia grandifolia*). Osim četiri najstarije, tzv. "ilirske lipe", posađene za vrijeme Napoleonove vladavine oko 1810. godine, na Strossmayerovom šetalištu se nalazi i veći broj mlađih primjeraka. Uz lipe zastupljeni su još: tri vrlo vrijedna stabla ginka (*Ginkgo biloba*), platana (*Platanus occidentalis*), katalpa (*Catalpa bignonioides*), breza (*Betula verrucosa*) i divlji kesten (*Aesculus hippocastanum*). Unutar parka raste i ukrasno grmlje, te nekoliko smreka i srebrnolisnih javora.

Tijekom godina u parku su rađeni neki zahvati neprimjereni za zaštićeni hortikulturni spomenik (sađeno je grmlje i drveće koje je zaklanjalo crkvu Sv. Lovre, te djelomično kvarilo izgled tipičnog baroknog šetališta, park nije održavan na pravi način tako da je veliki broj stabala na izlazu iz parka star i bolestan, napravljeno je autobusno stajalište i postavljeni su kiosci za novine koji se ne uklapaju u izgled parka). Za vrijeme okupacije i ratnih djelovanja Strossmayerovo šetalište je teže oštećeno, pojedina stabla su oštećena gelerima. Crkva Sv. Lovre potpuno je razrušena, te je po oslobođenju Petrinje obnovljena metodom faksimila.

Strossmayerovo šetalište potrebno je sustavno obnoviti u izvornom stilu, te posebnu pažnju obratiti očuvanju hortikulturnih jedinki - posebno starih lipa i stabala ginka. Bolesno i oštećeno drveće treba sukcesivno zamjenjivati novim kako bi park zadržao svoju formu i ljepotu. Obnoviti treba i fontanu, paviljon i meteorološki stup, a iz parka demontirati kioske.

⁵³ prema dopisu: MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I PROSTORNOG UREĐENJA, Uprava za zaštitu prirode (dopis klasa: 612-07/01-35/0253 urbr: 531-06/2-2-ED-01-2 od 21. studenog 2001. godine)

⁵⁴ Prema članku 18. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) spomenik parkovne arhitekture je umjetno oblikovani prostor (perivoj, botanički vrt, arboretum, gradski park, dvored, kao i drugi oblici vrtnog i parkovnog oblikovanja), odnosno pojedinačno stablo ili skupina stabala, koji ima veću estetsku, stilsku, umjetničku, kulturno - povijesnu, ekološku ili znanstvenu vrijednost. Na spomeniku parkovne arhitekture i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopušteni zahvati ni radnje kojima bi se mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih je zaštićen.

⁵⁵ rješenje REPUBLICKOG ZAVODA ZA ZAŠTITU PRIRODE (broj UP/I 2-1969. od 24. veljače 1969. godine)

Strossmayerovo šetalište u Petrinji

Park šuma Kotar - Stari Gaj

U jugoistočnom dijelu područja obuhvata GUP-a grada Petrinje (južno od ulice Slatina i istočno od ulice Gromova, obuhvaćajući centralno groblje) u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti pod registarskim brojem 702⁵⁶ upisana je park šuma⁵⁷ Kotar - Stari Gaj koja je proglašena park šumom odlukom SO Petrinje i SO Sisak (SV 28/75).

Park šuma zauzima površinu od 5.218 ha, od čega je 4.454 ha na području Grada Petrinje. Ova prirodna cjelina pripada asocijaciji hrasta i bukve s jakim obilježjima asocijacija kestena i graba. Naročito bogatstvo i vrijednost park šume čine stoljetni hrastovi koji se protežu uz središnji dio šume uz šumsku cestu. Na sjevernom dijelu šume prevladavaju četinjače (bor, smreka, čempresi) koji su zasađeni kasnije, na naknadno pripojenim dijelovima pašnjačkih površina. Područje park šume obiluje šumskim vrelima i potocima (Moštanica, Veliki Lukavac, Mali Lukavac, Vrapčevac, Resna).

Gotovo čitavo područje je bilo pod okupacijom ili na crti razdvajanja, te su dijelovi park šume Kotar - Stari gaj još nedostupni budući je teren miniran i stoga nepristupačan.

⁵⁶ rješenje REPUBLIČKOG ZAVODA ZA ZAŠTITU PRIRODE (broj UP/I 26-1975. od 10. rujna 1975. godine)

⁵⁷ Prema članku 17. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) park šuma je prirodna ili sađena šuma veće krajobrazne vrijednosti, a namijenjena je odmoru i rekreaciji. U park šumi su dopušteni samo oni zahvati i radnje čija je svrha njeno održavanje ili uređenje.

3.2.5.1.2. PRIJEDLOG ZA ZASTITU

Pored zaštićenih dijelova prirode koji su upisani u Upisnik Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture, postoje i dijelovi prirode na području grada Petrinje koji su predloženi za zaštitu Prostornim planom Sisačko - moslavačke županije. Na temelju valorizacije prirodnih ambijenata u sklopu gradske slike na području obuhvata GUP-a grada Petrinje predlaže se reguliranje statusa lokalnih zaštićenih dijelova prirode za :

1. značajni krajobraz⁵⁸ - dolina rijeke Kupe i Mokrički Lug

Na čitavom području Kupske doline prevladavaju močvarne livade i šumske površine hrasta kitnjaka i lužnjaka s pitomim kestenom. Prostor značajnog krajobraza rijeke Kupe u obuhvatu GUP-a uključuje obalni prostor desne obale Kupe.

dolina rijeke Kupe - prijedlog za proglašenje značajnog krajobraza

2. značajni krajobraz - dolina rijeke Petrinjčice

Dio u obuhvatu GUP-a nastavlja se na značajni krajobraz rijeke Kupe i uključuje prostor uz obje obale reguliranog toka Petrinjčice. Značajni krajobraz doline Petrinjčice uzvodno se nastavlja na nedirnutu područje s ostacima stoljetnih bukovih šuma (izvan obuhvata GUP-a) koje je zbog ljepote i nedirnuto okoliša predloženo za zaštitu kao specijalni rezervat šumske vegetacije.

⁵⁸ Značajni krajobraz je čl. 16. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) definiran kao prirodni ili kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ili kulturno - povijesne vrijednosti, ili krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ili osobito vrijedni krajobraz. U značajnom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen.

Petrinjska šetnica uz obale rijeke Petrinjčice - prijedlog za proglašenje značajnog krajobraza

*"Ilirska lipa" (Tilia Gandifolia Ilirica) na Strossmayerovom šetalištu - prijedlog za spomenik prirode
(izvor: službene internet stranice Grada Petrinje www.petrinja.hr)*

3. spomenik prirode⁵⁹ - četiri stabla lipa (*Tilia Grandifolia*) i tri stabla ginka (*Ginkgo Biloba*) na Strossmayerovom šetalištu u Petrinji

Zbog posebne vrijednosti koje parku na Strossmayerovom šetalištu daju stara stabla lipa (posađena oko 1810. godine) i tri vrlo vrijedna stabla ginka, predlaže se njihova posebna zaštita u kategoriji spomenika prirode.

4. panoramska točka (vidikovac) - područje oko groblja sv. Trojstva

Navedeno područje nalazi se uz rub šume i na vrhu vinorodnih brežuljaka. Po liniji horizonta vidljiv je prostor od Žumberačkog do Moslavačkog gorja, pri čemu dominira pogled na dolinu rijeke Kupe, grad Petrinju i više dijelove grada Siska.

pogled na dolinu rijeke Kupe i grad Petrinju sa groblja sv. Trojstva - prijedlog za zaštitu panoramske točke

Za konačno reguliranje statusa zaštićenih dijelova prirode potrebno je, na temelju obilaska terena i utvrđivanja da li navedeni dijelovi prirode imaju kvalitete koje je potrebno štiti, izraditi "Stručno obrazloženje za zaštitu dijelova prirode" koji treba dostaviti na suglasnost Upravi za zaštitu prirode Ministarstva kulture. Nakon pribavljene suglasnosti na prijedlog Grada Petrinje zaštitu proglašava Skupština Sisačko - moslavačke županije.

Temeljem odredbi Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) do donošenja odluke o valjanosti prijedloga za zaštitu od strane Državnog zavoda za zaštitu prirode područja prirodnih vrijednosti predložena za zaštitu štite se odredbama za provođenje GUP-a grada Petrinje.

Ostali gradski parkovi i zelene površine zaštićeni su kao gradske zelene površine, ali ne ulaze u zakonom propisane kategorije zaštite prirode.

⁵⁹ Prema članku 15. Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) spomenik prirode je pojedinačni neizmjenjeni dio ili skupina dijelova žive ili nežive prirode, koja ima ekološku, znanstvenu, estetsku ili odgojno - obrazovnu vrijednost. Na spomeniku prirode i prostoru u njegovoj neposrednoj blizini koji čini sastavni dio zaštićenog područja nisu dopuštene radnje koje ugrožavaju njegova obilježja i vrijednosti.

3.2.5.1.3. UVJETI I MJERE ZAŠTITE PRIRODE⁶⁰

Za spomenik parkovne arhitekture Strossmayerovo šetalište i park šumu Kotar - Stari Gaj potrebno je donijeti Mjere zaštite. Do donošenja Mjera zaštite nisu dopušteni zahvati ni radnje koje bi mogle promijeniti ili narušiti vrijednosti zbog kojih su zaštićeni: gradnja infrastrukturnih objekata, prometnih objekata, otkopavanje ili zasipavanje terena, odlaganje otpada i ispuštanje otpadnih voda i drugo.

U urbanom području grada Petrinje u cilju poboljšanja ekoloških i mikroklimatskih prilika mora se stvoriti kvalitetan zeleni sustav grada, u vidu mreže parkova, drvoreda i tratina koji prožima grad te se povezuje s prirodnim područjem izvan grada kao važnim ekološkim osloncem.

GUP-om grada Petrinje priroda se štiti očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti te zaštitom prirodnih vrijednosti (zaštićena područja, zaštićene svojite i fosili).

U cilju očuvanja prirodne biološke raznolikosti treba očuvati postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koje se nalaze između obradivih površina, te osobito štiti područja prirodnih vodotoka i vlažnih livada.

Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost, odnosno prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 70/05), njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području grada Petrinje treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05) i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te o mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06).

Na području grada Petrinje utvrđena su ugrožena i rijetka staništa (mješovite hrastovo - grabove i čiste grabove šume, srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka, te obične breze i u manjem udjelu mezofilne livade) za koje su predviđene sljedeće mjere očuvanja:

- izbjegavati regulaciju vodotoka i radnje vezane na održavanje vodotoka koje dovode do promjene vodnog režima vlažnih staništa, a iste je moguće provoditi samo ako su neophodne za zaštitu ljudi, naselja i imovine. Ukoliko je regulacija vodotoka nužna potrebno je voditi računa o obalnoj vegetaciji, ornitofauni i revitalizaciji starih rukavaca, te je GUP-om grada Petrinje prednost dana korištenju prirodnih retencija i vodotoka kao prostora za zadržavanje voda, odnosno njihovu odvodnju
- GUP-om grada Petrinje nova građevinska područja nisu planirana u neposrednoj blizini vlažnih staništa
- poduzimati radnje koje imaju za cilj očuvanje bioloških vrsta značajnih za stanišni tip što podrazumijeva neunošenje stranih (alohtonih) vrsta i genetski modificiranih organizama, te poticanje uzgoja autohtonih svojiti biljaka i životinja

⁶⁰ prema dopisu: MINISTARSTVO KULTURE, Uprava za zaštitu prirode (dopis klasa: 612-07/06-49/114 urbroj: 532-08-02-2/3-06-6 od 24. travnja 2006. godine i dopis klasa: 612-07/06-49/114 urbroj: 532-08-02-2/3-06-10 od 15. rujna 2006. godine)

3.2.5.2. Zaštita graditeljske baštine

Izrada elaborata "Konzervatorske podloge i sustav mjera zaštite za kulturna dobra na području Grada Petrinje" za PPUG i GUP grada Petrinje, temeljem članka 56. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03) zatražena je od Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Zagrebu. Elaborat sadrži između ostalog i popis nepokretnih kulturnih dobara i kulturna baštine po vrstama, koji sadrži:

- zaštićena kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH (R),
- dobra zaštićena rješenjem o preventivnoj zaštiti i upisana u Registar kulturnih dobara RH u Listu preventivno zaštićenih dobara (P)
- lokaliteti, cjeline, građevine ili njihovi dijelovi, spomenici ili obilježja za koje je utvrđeno da imaju svojstva kulturnog dobra, te se predlažu za upis u Registar u Listu zaštićenih kulturnih dobara (PR)
- lokaliteti, cjeline, građevine ili njihovi dijelovi, spomenici ili obilježja za koje se predmnijeva da imaju svojstva kulturnog dobra, te se predlažu za upis u Listu preventivno zaštićenih dobara (PP)
- dobra koja nemaju status pojedinačno zaštićenog kulturnog dobra, ali se nalaze na području zaštićenog povijesnog sklopa, odnosno povijesnog sklopa predloženog za zaštitu, i njegov su sastavni dio (ZZPS)
- dobra koja nemaju status pojedinačno zaštićenog kulturnog dobra, ali se nalaze na području zaštićene kulturno - povijesne cjeline, odnosno cjeline predložene za zaštitu, i njezin su sastavni dio (ZZPC)
- lokalitete, povijesne / tradicijske cjeline i komplekse, građevine i obilježja koja su sastavni dio ukupnih vrijednosti povijesnog, tradicionalnog ambijenta i identiteta prostora te se predlažu za zaštitu kao dobra od lokalnog značaja (LZ)
- evidentirane arheološke lokalitete i područja koja do sada nisu detaljno istražena i vrednovana, te se za njih s obzirom na neistraženost ne može provesti valorizacija i odrediti potreban stupanj zaštite; štite se mjerama zaštite navedenim u Planu (ZPP)
- evidentirana kulturna dobra (E)
- evidentirana kulturna dobra, zadnji puta evidentirana 1973. godine (E_{1973.})

Za zaštićena nepokretna kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH (R), te popis nepokretnih kulturnih dobara zaštićenih rješenjem o preventivnoj zaštiti i upisanih u Registar kulturnih dobara RH u Listu preventivno zaštićenih dobara (P) u postupku izdavanja lokacijske ili građevne dozvole obvezno je potrebno pribaviti posebne uvjete ili suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela. Temeljem članka 16. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03) na području grada Petrinje zaštićena su nepokretna kulturna dobra:

Lista zaštićenih kulturnih dobara				
Izvod iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske br. 06/04 (NN 18/05)				
adresa	kulturno dobro	prostorne međe		broj registra
		katstarska čestica	katstarska općina	
PETRINJA	gradska munjara	2157/1	Petrinja	Z-1598
PETRINJA, Gundulićeva 1	kuća	1976	Petrinja	Z-1599
PETRINJA, Trg F. Tuđmana 9	kuća	219	Petrinja	Z-1600
PETRINJA, Gajeva 8	kuća	1963	Petrinja	Z-1601
PETRINJA	parohijska crkva sv. Nikole	5677/1	Petrinja	Z-1597
PETRINJA	stara klaonica "Gavrilović"	165/2	Petrinja	Z-1594
PETRINJA	zgrada željezničkog kolodvora	4584	Petrinja	Z-1596

Lista zaštićenih kulturnih dobara

Izvod iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske br. 08/04 (NN 71/05)

adresa	kulturno dobro	prostorne međe		broj registra
		katastarska čestica	katastarska općina	
PETRINJA, Gundulićeva 3	zgrada stare škole	1994	Petrinja	Z-1917
PETRINJA, Gundulićeva 5	zgrada stare škole	1995	Petrinja	Z-1918

Lista zaštićenih kulturnih dobara

Izvod iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske br. 02/05 (NN 109/05)

adresa	kulturno dobro	prostorne međe		broj registra
		katastarska čestica	katast. općina	
PETRINJA	kulturno-povijesna cjelina	Gupčeva od raskrižja sa Zagrebačkom od k.br. 48 prema istoku: k.č. 2226, 2225, 2224, 2222, 2223, 2220, 2219, 2217, 2216, 2213, 2211, obuhvaća neizgrađeno područje sjev. od Gupčeve do Kupe: k.č. br.: 117, 125, 113, 110, obuhvaća ušće Petrinjčice, nastavlja od Kupe prema jugu –Mihanovićevoj, Reljkovićevoj, k.č. 142, 139, 144, 166, 165/2, 165/1, 164, 162/1, 161/6, 161/3, 160, 157, 154, 153/1, 152/1, 151, 150, obuhvaća dio Carekove, Ul. braće Hanžek, uključivo Preradovićev trg, sa Supilovom, k.č. 286, 287, 273, 268, 267, 221/3, 2221/1, 221/2, Gajevom do raskrižja s Kačićevom s kbr. 19 odn. 30, k.č. 227, 228/1, 231, 232, 235, 236, 237, 240, 241, 242, 1939/1, 1940, 1943, 1944, 1947, 1948, 1951, 1952, 1955, 1956, 1960, 1961, 1963, 1966, potez uz ist. str. Trga dr. F. Tuđmana, nastavlja se na Nazorovu i Turkulinovu do kbr. 39, k.č. 1967, 1965/2, 1908, 1903, 1904, 1905, 1901/1, 1898, 1900, 1889, 1891, 1892/5, 1892/1, 1893/2, 1894, 1915, 1917, 1919, 1922, 1923, 1924, 396, 397, 398, 401, 402/1, 414, 415, 419, 420 odn. s juž. str. Turkulinove do kbr. 38, obuhvaćajući poč. ulice Brezje, Trg hrvatskih branitelja i nastavlja se na Nazorovu s ist. strane prema Radićevom trgu, k.č. br.: 1702/3, 1704, 1707, 1708, 1710/2, 1710/1, 1711, 1713, 1716, 1717, 1718, 1720, 1722, 1872, 1874, 1881/1, 1882/2, 1862, 1860, 1860/2, 1860/3, 1855/1, 1853/2, 1852, 1850/1, 1848, 1847, 1831, 1830, 1829, 1827, 1825/1. Dalje od Radićevog trga prema jugu duž Radićeve, k.č. 2879/1, 2883, 2884, 2888, 2889, 2894, 2895, 2903, 2904, 2906, 2908, 2909, 2910, 2911, 2914, 2915, 2918, 2919/1, 2922, 2923, 2941/1, 2942, 2945, 2955/1, 2958, 2959, 2962, 2963, 2966, 2966/1, 2967/1, 2970, 2971, 2976, 2977, 2979, 2980, 2982/3404, 4647, do k.br. 69 i 68; odn. zap. str. Radićeve od sv. Katarine ka sjev. k.č. 2772, 2771/1, 2778, 2781, 2782, 2785, 2786, 2789, 2790, 2793, 2794, 2806, 2805/1, 2848, 2850, 2851, 2856, 2845/1, 2857, 2859, 2860, 2863, 2864, 2866, 2871, 2873, 2876/2, 2018/2, 2012, 2011, 2010; do raskrižja s Filipovićevoj i dalje Srnakovom do Petrinjčice k.č. 2009, 2047, 2043, 2040, 2037, 2038, 2022, 2021, 2036, 2035, 2034, 2038/2, 2032/1, 2030, 2825, 2828, 2824/2, 2822, 2821/6, 2821/1, 2821/8, 2821/4, 2821/3, 2821/2, 2820, 2819/1, 2819/2, na kraju Srnakove obuhvaća most preko Petrinjčice i proteže se duž nasipa k.č. br. 4595 (obuhvaćajući šetalište na kruni nasipa) od m. prema sjev. do Šetališta K. Knežića, k.č. 2133/2, 2131/5, 2131/3, 2131/2, 2131/1, 2126/2, 2126/1, 2128, 2127/5, 2142, 2143, 2146, 2148, 2150, 2153, 2155, 2156/2, 2156/3, 2157/2, 2157/1, 2184/2, 2184/1, 2182, 2180, 2159, 2160, 2162/1, 2164/3, 2164/1. Zona se zatvara potezom duž juž. strane Gupčeve od Šet. K. Knežića prema zap. do k.br. 61, k.č. 2177/4, 2176/1, 2176/2, 2174/1, 2174/2, 2173, 2169/1, 2169/2, 2172/2, 2172/1, 2640, 2630, 2635/1, 2633, 2632/1, 2629/1, 2627, 2626/1	Petrinja	Z-2122

Lista preventivno zaštićenih dobara

Izvod iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske br. 01/04 (NN 80/04)

adresa	kulturno dobro	prostorne međe		broj registra	datum isteka preventivne zaštite
		katastarska čestica	katastarska općina		
PETRINJA, Radićeva ul 46	obiteljska kuća	2794 (k 477)	Petrinja	P-679	10.03.2007

Lista preventivno zaštićenih dobara Izvod iz Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske br. 01/06 (NN 124/06)					
adresa	kulturno dobro	prostorne međe		broj registra	datum isteka preventivne zaštite
		katstarska čestica	katstarska općina		
PETRINJ A	zgrada tradicijske arhitekture sa pripad.okućnicom Radićeva 48	2793	Petrinja	P-1734	05.04.2009.

Lista zaštićenih kulturnih dobara koje imaju važeće rješenje o zaštiti, odnosno koje imaju status nepokretnog kulturnog dobra RH	
adresa	broj registra
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 5; (prije: Strossmayerov trg 2)	UP-I-612-08/02-01/1168
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 7; (prije: Strossmayerov trg 3)	UP-I-612-08/02-01/1167
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 9; (prije: Strossmayerov trg 6)	UP-I-612-08/02-01/1173
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 10; (prije: Strossmayerov trg 7)	UP-I-612-08/02-01/1165
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 11; (prije: Strossmayerov trg 8)	UP-I-612-08/02-01/1173
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 13; (prije: Strossmayerov trg 10)	UP-I-612-08/02-01/1183
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 14; (prije: Strossmayerov trg 11)	UP-I-612-08/02-01/1184
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 1; (prije: Strossmayerov trg 18)	UP-I-612-08/02-01/1182
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 2; (prije: Strossmayerov trg 19)	UP-I-612-08/02-01/1181
Petrinja, Trg dr. Franje Tuđmana 4; (prije: Strossmayerov trg 20)	UP-I-612-08/02-01/1180
Petrinja, Nazorova ulica br. 3	UP-I-612-08/02-01/1168
Petrinja, Nazorova ulica br. 5	UP-I-612-08/02-01/1178
Petrinja, Nazorova ulica br. 7	UP-I-612-08/02-01/1177
Petrinja, Nazorova ulica br. 8	UP-I-612-08/02-01/1176
Petrinja, Nazorova ulica br. 9	UP-I-612-08/02-01/1175
Petrinja, Nazorova ulica br. 10	UP-I-612-08/02-01/1174
Petrinja, Nazorova ulica br. 13	UP-I-612-08/02-01/1172
Petrinja, Gundulićeva 2	UP-I-612-08/02-01/1169
Petrinja, Ul. Matije Gupca br. 23	UP-I-612-08/02-01/1171

zidana katnica, Trg Stjepana Radića 6 - prijedlog za upis u Listu zaštićenih kulturnih dobara

Popis lokaliteta, cjelina, građevina ili njihovih dijelova, spomenika ili obilježja za koje se predlažu za upis u Registar u Listu zaštićenih kulturnih dobara (PR) odnosno za upis u Listu preventivno zaštićenih dobara (PP), kao i popis ostalih nepokretnih kulturnih dobara, u kategorijama ZZPS, ZZPC, LZ, ZPP, E i E₁₉₇₃. naveden je elaboratu "Konzervatorske podloge i sustav mjera zaštite za kulturna dobra na području Grada Petrinje".

Temeljem ovih popisa, a prema Zakonu o upravnom postupku, ne mogu se u postupku izdavanja lokacijske ili građevne dozvole pribaviti posebne uvjete ili suglasnost nadležnog Konzervatorskog odjela, sve dok neka građevina, površina ili lokalitet ne bude upisan u Registar u Listu zaštićenih kulturnih dobara (PR) ili Listu preventivno zaštićenih dobara (PP), a odluka o tome objavljena u "Narodnim novinama", odnosno sve dok Grad Petrinja za neku od građevina označenom kategorijom (LZ) ne donese odluku o zaštiti kao dobra od lokalnog značaja, a odluku objavi u službenom glasilu.

CIVILNE GRAĐEVINE

lokalitet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Župni dvorovi			
Petrinja	kurija župnog dvora, Šetalište J.J.Strossmayera 3	R	ZZPC, ZZPS
Petrinja	samostan časnih sestara, Šetalište J.J.Strossmayera 2	P	ZZPC, ZZPS
Stambene građevine, kurije			
Petrinja	Carekova 13, zidana katnica	-	LZ
Petrinja	Carekova 35, drvena katnica	-	LZ
Petrinja	Carekova 37, zidana katnica	-	LZ
Petrinja	Carekova 39, zidana katnica	-	LZ
Petrinja	Filipovićeva 2, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Filipovićeva 4, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Gajeva - Kačićeva, uglovnica, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gajeva 2, zidana/drvena katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gajeva 8, zidana katnica *	R	PR
Petrinja	Gajeva 10, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Gajeva 17, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Gajeva 19, zidana prizemnica	-	PP
Petrinja	Gajeva 26, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Gajeva 37, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Gajeva 40, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Gundulićeva 1, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Gundulićeva 2, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Gundulićeva 4, drvena prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gundulićeva 6, drvena katnica	-	PP
Petrinja	Gundulićeva 10, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 3, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Gupčeva 5, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 6, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Gupčeva 8, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Gupčeva 10, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Gupčeva 23, zidana prizemnica *	R	R
Petrinja	Gupčeva 31, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 33, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 34, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 35, drvena prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 39, zidana/drvena katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 40, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ

lokalityet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Petrinja	Gupčeva 40, prizemnica, kanatna konstrukcija	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 43, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 46, uglovnica, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Gupčeva 52, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Gupčeva 81, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Gupčeva 86, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Gupčeva 89, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Gupčeva 94, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Gupčeva 105, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Gupčeva 115, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Kučerina - Šenoina 2, uglovnica zidana katnica	-	PP
Petrinja	Kučerina 20, drvena prizemnica	-	LZ
Petrinja	Kučerina 22, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Kučerina 24, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Mihanovićeveva 1, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Mihanovićeveva 3, drvena katnica	-	PP
Petrinja	Nazorova 1, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Nazorova 2, zidana katnica	P	PP
Petrinja	Nazorova 3, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 4, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Nazorova 5, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 6, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Nazorova 7, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 8, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 9, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 10, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 11, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Nazorova 12, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Nazorova 13, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Nazorova 14, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Nazorova 15, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Nazorova 16, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Nazorova 18, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Nazorova 20, zidana prizemnica	P	PR
Petrinja	Nazorova 22, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Radićeveva 2, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 5, zidana prizemnica	-	PR
Petrinja	Radićeveva 6, drvena prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 7, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 12, zidana prizemnic	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 21, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 24, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 26, drvena prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 27, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 29, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 32, 34, zidana prizemnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 33, zidana prizemnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 36, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 44, drvena prizemnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 45, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 46, drvena katnica **	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 47, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Radićeveva 48, drvena prizemnica **	P	PP
Petrinja	Radićeveva 51, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Radićeveva 56, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ

lokalityet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Petrinja	Radićeva 66/1 (Ul. K. Zrinske) drvena katnica	-	PP
Petrinja	Radićeva 88, zidana/drvena katnica	-	PR
Petrinja	Radićeva 94, zidana prizemnica	-	LZ
Petrinja	Radićeva 99, drvena prizemnica	-	LZ
Petrinja	Radićeva 114, drvena katnica	-	PP
Petrinja	Radićeva 116, drvena prizemnica	-	PP
Petrinja	Radićeva 167, drvena prizemnica	-	LZ
Petrinja	Radićeva 280, drvena/zidana katnica	-	LZ
Petrinja	Radićeva 314, drvena prizemnica	-	LZ
Petrinja	Smakova 13, zidana/drvena katnica	-	PR
Petrinja	Smakova 23, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Smakova 25, visoka prizemnica, zidana	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Šetalište K. Knežića 2, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Šetalište K. Knežića 4, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Šetalište K. Knežića 5, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Šetalište K. Knežića 8, drvena prizemnica	P	PP
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 1, katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 2, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 4, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 5, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 6 i 7, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 8, zidana prizemnica	-	PP
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 9, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 10, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 11, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 13, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg dr.Franje Tuđmana 14, zidana katnica *	R	R
Petrinja	Trg Stjepana Radića 1, zidana prizemnica	P	PR
Petrinja	Trg Stjepana Radića 2, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Trg Stjepana Radića 3, zidana katnica	P	PP
Petrinja	Trg Stjepana Radića 4, i 5 zidana katnica	P	PP
Petrinja	Trg Stjepana Radića 6, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Trg Stjepana Radića 7, zidana prizemnica	P	PP
Petrinja	Trg Stjepana Radića 8, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Trg Stjepana Radića 10, zidana katnica	P	PP
Petrinja	Trg Stjepana Radića 12, drvena katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Trg Stjepana Radića 14, zidana katnica	P	PR
Petrinja	Trg Stjepana Radića 15, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Trg Stjepana Radića 16, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 1, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 2, zidana katnica (hotel)	P	PR
Petrinja	Turkulinova 3, zidana katnica	P	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 5, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 7, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Turkulinova 8, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 9, zidana katnica	-	PR
Petrinja	Turkulinova 13, zidana/drvena katnica	-	PP
Petrinja	Turkulinova 16, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 20 zidana katnica	-	PP
Petrinja	Turkulinova 22, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 31, drvena katnica	-	PP
Petrinja	Turkulinova 32, drvena prizemnica	-	PP
Petrinja	Turkulinova 34, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Turkulinova 36, zidana katnica	R	R
Petrinja	Turkulinova 37, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ

lokalitet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Petrinja	Turkulinova 38, zidana katnica	-	PR
Petrinja	Turkulinova 39, zidana katnica	-	PP
Petrinja	Turkulinova 47, drvena prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Braće Hanžek 2, uglovnica, prizemnica	-	PP
Petrinja	Braće Hanžek 3, drvena katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Braće Hanžek 15, katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Braće Hanžek 17, zidana katnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Braće Hanžek 31, zidana prizemnica	-	ZZPC, LZ
Petrinja	Šetalište J.J.Strossmayera 1 (galerija K. Hegedušić)	-	ZZPC, LZ
Civilne građevine javne namjene - škole			
Petrinja	Gundulićeva 3, katnica *	R	R
Petrinja	Gundulićeva 5, katnica *	R	R
Ostale civilne građevine (građevine javne namjene, poslovne građevine, zanatske i industrijske građevine, komunalne građevine)			
Petrinja	zgrada željezničke stanice *	R	R
Petrinja	gradska munjara, Šetalište K. Knežića 1 *	R	R
Petrinja	stara klaonica "Gavrilović", Mihanovićeve ulica *	R	R
Petrinja	stara bolnica, Mačekova ul. 26	-	PR
Petrinja	zgrada gradskog kupališta uz Kupu	-	PR, ZZPC
Petrinja	betonski most preko Petrinjčice, Srnakova ul.	-	PR, ZZPC
Petrinja	zgrada bivše vinogradarsko - voćarske škole, u kompleksu nove bolnice	-	PP

zidana/drvena katnica u Radićevoj 88 - prijedlog za upis u Registar zaštićenih kulturnih dobara

obnovljena župna crkva sv. Lovre na Strossmayerovom šetalištu u Petrinji

SAKRALNE GRAĐEVINE

lokalityet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Župne crkve			
Petrinja	župna crkva sv. Lovre	R	ZZPC, LZ
Kapele			
Petrinja	kapela sv. Benedikta (župa Petrinja)	R	LZ
Petrinja	kapela sv. Nikole (parohija Petrinja) *	R	R
Raspela			
Petrinja	raspelo u Radićevoj ulici	-	LZ

MJESTA PORUŠENIH SAKRALNIH GRAĐEVINA

lokaliitet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Petrinja	kapela sv. Katarine, Majdanci	P	ZZPC
Petrinja	kapela sv. Ivana Nepomuka	P	ZZPC
Petrinja	kapela sv. Roka	P	LZ
Petrinja	kapela sv. Trojstva	P	LZ

ARHEOLOŠKA BAŠTINA

lokaliitet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Arheološki lokaliteti			
Petrinja, Pigik	Nalaz rimskog nadgrobnog spomenika, antika	E	ZPP
Petrinja	Šuma Kotar, rimska cesta, anitika	-	ZPP
Petrinja	Šuma Kotar, Rimsko vrelo, anitka	-	ZPP
Fortifikacijska arhitektura			
Petrinja	Ostaci utvrde Petrinja, 16-17. st.	E	PR
Potencijalni arheološki lokaliteti - pozicije koje svojim imenom ukazuju na moguće postojanje arheološkog sloja			
Petrinja	Drum, južno od vile Gavrilović	-	ZPP

PARKOVNA ARHITEKTURA

lokaliitet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Petrinja	Strossmyerovo šetalište***	R	R, ZZPS

spomen obilježje masovne grobnice u Petrinji
(izvor: službene internet stranice Grada Petrinje www.petrinja.hr)

skulptura "Čovjek i bik" u kompleksu tvornice "Gavrilović"

MEMORIJALNA BAŠTINA

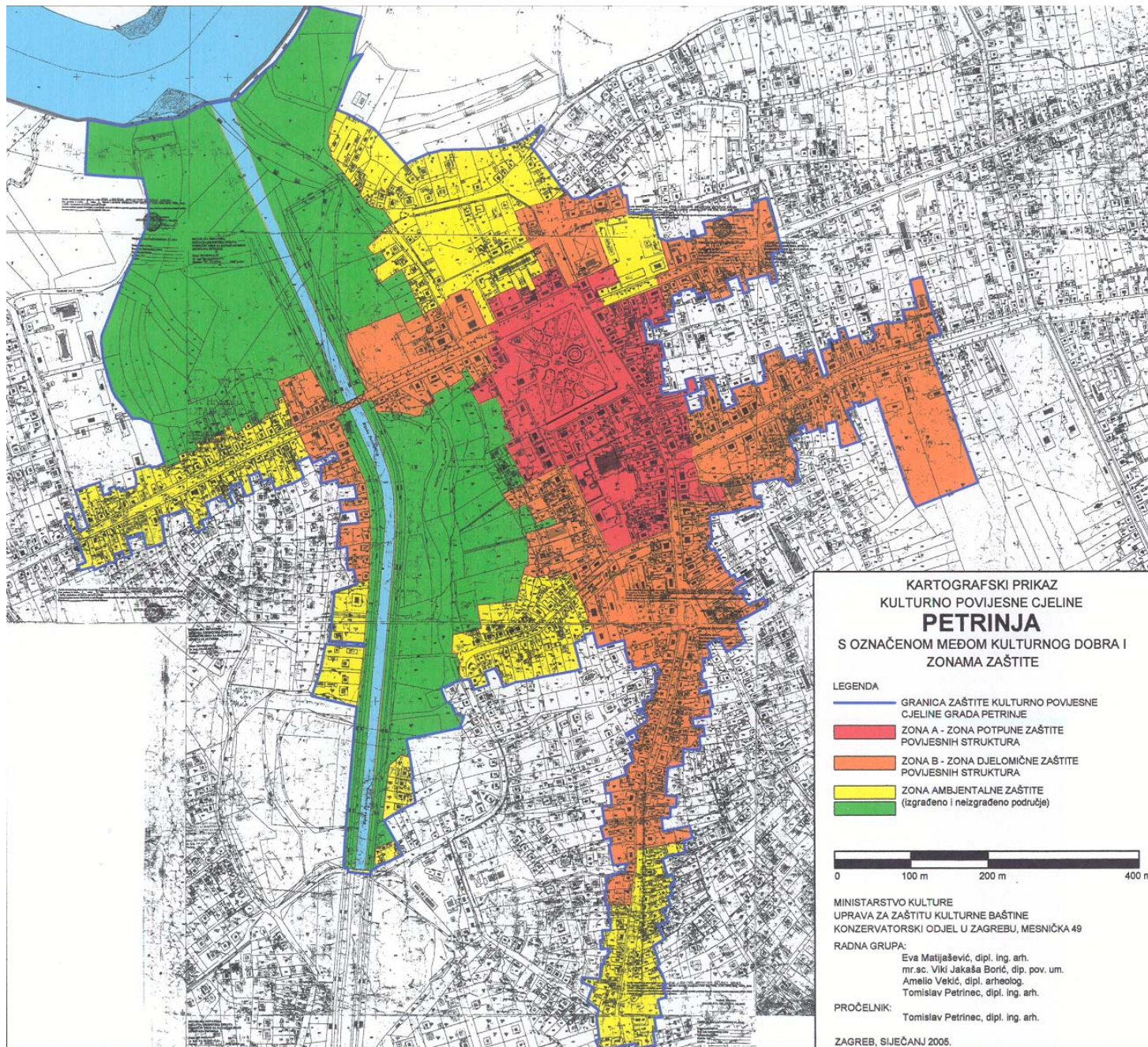
lokaliitet	kulturno dobro (naziv / opis)	postojeći status zaštite	planirani status zaštite
Povijesna groblja			
Petrinja	groblje sv. Benedikt i sv. Nikola	-	LZ
Petrinja	groblje sa srušenom kapelom sv. Roka	-	PP
Petrinja	groblje sa srušenom kapelom sv. Trojstva	-	PP
Spomen memorijalni objekti – javna plastika			
Petrinja	skulptura "Čovjek i bik", u kompleksu tvornice "Gavrilović"	P	PP
Petrinja	spomenik Stjepanu Radiću, Trg S. Radića	-	ZZPC
Petrinja	skulptura na Trgu hrvatskih učitelja	-	ZZPC
Spomen obilježja za stradale u domovinskom ratu (postavljena 1997. - 2002. godine)			
Petrinja	spomenik na istočnom ulazu u grad, raskrižje Sisačke i Ulice Gromova	-	-
Petrinja	spomen obilježje masovne grobnice u kompleksu "nove" bolnice	-	-
Petrinja	spomen obilježje masovne grobnice, lokalitet Vila Gavrilović	-	-
Petrinja	spomen obilježje masovne grobnice, lokalitet Marinka (u blizini gradskog groblja)	-	-

napomena:

- * zaštićena nepokretna kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH temeljem članka 16. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03)
- ** nepokretna kulturna dobra upisana u Listu preventivno zaštićenih kulturnih dobara RH temeljem članka 16. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03)
- *** spomenik prirodne baštine upisan u Upisnik zaštićenih prirodnih vrijednosti Uprave za zaštitu prirode

MJERE ZAŠTITE KULTURNIH DOBARA (NEPOKRETNE KULTURNE BAŠTINE)

Mjere zaštite kulturnih dobara temelje se na odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03).

ZAŠTIĆENA KULTURNO - POVIJESNA CJELINA GRADA PETRINJE

Povijesna jezgra grada Petrinje je rješenjem Konzervatorskog zavoda u Zagrebu od 17.12.1962. godine bila zaštićena kao spomenik kulture te upisana u Registar nepokretnih spomenika kulture Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu (rješenje broj 02-76/398-1969 od 18.10.1969. godine) te ima svojstvo kulturnog dobra. Zaštićeno područje obuhvaćalo je najuži centar grada: današnji Trg dr. Franje Tuđmana i Strossmayerovo šetalište, Preradovićev trg, Nazorovu ulicu, dio Gundulićeve ulice i prostor zapadno od Strossmayerovog šetališta do Petrinjčice.

Zaštićena kulturno - povijesna cjelina grada Petrinje u međuvremenu je upisana u Listu zaštićenih kulturnih dobara Republike Hrvatske (NN 109/05), čije su granice određene na temelju analize i valorizacije povijesnih, kulturnih, urbanističko - hitektonskih i krajobraznih vrijednosti prostorne cjeline današnjeg grada Petrinje. U skladu sa Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03) te Pravilnikom o Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske (NN 37/01), prostorna cjelina grada Petrinje sa svojstvom kulturnog dobra u granicama zona zaštite prikazana je u kartografskom dijelu ovog Plana.

Za poduzimanje radnji na nepokretnom kulturnom dobru, kao i na području prostornih međa kulturnog dobra, za koje je prema posebnom propisu obvezna lokacijska dozvola, potrebno je u postupku izdavanja lokacijske dozvole pribaviti posebne uvjete zaštite kulturnog dobra. Radnje koje bi mogle prouzročiti promjene na kulturnom dobru, kao i u njegovoj neposrednoj blizini, odnosno koje bi mogle narušiti cjelovitost kulturnog dobra, mogu se poduzimati samo uz prethodno odobrenje Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Zagrebu.

Posebnom konzervatorskom postupku podliježu slijedeći zahvati na kulturnim dobrima:

- popravak i održavanje postojećih građevina
- rekonstrukcija, sanacija, konzervacija, nadogradnje, prigradnje
- preoblikovanja, građevinske prilagodbe (adaptacije) i prenamjene
- uvođenje instalacija i infrastrukture
- rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova
- novogradnje na području na kojem se nalazi kulturno dobro.

U skladu s važećim zakonima i propisima za navedene zahvate na kulturnim dobrima (na područjima zaštićenih lokaliteta, kulturno povijesnih cjelina i povijesnih sklopova, na pojedinačnim zaštićenim građevinama) kod nadležnog tijela potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti (stručna mišljenja, posebne uvjete odnosno prethodna odobrenja).

Predlažu se za zaštitu dobra od lokalnog značenja (LZ), na temelju odluke Županijske skupštine ili Gradskog vijeća Grada Petrinje, a način zaštite zaštićenog dobra od lokalnog značenja utvrđuje se uz prethodnu suglasnost Konzervatorskog odjela u Zagrebu. Trenutno na području obuhvata GUP-a Petrinje ne postoji niti jedno kulturno dobro lokalnog značaja.

KONZERVATORSKE SMJERNICE I UVJETI UREĐENJA

I. Uvjeti očuvanja prostorne i građevne strukture unutar kulturno povijesne cjeline grada u odnosu na korištenje, namjenu i uređenje prostora, po zonama

PETRINJA – ZAŠTIĆENA KULTURNO POVIJESNA CJELINA GRADSKIH OBILJEŽJA

Zaštićena kulturno povijesna cjelina grada Petrinje rješenjem broj UP-I-612--08/04-01-06/958 od 28. travnja 2005. godine upisana je u Registar kulturnih dobara pod oznakom Z-2122. Granice zone zaštite određene su na temelju analize i valorizacije povijesnih, kulturnih, urbanističko arhitektonskih i krajobraznih vrijednosti prostorne cjeline današnjeg grada Petrinje.

Unutar granica zaštićene kulturno povijesne cjeline, obzirom na odgovarajući stupanj zaštite koji se treba primjenjivati unutar pojedinih zona, provedeno je zoniranje na zone A, B i C.

Stupnjevi režima zaštite su sljedeći:

- potpuna zaštita povijesnih struktura (zona A)
- djelomična zaštita povijesnih struktura (zona B)
- ambijentalna zaštita (zona C (izgrađeno područje)
- zona Z (neizgrađeno područje)

Zona A - zona potpune zaštite povijesnih struktura

Zona obuhvaća područje uže gradske jezgre formirane oko središnjeg gradskog Trga dr. Franje Tuđmana, odnosno Strossmayerovog šetališta sa župnom crkvom Sv. Lovre, uključujući južnu stranu Gajeve ulice do broja 8, istočnu stranu Nazorove ulice zaključno s brojem 17, odnosno zapadnu stranu do križanja s Filipovićevo ulicom, potom niz građevina duž sjeverne strane Filipovićeve ulice, te istočnu stranu Gundulićeve ulice, uključujući samo zgradu starog magistrata (Gundulićeva broj 2) sa zapadne strane.

Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni uvjetuju se mjere cjelovite zaštite i očuvanja svih kulturno povijesnih vrijednosti uz najveće moguće poštivanje tradicije i povijesnih funkcija prostora. Na ovom području strogo se kontrolira unošenje novih struktura i sadržaja stranih ili neprikladnih sačuvanim kulturno povijesnim vrijednostima. Obavezna je potpuna zaštita povijesne matrice, građevinske strukture i supstance te arhitektonsko - stilskih oblika.

Prilagođavanje postojećih povijesnih funkcija i sadržaja suvremenim potrebama može se prihvatiti uz minimalne fizičke intervencije u povijesne strukture. Prihvatljive su metode sanacije, konzervacije, restauracije, konzervatorske rekonstrukcije i prezentacije.

Interpoliranje nove izgradnje unutar postojeće građevinske strukture moguće je samo u dijelovima gdje bi takav zahvat predstavljao kvalitativni doprinos postojećoj situaciji, odnosno gdje karakter povijesne arhitekture dozvoljava takvu intervenciju. Tako npr. u Nazorovoj ulici broj 17 jedino prihvatljivo rješenje je interpolacija u punoj širini parcele, čime bi se zatvorila ulična fronta Nazorove ulice. Interpoliranje nove izgradnje unutar postojećeg, s povijesnog aspekta vrednovanog urbanog prostora, zahtjeva kvalitetno arhitektonsko rješenje koje će pridonijeti usklađivanju postojećeg nerazmjera u arhitektonskom oblikovanju građevina u neposrednom okruženju predmetne parcele: sa sjeverne strane povijesne jednokatnice građene početkom 20. st. i zidane četverokatnice recentnije datacije (iz 70-tih god. 20.st.) s južne strane. S obzirom na složenost i značaj takve intervencije, poželjno je raspisivanje urbanističko arhitektonskog natječaja. Suprotno navedenom primjeru, potez izgradnje duž južne strane Trga dr. Franje Tuđmana zahtijeva potpuno drugačiji pristup, jer prostorna i oblikovna vrijednost do danas očuvane izgradnje (Trg dr. F. Tuđmana br. 20, 19, 18 i uglovnica Gundulićeva br. 2), koja se temelji na nizu samostojećih volumena, ne dozvoljava nove interpolacije i zgušnjavanje poteza. Time bi se negirao karakter samostojećeg baroknog volumena, stoga se na tom dijelu ne dozvoljavaju intervencije u smislu interpoliranja nove izgradnje.

Režimi i modaliteti zaštite :

Podrazumjeva se:

- održavanje, popravci i obnova građevine
- restitucija i rekonstrukcija građevine ili dijelova građevine čije je povijesno stanje (izgled i obrada pročelja, pokrov, gabariti i sl.) narušeno neadekvatnim zahvatima
- uređenje i održavanje javnih površina i prostora obale Petrinjčice

Dopušteni zahvati:

- adaptacije i prenamjene povijesnih zgrada ili njihovih dijelova u mjeri u kojoj ne narušavaju postojeći arhitektonsko - urbanistički integritet objekta i okoliša te osiguravaju bolje održavanje zgrade.

Konzervatorska kontrola zahvata :

Zakonom propisanom postupku (uvjeti, mišljenja, suglasnosti) podliježu

- svi građevinski i obrtnički zahvati na pojedinačnim građevinama
- urbana oprema (javna rasvjeta, reklame, ograde i sl.)
- namjena i prenamjena
- uređenje javnih površina
- uređenje parcela i dvorišta (hortikulturno i parterno)
- zahvati na komunalnoj infrastrukturi

Zona B - zona djelomične zaštite povijesnih struktura

Ova zona obuhvaća preostali dio povijesne jezgre, tj. slijedeće ulične poteze:

Ul. Matije Gupca od br. 2 do 10, odnosno od br. 3 do 23; Šetalište J. Kaetana Knežića od gradske "Munjare" br. 1 do br. 5; Mihanovićevu ulicu br. 1 i 3, zapadnu stranu Gundulićeve ulice od br. 3 do kraja, Srnakovu ulicu br. 1 do 7, južnu stranu Filipovićeve (zajedno sa sklopom stare tvornice "Gavrilović"), Radićev trg, Radićeve ulice do br. 33 odnosno 48, Šenoinu ul. br. 2, Turkulinovu ulicu do br. 37 odnosno 38, Gajevu ulicu do br. 19 odnosno od br. 10 do 30, Preradovićev trg, uključujući Ul. braće Hanžek od br. 5 do 17.

Zonom B obuhvaćeni su dijelovi kulturno povijesne cjeline s elementima povijesnih struktura različitog stupnja očuvanosti. Sustavom mjera zaštite u ovoj zoni uvjetuje se zaštita i očuvanje osnovnih elemenata povijesne matrice i karakterističnih skupina građevina, pojedinih građevina i drugih, za ukupnost određene kulturno povijesne cjeline važnih vrijednosti, a prije svega oblika građevina i sklopova, gabarita i povijesnih sadržaja. Na području ove zone uvjetuju se intervencije u smislu prilagođavanja funkcija i sadržaja suvremenim potrebama, ali bez bitnih fizičkih izmjena sačuvanih elemenata povijesnih struktura. Prihvatljive su metode konzervacije, rekonstrukcije, interpolacije, rekompozicije, integracije u cilju povezivanja povijesnih s novim strukturama i sadržajima koji proizlaze iz suvremenih potreba.

Na području ove zone obavezno je očuvanje povijesne matrice, zatečene kvalitetne povijesne izgradnje te očuvanje tipoloških karakteristika izgradnje vezane uz povijesnu urbanu matricu.

Režimi i modaliteti zaštite :

Podrazumjeva se:

- održavanje, popravci i obnova građevine
- restitucija i rekonstrukcija građevine ili dijelova građevine čije je povijesno stanje (izgled i obrada pročelja, pokrov, gabariti i sl.) narušeno neadekvatnim zahvatima
- uređenje i održavanje javnih površina u skladu s karakterom stilskog okruženja
- rekompozicija, kreativno preoblikovanje ili uklanjanje objekata i dijelova objekata koji bitno narušavaju arhitektonsko - urbanistički sklad
- interpolacija nove izgradnje na parcelama gdje je to moguće radi upotpunjavanja prostorne slike, ulične fronte i sl. uz poštivanje bitnih odrednica povijesno - urbanog i graditeljskog okruženja te kvalitetno arhitektonsko rješenje

Dopušteni zahvati:

- dogradnje, prigradnje objekata u oblicima u kojima ne narušavaju postojeći arhitektonsko - urbanistički integritet objekta i okoliša ili ih kreativno nadopunjuju
- prenamjena i adaptacija povijesnih zgrada ili njihovih dijelova dozvoljavaju se u onoj mjeri u kojoj osiguravaju bolje uvjete održavanja zgrade te ukoliko ne narušavaju bitne graditeljske karakteristike
- nova izgradnja moguća je ako pri tom ne ugrožava urbani ambijent

Konzervatorska kontrola zahvata :

Zakonom propisanom postupku (uvjeti, mišljenja, suglasnosti) podliježu:

- svi građevinski i obrtnički zahvati na pojedinačnim građevinama
- urbana oprema (javna rasvjeta, reklame, ograde i sl.)
- namjena i prenamjena
- interpolacija i nova izgradnja
- uređenje javnih površina
- uređenje parcela i dvorišta (hortikulturno i parterno)
- zahvati na komunalnoj infrastrukturi

Zona C - zona ambijentalne zaštite (izgrađeno i neizgrađeno područje)

Zona C uspostavlja se radi kontrole zahvata u okolišu zona uže zaštite («A» i «B»), očuvanja povijesnog ambijenta i karakterističnih vizura, odnosno radi zaštite dijelova povijesne urbane matrice, dijelova povijesne građevinske strukture, kao i radi zaštite neistraženog arheološkog lokaliteta srednjovjekovne petrinjske utvrde, koja se nalazila na ušću rijeke Petrinjčice u Kupu.

Unutar zone nalaze se slijedeće ulice: Srnakova ulica od br. 3 do 25, odnosno 8 do 26 i od 70 do 78; Mihanovićeva od br. 5 do kraja, Reljkovićeva od br. 1 do 23 odnosno od 2 do 12; Carekova br. 1, Ul. braće Hanžek br. 1 i 3; Radićeva od br. 35 do križanja s Ul. Milana Dujnića, odnosno od br. 50 do križanja s Ul. Katarine Zrinske, Šetalište J. Kaetana Knežića od br. 6 do 17; Ul. Matije Gupca od br. 10 do 48, odnosno od br. 23 do 59.

Ovom zonom obuhvaćen je i dio neizgrađenog područja riječnog krajolika neposredno uz rijeku Kupu (povijesno gradsko kupalište); odnosno uz Petrinjčicu, čije su obje obale uređene kao šetalište s drvoredom. Uz ambijentalnu vrijednost riječnog krajolika, ovo se područje štiti i zbog očuvanja karakterističnih vizura na povijesnu jezgru grada sa župnom crkvom Sv. Lovre.

Na području ove zone prihvatljive su metode obnove postojećih struktura i izgradnja novih uz obavezno očuvanje ambijentalnih karakteristika kulturno povijesne cjeline.

Režimi i modaliteti zaštite :

Podrazumjeva se:

- zaštita sačuvane povijesne matrice i topografskih elemenata i kvalitetne povijesne građevinske strukture
- zaštita kvalitetnih vizura, odnosno ekspozicije vrijednosti zona "A" i "B"

Dopušteni zahvati:

- zahvati na povijesnoj građevinskoj strukturi koji ne narušavaju njene bitne karakteristike
- nova izgradnja na mjestima gdje ne kolidira s postojećom povijesnom izgradnjom i kvalitetnim vizurama
- zamjenska izgradnja umjesto nekvalitetne postojeće, infrastruktura gdje ne ugrožava kvalitetnu povijesnu građevinsku strukturu i vizure.

Konzervatorska kontrola zahvata :

Zakonom propisanom postupku (uvjeti, mišljenja, suglasnosti) podliježu:

- zahvati na pojedinačnim povijesnim građevinama i kompleksima
- urbana oprema uz obale Petrinjčice (javna rasvjeta, reklame, ograde i sl.)
- sve novogradnje (kontrole lokacija i gabarita)
- povišenje postojećih objekata
- uređenje javnih površina
- zahvati na komunalnoj infrastrukturi

II. Prostorne cjeline, građevinski sklopovi i pojedinačne građevine značajni u unaprjeđenju stanja kulturne baštine na području grada

Iz cjelokupne problematike zaštite i očuvanja kulturne baštine na području zaštićene kulturno povijesne cjeline grada Petrinje izdvaja se nekoliko prostornih cjelina, građevinskih sklopova odnosno pojedinačnih građevina čije se trenutno stanje ocjenjuje lošim, odnosno neodrživim, te se u cilju unaprjeđenja stanja kulturne baštine na području grada, na njih naročito želi skrenuti pozornost.

Područja unutar zaštićene kulturno povijesne cjeline grada Petrinje :

1. Petrinja, Trg Hrvatskih branitelja

- *Prostor današnjeg Trga hrvatskih branitelja tijekom povijesti je nekoliko puta izmijenjen. Na tom se području od kraja 18. st. do sredine 20. st. nalazila crkva sv. Spiridona (srušena u II. svj. ratu); da bi se kasnije, tijekom II. pol. 20. stoljeća taj prostor preuredio u gradski trg, s velikim trgovačkim centrom („Petrinjka“) s južne strane. Nakon Domovinskog rata, taj prostor nije značajnije mijenjan ni obnavljan: zgrada trgovačkog centra od rata je izvan funkcije, a trg se koristi samo za povremene javne događaje i okupljanja građana, dok se svakodnevno koristi samo parkiralište s istočne strane trga, te manja površina uz zapadnu stranu, neposredno uz zgradu hotela, za potrebe ugostiteljskog sadržaja. Smatra se da je taj, za Petrinju izuzetno važan gradski, javni prostor, sasvim neodgovarajuće uređen i korišten, te da je u cilju njegove revitalizacije i podizanja kvalitete javnih, urbanih prostora unutar najuže gradske jezgre potrebno pronaći drugačije, detaljno osmišljeno urbanističko arhitektonsko rješenje. Stoga se smatra neophodnim da se za rješavanje opisane problematike vezane uz ovaj prostor, raspiše javni urbanističko arhitektonski natječaj.*

2. Petrinja, kompleks stare tvornice „Gavrilović“

- *Kao još jedan značajan urbanističko arhitektonski kompleks čije sadašnje stanje se ocjenjuje neodrživim, te stoga zahtijeva detaljnu analizu i izradu odgovarajuće studije prenamjene odnosno preoblikovanja prostora, svakako je kompleks stare tvornice Gavrilović u Filipovićevoj, odnosno Srnakovoj ulici. Tvornica „Gavrilović“ nalazi se u samom središtu grada. Od izgradnje nove tvornice na drugoj lokaciji uz cestu prema Sisku 70-tih godina 20. st., stari tvornički kompleks se polako napušta, da bi nakon razaranja u Domovinskom ratu gotovo u potpunosti ostao bez funkcije. Kompleks stare tvornice „Gavrilović“ čini veći broj zgrada, koje se razlikuju po vremenu gradnje, arhitektonskom oblikovanju, namjeni itd. Sa ciljem pronalaženja što kvalitetnijeg urbanističko arhitektonskog rješenja tog prostora, koji je nepovratno ostao bez svoje izvorne namjene, potrebno je provesti detaljniju analizu i valorizaciju postojećeg građevinskog sklopa, te istražiti mogućnosti njegove revitalizacije i prezentacije u sklopu uvođenja nekih novih sadržaja (ispitati mogućnosti djelomične sanacije, obnove, preuređenja, prenamjene pojedinih građevina i sl.).*

3. Područje uz rijeku Kupu i zgrada gradskog kupališta

- *Naglašava se potreba za preispitivanjem prihvatljivosti planirane trase sjeverne gradske obilaznice na području grada Petrinje, koja prolazi neposredno uz desnu (južnu) obalu Kupe, paralelno uz njen vodotok. Planirana trasa prolazi kroz visoko vrednovani i zaštićeni kupački krajolik, zonu zaštite povijesne cjeline grada i arheološku zonu petrinjske utvrde. Njenom izvedbom neminovna je degradacija prirodnih i kulturnih vrijednosti prostora i njegovih iznimno vrijednih ambijentalnih značajki, narušavanje povijesnih vizura na grad i kao i na sliku naselja u cjelini. Petrinja je grad čija je povijest nastanka i daljnjeg razvoja uvjetovana njegovim položajem uz rijeku Kupu. Izgradnjom brze prometnice između grada i rijeke negira se povijesna urbana geneza grada i njegova vjekovna povezanost s rijekom uz koju je nastao i s kojom je srastao u jedinstvenu prostornu cjelinu.*

- Zgrada gradskog kupališta sagrađena je 40-tih godina 20. stoljeća, uz rijeku Kupu. Zbog svog položaja u neposrednoj blizini ušća Petrinjčice u Kupu, zgrada kupališta postala je prepoznatljivi sastavni dio slike grada, naročito prisutan u prilaznoj vizuri s kupačkog mosta. Sama građevina je arhitektonski kvalitetno oblikovana, u čistim i jednostavnim formama, te skladno i primjereno uklopljena u krajolik, tvoreći zajedno s njime ambijentalno vrijednu prostornu cjelinu. Zbog navedenih značajki predložena je za zaštitu kao kulturno dobro.
- Zadnjih je desetljeća na građevini izostalo odgovarajuće održavanje, a nastale su i manje dogradnje koje su degradirale kvalitetu izvornog arhitektonskog korpusa. Smatra se potrebnim što hitnije pristupiti temeljitoj sanaciji i obnovi izvornog volumena građevine uz obavezno zadržavanje njene izvorne namjene.

4. Strossmayerovo šetalište – uređenje gradskog perivojnog trga

- Strossmayerovo šetalište u Petrinji zaštićeno je kao spomenik prirode odnosno spomenik perivojne (parkovne) arhitekture 1969. godine. Osim kulturno - povijesne, estetske i ekološke vrijednosti, perivoj ima i urbanistički značaj s obzirom da je ujedno i dio glavnog gradskog trga, te zajedno sa sklopom okolnih reprezentativnih povijesnih građevina predstavlja od svog nastanka do danas, glavni urbani akcent grada.
- S obzirom na sadašnje stanje perivoja, utvrđeno je da je nužno provesti temeljitu sanaciju i obnovu. U prostoru perivoja učinjene su u zadnjih dvadesetak godina brojne devastacije. Jedna od njih je izgradnja autobusnog stajališta na istočnoj strani trga, s nadstrešnicom i nekoliko kioska za prodaju karata i tiska. Također se može primijetiti da je urbana oprema perivoja (rasvjeta, koševi za smeće, klupe) zastarjela, neodržavana i uglavnom neodgovarajućeg oblikovnog rješenja. Staze u perivoju su višekratno prevučene slojevima asfalta, uslijed čega se niveleta staza podigla za cca 20 cm iznad okolnog travnjaka, što je u potpunosti neprihvatljivo rješenje.
- Prvi korak u obnovi perivoja svakako je izrada studije, sa ciljem definiranja znanstveno i stručno temeljenih principa obnove i zaštite Strossmayerova šetališta.

Pojedinačne građevine :

5. Zgrada „Gradske munjare“, Šetalište Josipa Kaetana Knežića

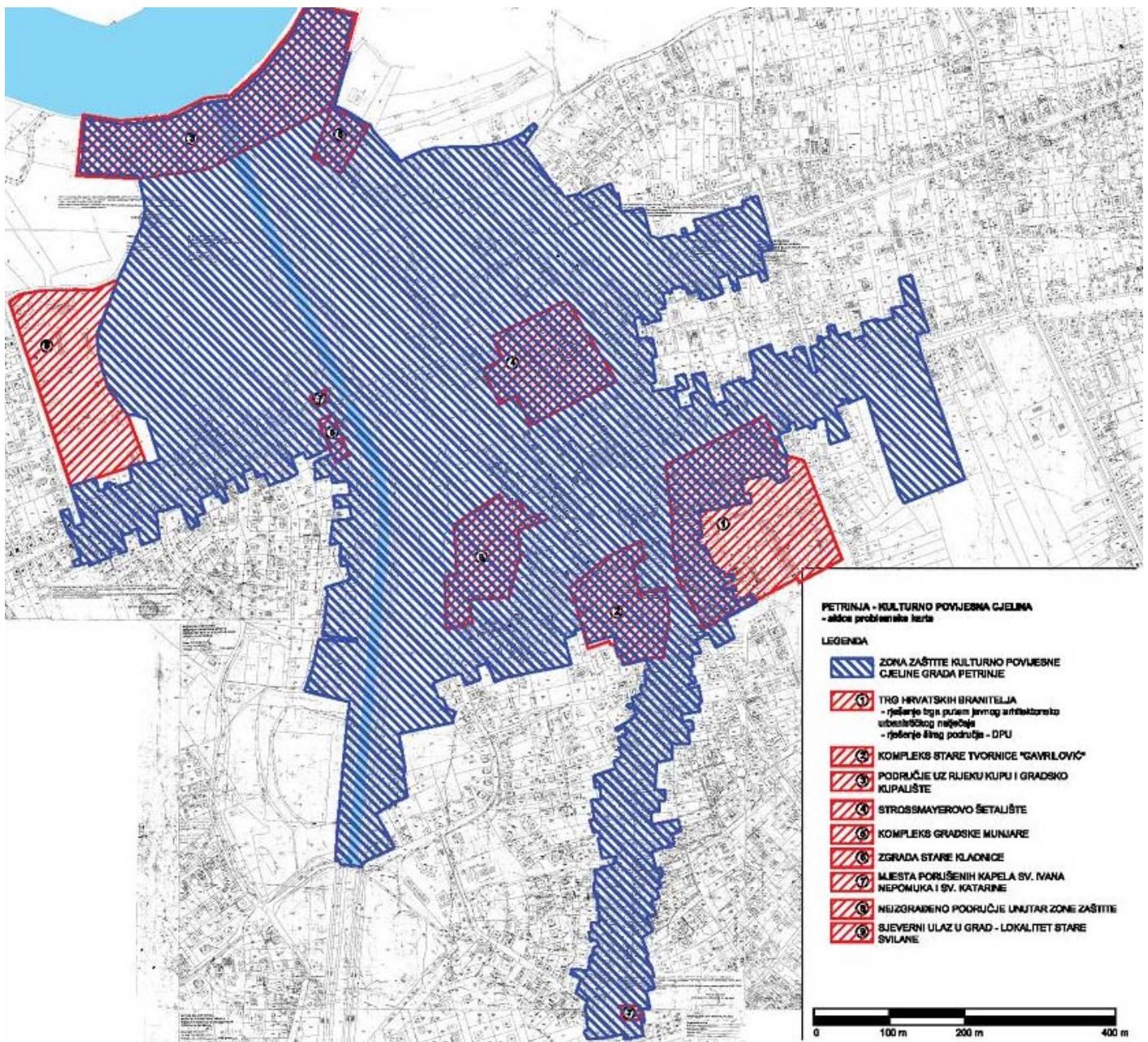
- Zgrada „Munjare“ u Petrinji, sagrađena je 1911. g. neposredno uz zapadnu obalu rijeke Petrinjčice. Predstavlja vrijedan primjer industrijske arhitekture s početka 20. stoljeća. Zajedno s uglovnicom na raskrižju Šetališta i Gupčeve ulice čini jedinstveni graditeljski sklop zaštićen kao nepokretno kulturno dobro. Zgrada je napuštena i izvan funkcije već dulji niz godina. Tijekom Domovinskog rata je devastirana, i od onda nije obnavljana.
- Obzirom na lokaciju građevine, kao i na značajke same arhitekture, kompleks nekadašnje gradske „Munjare“ moguće je, uz odgovarajuću građevinsku sanaciju i obnovu, prenamijeniti u prostor javne namjene (mogućnost muzealizacije s interpretacijom izvornog prostora ili prenamjena za nove kulturno obrazovne sadržaje).

6. Zgrada grada stare klaonice, Mihanovićeve ulica

- Zgrada stare klaonice sagrađena je početkom 20. st. Nalazi se pri kraju Mihanovićeve ulice, blizu rijeke Kupe. Izvan funkcije je već dulji niz godina. Zgrada je, zajedno s pripadajućom katastarskom česticom, zaštićena kao kulturno dobro od 2004. godine.
- Predlaže se da se građevina prenamijeni za neku javnu namjenu, pri čemu je potrebno respektirati njena osnovna arhitektonska obilježja. Izduljeni pravokutni volumen velikih dimenzija dozvoljava široki raspon mogućnosti korištenja unutrašnjeg prostora.

7. Kapela sv. Ivana Nepomuka, kapela sv. Katarine

- Na području grada Petrinje u Domovinskom ratu su porušene gotovo sve sakralne građevine. Unutar zaštićene kulturno povijesne cjeline grada, kapele sv. Ivana Nepomuka i sv. Katarine uništene su do temelja, i do sada nisu obnavljane. Izgradnja faksimila u oblicima porušene sakralne građevine moguća je ukoliko postoji dostatna dokumentacija o izvornom izgledu građevine. Izgradnjom faksimila moguće je ponovno uspostaviti (nasilno) prekinuti kontinuitet postojanja određenih prostornih odnosa i oblika u prostoru.
- Ukoliko se ocijeni da rekonstrukcija odnosno izgradnja faksimila nije nužna ili nije moguća, dozvoljava se suvremena, kreativna interpolacija koja će na kvalitetan način odgovoriti na postavljene zahtjeve i zadovoljiti kriterije volumena, simboličkog naglaska i usklađenosti sa slikom naselja i ambijenta. Najbolje rješenje potrebno je odabrati na temelju provedenog natječaja, stručnom selekcijom projekata, uz konzervatorske smjernice kojima se prethodno definiraju svi nužni parametri (kao što su mjesto, mjere, odnosi i značenje građevine u krajoliku, a posebno u strukturi naselja, i dr.). U tom slučaju nova izgradnja može biti jedno od poželjnih rješenja.

PODRUČJA UNUTAR ZAŠTIĆENE KULTURNO - PUVIJSNE CJELINE GRADA PETRINJE

8. Neizgrađeno područje unutar zone zaštite

- Neizgrađeno područje zapadno od Gundulićeve ulice, odnosno sjeverno od Srnakove ulice na području zaštićene kulturno povijesne cjeline prostorno je nedjeljivo od neizgrađenog krajolika uz istočnu obalu Petrinjčice, te se kao takvo treba tretirati i planskim mjerama. Slijedom navedenog, smatra se potrebnim zadržati označeni dio kao neizgrađeno područje.

III. Uvjeti očuvanja prostorne i građevne strukture izvan kulturno - povijesne cjeline grada - kontaktna zona (korištenje, namjena i uređenje prostora)

Područja izvan zaštićene kulturno povijesne cjeline grada Petrinje

9. Zagrebačka ulica – kompleks stare svilane

- Na sjevernom ulazu u grad iz pravca Zagreba, duž istočne strane Zagrebačke ulice nalazi se kompleks gospodarskih zgrada. Postojeća izgradnja uvučena je od ulice, s visokim zelenilom u prvom planu. Ova je lokacija interesantna zbog podatka da se tijekom 18. i 19. stoljeća na njoj nalazila gradska svilana. Svilarstvo u Petrinji ima vrlo dugu tradiciju i počinje se razvijati nedugo iza donošenja tzv. „Patenta“ Marije Terezije (1763. godine) o uzgajanju bijelog dudu. Također postoji podatak da predionica svile u gradu radi već od 1772. godine, a zgrada svilane označena je upravo na ovoj lokaciji, sjeverozapadno od središta grada, već na planu iz 1783. godine kao nova svilana – "Neue Seidenspinerey". Na istom je mjestu svilana je prikazana i na kasnijim planovima iz 1821. i 1822. godine, i to kao "Seiden fabrique", ili "Seidenspinerey".
- U planu korištenja i namjene prostora, isto je područje planirano za gospodarsku poslovnu namjenu, što je prihvatljivo, no potrebno je zadržati postojeću dispoziciju građevina na parceli, bez povećavanja izgrađenosti parcele. Slijedom navedenog, kod planiranja (pre)uređenja predmetne lokacije, ili nove izgradnje na ovoj lokaciji, potrebno je prethodno zatražiti stručno mišljenje i smjernice nadležnog Konzervatorskog odjela.

10. Povijesna groblja – istraživanje, obnova i očuvanje

- Tijekom Domovinskog rata porušene su gotovo sve grobljanske kapele na povijesnim petrinjskim grobljima (Sv. Benedikt, Sv. Rok, Sv. Trojstvo). Pri tome su uništeni i pojedini grobovi odnosno nadgrobni spomenici. Ovom se prilikom naglašava vrijednost povijesnih groblja i potreba za njihovim očuvanjem, odnosno obnovom i održavanjem.
- U tijeku je prikupljanje podataka o povijesnim grobljima Sv. Trojstvo i Sv. Rok. Uprava groblja radi na izradi nove dokumentacije – grobnih očevidnika s položajnim planom grobnih mjesta i grobnicama, jer je gotovo sva dokumentacija bila uništena tijekom ratnih razaranja. Provodi se i označavanje grobnih mjesta brojčanim oznakama. Za brojne povijesne grobove izgubljen je podatak o vlasništvu (uništeni su grobni očevidnici), što znatno otežava održavanje groblja (nemogućnost naplate komunalne naknade za grobno mjesto), te je samim time ugrožen i opstanak pojedinih grobova čiji su vlasnici nepoznati. Problem je utoliko veći što su mnogi oblikovno najvrjedniji grobovi, ujedno i najstariji (kraj 18. / poč. 19. stoljeća), a zbog dugogodišnjeg neodržavanja se nalaze u lošem stanju, s često u potpunosti nečitkim natpisom, zbog čega nije moguće utvrditi nikakve podatke, bilo o nekadašnjim, bilo o sadašnjim vlasnicima.
- Slijedom navedenog, potrebno je objediniti sakupljene podatke o grobljima i pojedinim nadgrobnim spomenicima i njihovim vlasnicima, te pokušati iznaći rješenje za njihovu zaštitu od daljnjih devastacija.

11. Kompleks nove bolnice - Vinogradarsko voćarska škola

- Nekadašnja Vinogradarsko voćarska škola u Petrinji, danas se nalazi u kompleksu petrinjskog bolničkog centra. Vinogradarsko voćarska škola u Petrinji osnovana je 1893. godine na zemljištu nekadašnje petrinjske gospodarske Bratovštine. U funkciji škole ostaje do sredine 20. stoljeća kada se preuređuje u bolnicu. Tijekom druge polovine 20. stoljeća uz postojeću zgradu grade se i nove bolničke zgrade (nova bolnica sagrađena je 1968/69. godine). U funkciji bolnice je do početka Domovinskog rata. U ratu je devastirana i od onda više nije obnavljana, stoga se danas nalazi u zapuštenom stanju. Najveća oštećenja nastala su uslijed prokišnjanja (oštećenja pokrova i krovnih oluka od rata nisu sanirana), pa je prodor vode u unutrašnjost zgrade ošteti međukatnu drvenu konstrukciju.
- Prilikom terenskog očevida od strane konzervatorske službe napravljena je detaljna foto-dokumentacija i arhitektonski snimak postojećeg stanja. Grad Petrinja u sklopu programa revitalizacije gospodarstva (tj. poljoprivrednih grana vinogradarstva i voćarstva) u petrinjskom kraju, namjerava obnoviti zgradu nekadašnje Vinogradarsko voćarske škole i vratiti joj prvobitnu namjenu.
- Ovom se prilikom napominje da je Konzervatorski odjel suglasan s revitalizacijom i obnovom Vinogradarsko voćarske škole, te da je u tijeku istraživanje arhivske građe i postojeće literature vezane uz nastanak i funkcioniranje škole. Na temelju analize prikupljenih podataka i sveobuhvatne valorizacije građevine, utvrdit će se smjernice za njenu zaštitu i obnovu.

12. Vojarna, Turkulinova ulica

- Kompleks petrinjske vojarne u Turkulinovoj ulici u Petrinji do sada nije bio predmet konzervatorskih istraživanja. Nalazi se u neposrednoj blizini zaštićene kulturno povijesne cjeline grada Petrinje. Ukoliko će se planirati djelomična prenamjena predmetne lokacije i/ili njeno otvaranje za javne sadržaje, potrebno je o istome obavijestiti i nadležni Konzervatorski odjel koji će se o istome očitovati mišljenjem.

13. Očuvanje i obnova drvene arhitekture na području grada Petrinje

- Drvena arhitektura naročito je ugrožena na području urbanističke cjeline grada Petrinje. Proteklih godina na području grada je porušen veći broj drvenih građevina, najčešće iz 19. stoljeća. Konzervatorski odjel u Zagrebu kao nadležno tijelo Ministarstva kulture Uprave za zaštitu kulturne baštine, zaprimilo je tijekom 2005. godine više zahtjeva za odobrenjem rušenja drvenih građevina na području zaštićene kulturno povijesne cjeline grada Petrinje. Smatra se potrebnim zaustaviti trend rušenja povijesnih drvenih građevina, te za najvrjednije očuvane primjere drvene arhitekture na području grada pronaći odgovarajući model za njihovo očuvanje i revitalizaciju.
- U najvećoj mjeri riječ je o napuštenim građevinama koje više nisu u stambenoj funkciji. Izdvaja se nekoliko najvrjednijih: Gajeva ul. br. 26, 37 i 40, Mihanovićeve ul. br. 1 i 3, Radićeva ul. br. 48, 66/1, 88, Srnakova ul. br. 13, Ul. br. Hanžek br. 3 i 17, Turkulinova 31, 32, 47 i druge.
- U odredbama Prostornog plana Sisačko moslavačke županije, u Mjerama zaštite prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturno – povijesnih cjelina, poglavlje 8.3. Zaštita drvene tradicijske arhitekture, točka 8.3.1., navedeno je da se u cilju očuvanja drvene tradicijske arhitekture zabranjuje rušenje drvenih stambenih kuća bez dozvole nadležnog tijela za zaštitu kulturnih dobara.
- Obzirom da je postepeno propadanje odnosno nestajanje drvene arhitekture u zadnjih desetak godina poprimilo alarmantne razmjere i GUP-om se naglašava da je navedenom problemu potrebno posvetiti posebnu pozornost te osmisliti Program za očuvanje drvene tradicijske arhitekture i na području urbane gradske jezgre.

MJERE ZAŠTITE I OČUVANJA POVIJESNIH GRAĐEVINA I SKLOPOVA

Smjernice za očuvanje povijesnih sklopova i građevina

U cilju očuvanja povijesnih sklopova i građevina potrebno je provoditi sustavnu zaštitu i održavanje najvrijednijih građevina, na temelju provedenih konzervatorsko restauratorskih istražnih radova i odgovarajuće dokumentacije.

Za povijesni sklop glavnog gradskog trga Petrinja s parkom – šetalištem, župnom crkvom Sv. Lovre, župnim dvorom i samostanom sestara predviđaju se slijedeće mjere zaštite i unaprijeđenja:

- povijesne građevine treba održavati u okviru njihovog autentičnog okruženja, bez nove gradnje u njihovoj neposrednoj blizini
- za najvrijednije građevine treba dopuniti postojeću konzervatorsku dokumentaciju
- potrebno je poduzeti (hitne) mjere sanacije i konzervacije najugroženijih povijesnih građevina i sklopova, a kao daljnja mjera slijedi redovito građevinsko održavanje
- sve građevinske zahvate (uključivo i redovno održavanje, npr. obnova krovništva, obnova fasade i sl.) obavezno je provoditi uz suglasnost i konzervatorski nadzor.

Održavanje i obnova postojećeg povijesnog građevinskog fonda

Sve povijesne građevine i graditeljske sklopove, treba sačuvati i obnoviti u skladu s pravilima konzervatorske struke i na temelju uvjeta nadležnog tijela.

Zahvate na pojedinačnim građevinama treba planirati u svrhu njihove zaštite od daljnje propadanja i uništavanja (hitne mjere sanacije), te što kvalitetnije revitalizacije u smislu uključivanja u suvremena društvena zbivanja. Posebno treba istaknuti potrebu pronalaženja nove namjene za povijesne građevine, naročito za one za koje više ne postoji potreba vraćanja u izvornu namjenu poput gradske munjare, stare klaonice i slično.

SMJERNICE I OPĆI UVJETI ZAŠTITE ARHEOLOŠKIH LOKALITETA I NALAZIŠTA

Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Na području grada Petrinje, uz zaštićenu povijesnu jezgru grada Petrinje s pozicijom srednjovjekovne utvrde koja predstavlja nukleus današnje Petrinje, trenutno je ubicirano nekoliko arheoloških lokaliteta (što svakako nije konačan broj), od kojih je samo manji broj zaštićen, odnosno registriran kao kulturno dobro.

To je rezultat, prije svega, slabe istraženosti, a ne važnosti i brojnosti pojedinih arheoloških lokaliteta. U svakom slučaju arheološki lokaliteti, kako istraženi, tako i oni potencijalni, predstavljaju važan dio sveukupne kulturne baštine, značajan za povijesni i kulturni identitet naroda i prostora, u mikro i makro regionalnom smislu.

Upravo zbog stupnja neistraženosti arheološki se lokaliteti svrstavaju u grupu ugroženih i najmanje zaštićenih kulturnih dobara. Zbog slabe istraženosti većina lokaliteta indicirana je na temelju pregleda terena i prijašnjih slučajnih nalaza, no značajna je i skupina potencijalnih nalazišta, pretpostavljenih na temelju indikativnih toponima, geomorfološkog položaja, povijesnih podataka, kontinuiteta naseljavanja; te brojna područja vezana uz materijalne ostatke povijesnih građevina (groblja uz srednjovjekovne crkve, urbana arheologija naselja s dugim povijesnim kontinuitetom naseljavanja i dr.).

Mjere zaštite arheoloških lokaliteta podrazumijevaju:

- provođenje probnih arheološka istraživanja, kako bi se odredile granice zaštite
- istraživanja treba provesti prije vršenja građevinskih i drugih radova na arheološkim lokalitetima
- ukoliko se pri izvođenju građevinskih ili bilo kojih drugih radova koji se obavljaju na površini ili ispod površine tla te u vodi, naiđe na arheološko nalazište ili nalaze, osoba koja izvodi radove dužna je prekinuti radove i o nalazu bez odgađanja obavijestiti nadležnu upravu za zaštitu kulturne baštine.

SMJERNICE I OPĆI UVJETI ZA ZAŠTITU MEMORIJALNE BAŠTINE

Povijesna groblja

Na području Grada Petrinje postoje povijesna groblja izrazite ambijentalne vrijednosti, locirana na eksponiranim položajima u očuvanom prirodnom krajobrazu. Vrijednosti groblja doprinose povijesne grobljanske kapele. Grobljanska kapela Sv. Nikole u Petrinji iznimne je vrijednosti i zaštićena je statusom kulturnog dobra. U poslijeratnom periodu obnovljena je kapela Sv. Benedikta u Petrinji.

Nova izgradnja na mjestima porušenih grobljanskih kapela koje su bile zaštićene kao kulturna dobra podliježe posebnom konzervatorskom postupku.

3.2.6. PODRUČJA PRIMJENE POSEBNIH MJERA UREĐENJA I ZAŠTITE

Skup posebnih mjera uređenja i zaštite najvažniji je dio strategije održivog urbanog razvoja grada Petrinje. Svrha tih mjera je da potaknu provođenje novog koncepta razvitka grada u gospodarskom, prometnom, kulturnom i svakom drugom smislu, te da temeljem prostornih mogućnosti definiraju dinamiku i sadržaj pojedinih razvojnih programa.

Preduvjet za primjenu strategije provođenja GUP-a na nacionalnoj razini je izrada nove zakonske regulative koja će adekvatno riješiti područje upravljanja i gospodarenja gradskim prostorom.

Na razini Grada Petrinje sustavna primjena GUP-a će se osigurati kroz:

- organizaciju i osposobljavanje gradskih upravljačkih struktura za poduzetničko, odnosno partnersko ponašanje;
- redovno donošenje Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru kao temeljnog operativnog dokumenta za određivanje prioriteta i dinamike urbanog uređenja grada;
- valorizaciju postojećih, te izradu novih studija urbanih prostora i to :
 - u okviru zakonom reguliranog sustava dokumenata prostornog uređenja,
 - različitim urbanističko - arhitektonskim studijama i projektima, javnim, urbanističkim i arhitektonskim natječajima kao i sličnim aktivnostima;
- određivanje (Programom mjera i Proračunom Grada Petrinje) posebnih sredstava gradskog fonda za otkup zemljišta za javne i socijalne potrebe, te zaštićena područja, kao i otkup zemljišta u gradu,
- provedbu mjera i oblika prostornog uređenja grada u cilju sanacije prostora i provedbe gospodarskih i drugih programa od značaja za brži razvitak grada i poticanje zapošljavanja;
- provedbu zaštite vrijednih gradskih prostora, kulturne i prirodne baštine.

3.2.6.1. Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja

Zaštita posebnih vrijednosti i obilježja odnosi se prvenstveno na:

- sanacija ugrožene gradske cjeline

Očuvanje povijesne urbane cjeline Petrinje i kontaktnih zona zaštite provodi se u skladu sa stručnim elaboratom kojega je za potrebe GUP-a izradilo Ministarstvo kulture, Državna uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Zagrebu.

- sanacija područja, cjeline i dijelova ugroženog okoliša

U cilju zaštite prostora potrebno je urediti ozelenjavanjem i drugim hortikulturno - krajobraznim tehnikama zemljište uz zone gospodarskih proizvodnih i poslovnih djelatnosti, te uz infrastrukturne građevine.

- sanacija područja ugroženog bukom

U cilju zaštite od prekomjerne buke potrebno je identificirati potencijalne izvore buke, te kontinuirano vršiti mjerenja buke u najugroženijim gradskim područjima (gradski centar, prostori uz frekventne prometnice i proizvodne pogone).

3.2.6.2. Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite

DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA UŽIH PODRUČJA

Sagledavajući prostor grada Grada Petrinje utvrđuje se obavezna potreba izrade dokumenata prostornog uređenja užih područja:

URBANISTIČKI PLAN UREĐENJA :

- UPU Povijesne jezgre grada Petrinje

DETALJNI PLANOVI UREĐENJA :

- DPU naselja "Sajmište"
- DPU Centar 1
- DPU Centar 2
- DPU Centar 3
- DPU Centar 4 (poslovno - stambena zona "Malinova")
- DPU Poslovno - stambene zone zapad
- DPU Poslovno - stambene zone jug
- DPU Sportska dvorana
- DPU Sportska dvorana Sajmište u Petrinji (DPU "Sajmište" 2)
- DPU Poslovne zone 1
- DPU Poslovne zone 2
- DPU Stambene zone sjever
- DPU Stambene zone Gajeva ulica - Duga ulica
- DPU Stambeno - poslovne zone Radićeva ulica - istok
- DPU ulica Ive Andrića - istok
- DPU proširenja Centralnog groblja grada Petrinje - zapad

Područja obuhvata primjene planskih mjera zaštite prikazani su na kartografskom prilogu GUP-a br.4. "Uvjeti za korištenje, uređenje i zaštitu prostora" u mjerilu 1 : 5.000.

Do donošenja dokumenata prostornog uređenja užih područja u području njihovog obuhvata mogu se vršiti zahvati u prostoru u skladu sa smjernicama GUP-a.

Prioriteti izrade dokumenata prostornog uređenja, te komunalnog opremanja i uređivanja prostora na području obuhvata GUP-a određuju se "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Petrinje".

Dokumentima prostornog uređenja užih područja odredit će se, u skladu s temeljnim postavkama GUP-a, detaljna namjena i osnovni uvjeti korištenja površina, režimi uređivanja prostora, način opremanja prometnom i komunalnom infrastrukturom, uvjeti za gradnju, smjernice za oblikovanje, korištenje i uređenje prostora, te drugi elementi od važnosti za područje za koje se plan donosi.

Za potrebe zaštite spomenika prirodne i kulturne baštine planira se izrada:

- Projekta sanacije i uređenja Strossmayerovog šetališta u Petrinji;
- Studije sanacije i uređenja značajnog krajobraza rijeke Kupe;
- Studije sanacije i uređenja značajnog krajobraza rijeke Petrinjčice s projektom uređenja šetnice uz rijeku Petrinjčicu;
- Studije sanacije i uređenja park šume Viktorovac i park šume Željezare.

Ovim projektima i studijama biti će definirani zahvati uređenja, uvjeti održavanja i način zaštite, a uz samo zaštićeno područje potrebno je obraditi i kontaktna područja kako bi se širi prostor zaštitio od mogućih zahvata i neadekvatne gradnje.

JAVNI ARHITEKTONSKI ILI ARHITEKTONSKO - URBANISTIČKI NATJEČAJI

Osim navedene dokumentacije, za značajnije nove građevine, u skladu s odrednicama Zakona o prostornom uređenju, potrebno je izraditi stručne elaborate za izdavanje lokacijskih dozvola, a po mogućnosti i osigurati provođenje javnih arhitektonskih ili arhitektonsko - urbanističkih natječajaja.

GUP-om se propisuje potreba obaveznog raspisivanja:

- javnog urbanističko arhitektonskog natječaja za prostor Trga hrvatskih branitelja koji bi pripomogao pronalaženju što kvalitetnijeg urbanističko arhitektonskog rješenja za uređenje odnosno preoblikovanje trga te
- javnog ili pozivnog natječaja radi pronalaženja kvalitetnog rješenja za prostorni kompleks stare tvornice Gavrilović u centru grada, zgradu Gradske Munjare, kao i za izgradnju novih sakralnih građevina na mjestu kapela porušenih u Domovinskom ratu na području grada (kapela sv. Ivana Nepomuka, sv. Katarine).

Potreba raspisivanja natječaja biti će utvrđena "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Petrinje", odnosno odlukama nadležnih gradskih tijela u skladu s njihovim ovlaštenjima.

O rezultatima arhitektonskog, odnosno urbanističko - arhitektonskog natječaja provest će se javni uvid i javna rasprava te će se o tome podnijeti izvješće Gradskom poglavarstvu.

3.2.6.3. Zaštita od požara, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

3.2.6.3.1. ZAŠTITA OD POŽARA I EKSPLOZIJE

Na području grada Petrinje Generalnim urbanističkim planom u skladu s podacima dobivenim od Odjela upravnih, inspekcijских i poslova zaštite i spašavanja Policijske uprave Sisačko - moslavačke⁶¹ u skladu sa člankom 12. Zakona o zaštiti od požara (NN 58/93) i članka 29. Zakona o prostornom uređenju (NN 30/94, 68/98, 61/00, 32/02 i 100/04) predviđene su slijedeće mjere zaštite od požara i eksplozije :

- Prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja užih područja koji se izrađuju na temelju Generalnog urbanističkog plana (urbanistički planovi uređenja, detaljni planovi uređenja) obavezno je potrebno koristiti odredbe Pravilnika o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94, 55/94 i 142/03) i Pravilnika o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 08/06).
- Građevine i postrojenja u kojima će se skladištiti i koristiti zapaljive tekućine ili plinovi, u skladu s odredbama Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95) - Poglavlje IV. Uvjeti građenja, Pravilnika o zapaljivim tekućinama (NN 54/99), Pravilnika o postajama za opskrbu prijevoznih sredstava gorivom (NN 93/98) i Pravilnika o izgradnji postrojenja za tekući naftni plin i o uskladištenju i pretakanju tekućeg naftnog plina (SL 24/71) koji se primjenjuje temeljem članka 26. Zakona o zapaljivim tekućinama i plinovima, moraju se graditi na sigurnosnoj udaljenosti od ostalih građevina i komunalnih uređaja.
- Mjesta za gradnju građevina u kojima se obavlja proizvodnja, smještaj i čuvanje eksplozivnih tvari, sukladno članku 44. Zakona o eksplozivnim tvarima za gospodarsku upotrebu (NN 12/94) biti će, u slučaju potrebe za njihovu gradnju, određena urbanističkim planovima uređenja, odnosno detaljnim planovima prostornog uređenja, a u skladu sa zahtjevom nadležne službe za zaštitu od požara.
- U slučaju potrebe određivanja mjesta za civilna strelišta, poslovne prostore za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva te popravljavanje i prepravljavanje oružja detaljnim planovima prostornog uređenja potrebno je na odgovarajući način primijeniti odredbe Zakona o oružju (NN 46/97, 27/99, 12/01 i 19/02) i Pravilnika o posebnim uvjetima što ih moraju ispunjavati poslovne prostorije za proizvodnju oružja, promet oružja i streljiva, popravljavanje i prepravljavanje oružja, vođenje civilnih strelišta te zaštitu od požara, krađe i drugih nezgoda i zlouporaba (NN 08/93).
- Zaštitni koridori magistralnih i ostalih plinovoda prilikom svih intervencija u prostoru, te izrade dokumenata prostornog uređenja užih područja odrediti će se u skladu s odredbama Pravilnika o tehničkim uvjetima i normativima za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima za međunarodni transport (SL 26/85).

U svrhu sprječavanja širenja požara na susjedne građevine, građevina mora biti udaljena od susjednih građevina najmanje 4,0 m ili manje, ako se dokaže uzimajući u obzir požarno opterećenje, brzinu širenja požara, požarne karakteristike materijala građevine, veličinu otvora na vanjskim zidovima građevine i dr. da se požar neće prenijeti na susjedne građevine ili mora biti odvojena od susjednih građevina požarnim zidom vatrootpornosti najmanje 90 minuta, koji u slučaju da građevina ima krovnu konstrukciju (ne odnosi se na ravni krov vatrootpornosti najmanje 90 minuta) nadvisuje krov građevine najmanje 0,5 m ili završava dvostranom konzolom iste vatrootpornosti dužine najmanje 1,0 m ispod pokrova krovišta, koji mora biti od negorivog materijala najmanje u dužini konzole.

⁶¹ prema podacima: MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA, Policijska uprava Sisačko - moslavačka, Odjel upravnih, inspekcijских i poslova zaštite i spašavanja (dopis br: 511-10-06/04-01-2185/2-01. 1/4 od 19.09.2001.)

Sukladno članku 15. stavak 1. Zakona o zaštiti od požara (NN 58/93 i 33/05), potrebno je ishoditi suglasnost Policijske uprave Sisačko - moslavačke na mjere zaštite od požara primjenjene u Glavnom projektu za zahvate u prostoru na slijedećim građevinama:

- sve građevine i prostore u kojima se obavlja držanje, skaldštenje ili promet zapaljivih tekućina i / ili plinova;
- sve građevine koje nisu obuhvaćene člankom 2. Pravilnika o građevinama za koje nije potrebno ishoditi posebne uvjete građenja glede zaštite od požara (NN 25/94).

Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevine, kao i gašenja požara na građevini i otvorenom prostoru, građevina mora imati vatrogasni prilaz određen prema posebnom propisu, a prilikom gradnje i rekonstrukcije vodoopskrbnih mreža mora se, ukoliko ne postoji, predvidjeti vanjska hidrantska mreža.

3.2.6.3.2. ZAŠTITA OD ELEMENTARNIH NEPOGODA I RATNIH OPASNOSTI

Kriteriji za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva, stupnjevi ugroženosti gradova i naseljenih mjesta, otpornost skloništa ovisno o zonama gdje se grade i način određivanja zona ugroženosti utvrđeni su Zakonom o policiji (NN 129/00), Pravilnikom o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (SL 29/83, 36/85 i 42/86) i Pravilnikom o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i druge građevine za zaštitu (NN 02/91). Skloništa i druge građevine za zaštitu stanovništva grade se, u skladu s Pravilnikom o tehničkim normativima za skloništa (SL 55/83) koji se primjenjuje temeljem članka 53. stavak 3. Zakona o normizaciji (NN 55/96), obavezno u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko 2.000 stanovnika.

Prema stupnju ugroženosti od ratnih opasnosti gradovi i opasnosti u miru od kontaminacije zraka uslijed havarija na postrojenjima tvornica za proizvodnju opasnih tvari naseljena mjesta svrstavaju u I. do IV. stupnja ugroženosti koja se potom razvrstavaju se u jednu ili više zona u kojima se grade skloništa određene otpornosti ili osigurava zaštita stanovništva na drugi način.

Gradovi i naseljena mjesta II. stupnja ugroženosti su gradovi i naseljena mjesta u kojima živi preko 10.000 do 30.000 stanovnika te grad Petrinja ulazi u kategoriju naselja II. stupnja ugroženosti.

U skladu s navedenim Pravilnikom, a na osnovu određenih zona ugroženosti, područje grada Petrinje potrebno je razdijeliti u jednu ili više zona u kojima se planira:

- gradnja skloništa dopunske zaštite otpornosti 50 kPa - na udaljenosti do 650 m od građevina kod kojih bi kvarovi na postrojenjima mogli uzrokovati kontaminaciju zraka i okoliša i u gusto naseljenim urbanim sredinama,
- osiguranje zaštite stanovništva u zaklonima - na cijelom području.

Zone ugroženosti određuje Grad Petrinja, na određenoj daljini omeđenoj krivuljama drugog reda od građevina koje bi mogle biti cilj napada u ratu i od građevina kod kojih bi veliki kvarovi (havarije) na postrojenjima mogli uzrokovati kontaminaciju zraka i okoliša, a prema procjenama ugroženosti i stupnju ugroženosti grada.

Porodična skloništa otpornosti od 30 kPa grade se u svim zonama u kojima je obvezna izgradnja skloništa bilo koje otpornosti. Skloništa se ne grade u neposrednoj blizini skladišta zapaljivih materija, ispod zgrada viših od 10 etaža, u razini nižoj od podruma zgrade, u plavnim područjima i u okviru građevina turističkih naselja.

3.2.7. NAČIN I UVJETI GRADNJE

3.2.7.1. Oblici korištenja

Oblici korištenja prostora na području grada Petrinje definirani su u skladu s prirodnim i urbanističko - arhitektonskim datostima prostora, te prema stupnju konsolidiranosti predjela i u skladu s planiranom namjenom prostora.

3.2.7.1.1. ODRŽAVANJE I MANJI ZAHVATI SANACIJE GRAĐEVINA

Na pretežno konsolidiranim gradskim prostorima štitiće se i uređivati urbanističke cjeline naselja i poboljšavati kvaliteta stanovanja dovršenjem postojećih i uvođenjem novih sadržaja (sadržaji društvenog i komunalnog standarda). Čuva se i održava postojeća urbana matrica ulica, trgova i osobito zelenih površina, te se čuvaju elementi identiteta i slike naselja, te karakteristične vizure.

Nova gradnja moguća je na postojećoj parcelaciji, te interpolacijama i zamjenama trošnih objekata, ali jedino uz direktan pristup na kolni javni put. Preparcelacija u svrhu gradnje novih urbanih poteza provodi se isključivo na temelju dokumenata prostornog uređenja užih područja.

Rekonstrukcija, dogradnja i nadogradnja građevina moguća je uz uvjet usklađenosti s okolnom gradnjom u pogledu gabarita i oblikovnih karakteristika.

Na području povijesne jezgre grada Petrinje građevne intervencije na zaštićenim građevinama moguće su isključivo prema detaljnim propozicijama nadležne službe zaštite. Za uličnu gradnju, kao i za uređenje javnih prostora na području povijesne jezgre preporuča se provođenje javnih ili pozivnih urbanističko - arhitektonskih ili arhitektonskih natječaja.

3.2.7.1.2. SANACIJA GRAĐEVINA I DIJELOVA NASELJA (promjena stanja građevina: uklanjanje, zamjena, rekonstrukcija, obnova)

Na djelomično konsolidiranim gradskim prostorima planira se kompletiranje urbanističke cjeline naselja povećavanjem gustoće naseljenosti, komunalnim opremanjem i izgradnjom društvenih sadržaja.

Nova gradnja moguća je na postojećoj parcelaciji (interpolacije i zamjene objekata), ali i urbanim uređenjem prostora i transformacijom u svrhu sanacije i urbanizacije koja se u pravilu vrši na temelju dokumenata prostornog uređenja užih područja kojima će se predvidjeti gradnja nove ulične mreže, te mreže javnih prostora i građevina.

3.2.7.1.3. REKONSTRUKCIJA DIJELOVA NASELJA (promjena načina korištenja radi poboljšanja funkcionalnosti)

Na urbano nedefiniranim prostorima GUP-om je planirana rekonstrukcija i transformacija postojeće izgrađene strukture koja uključuje novu morfologiju i novu namjenu prostora.

Planirana rekonstrukcija i transformacija u svrhu temeljite rekonstrukcije dijelova naselja isključivo će se provoditi na temelju dokumenta prostornog uređenja užih područja kojime će se predvidjeti nova funkcionalna i prostorna urbana struktura kao i prometno i komunalno opremanje prostora.

3.2.7.1.4. NOVA GRADNJA

Nove urbane intervencije predviđaju se na dijelu neizgrađenih prostora u gradu koji je moguće manjim intervencijama kvalitetno infrastrukturno opremiti, te kojima je moguće uvođenje novih sadržaja u gradsko tkivo. Na prostoru obuhvata GUP-a najveći dio prostora za novu izgradnju odnosi se prvenstveno na poslovne gospodarske sadržaje.

Za zahvate na područjima predviđenim za novu gradnju obvezno se predviđa izrada dokumenta prostornog uređenja užih područja, te će se prostor uređivati na temelju urbanističkim planom utvrđene parcelacije i nove organizacije prostora.

3.2.7.2. Način gradnje

Način i uvjeti gradnje stambenih, gospodarskih i društvenih građevina na građevnom području Petrinje detaljno su definirani provedbenim odredbama GUP-a koje su sastavni dio Odluke o donošenju GUP-a grada Petrinje koju donosi Gradsko vijeće.

3.2.7.2.1. OBITELJSKE STAMBENE GRAĐEVINE (jednoobiteljske i višeobiteljske)

Načinu gradnje obiteljskih stambenih građevina na području grada Petrinje može biti :

- samostojeći - građevine koje se niti jednom svojom stranom ne prislanjaju na susjedne građevne čestice,
- poluugrađeni - građevine koje se jednom svojom stranom prislanjaju uz susjednu građevinu (dvojne građevine),
- ugrađeni - građevine koje se dvijema svojim stranama prislanjaju uz susjedne građevine (građevine u nizu).

U sklopu provedbenih odredbi GUP-a tablično su definirani okviri za dimenzioniranje građevnih čestica obiteljskih stambenih zgrada (minimalna širina i dubina, minimalna i maksimalna površina, minimalna i maksimalna izgrađenost), ovisno o načinu gradnje. Izuzetno građevna čestica može biti :

- manja od propisane :
 - u slučaju zamjene postojeće građevine, odnosno u slučaju interpolacije u izgrađenim dijelovima grada, s time da brutto izgrađenost ne smije biti veća od 70 %, osim na području zaštićene urbanističke cjeline grada Petrinje
 - za interpolaciju uglovnih građevina u izgrađenim dijelovima grada, brutto izgrađenost može biti i veća, ali ne veća od 80 %, osim na području zaštićene urbanističke cjeline grada Petrinje
- veća od propisane, ali ne veća od 3.000 m² i uz najveću izgrađenost od 30 % :
 - ako se na čestici uz stambene smještaju i poslovne ili gospodarske građevine,
 - ako je to potrebno radi vrste djelatnosti kod stambeno - poslovnih ili stambeno - gospodarskih građevina,
 - ako je predviđeno građenje stambene građevine višeg standarda.

Prizemne i jednokatne stambene građevine koje se izgrađuju na samostojeći način grade se na minimalnoj udaljenosti od 3,0 m od susjedne međe. Dijelovi građevine na kojima nema otvora mogu se izgrađivati na međi ali samo uz suglasnost susjeda, te ukoliko smještaj građevine na susjednoj čestici omogućava postizanje razmaka između građevina od 6,0 m.

Uz stambenu građevinu se mogu graditi pomoćne, gospodarske i poslovne građevine i to :

- prislone uz stambenu građevinu na poluugrađeni način,
- odvojeno od stambene građevine,
- na međi.

Površina pomoćne građevine uračunava se u površinu izgrađenosti čestice.

Visina gradnje određuje se dokumentima prostornog uređenja užih područja. Za gradnju u području za koje nije izrađen dokument prostornog uređenja užeg područja dozvoljava se gradnja maksimalne visine tri nadzemne etaže, odnosno visina vijenca građevine ne smije prelaziti visinu 10,0 m od kote terena. Visina poslovne, gospodarske ili pomoćne građevine ne smije biti viša od visine stambene građevine s kojom se nalazi na istoj katastarskoj čestici i čini funkcionalnu cjelinu.

U sklopu građevine se po potrebi može graditi podrum, te uređivati potkrovlje u kojima se mogu uređivati prostori za korištenje u stambene, poslovne ili gospodarske svrhe. Rekonstrukcija krovnih terasa i tavana postojećih stambenih građevina moguća je u svrhu privođenja stambenoj, poslovnoj ili drugoj namjeni pod uvjetom da novosagrađeni nadozid ne bude viši od 1,50 m. Potkrovlje ili mansarda uređeni za stanovanje ili poslovnu namjenu kojima je visina nadozida veća od 1,50 m smatraju se etažom.

Stambene građevine u higijenskom i tehničkom smislu moraju zadovoljiti važeće standarde vezano na površinu, vrste i veličine prostorija, i ne mogu biti manje od jednosobnog stana veličine 40,0 m², s obaveznim sanitarnim čvorom.

Uvjeti smještaja i način gradnje koji su propisani za gradnju građevina za stalno stanovanje primjenjuju se za gradnju građevina za povremeno stanovanje.

Priključivanje građevina na prometnu i komunalnu (vodovod, kanalizacija, plinska, toplovodna, elektroenergetska i telefonska mreža) infrastrukturu obavlja se na način pripisan od nadležne komunalne službe.

3.2.7.2.2. STAMBENE GRAĐEVINE - VIŠESTAMBENE

Višestambene građevine na području grada Petrinje ne smiju biti više od prizemlja, 4 kata i potkrovlja (pet nadzemnih etaža s mogućnosti gradnje potkrovlja), odnosno visina vijenca građevine ne smije prelaziti visinu od 18,0 m od kote terena.

Površina građevne čestice višestambenih građevina određuje se za svaku pojedinačnu građevinu temeljem utvrđene lokacijske dozvole ili detaljnog plana uređenja u skladu s potrebama te građevine i u pravilu obuhvaća zemljište ispod građevine i zemljište potrebno za redovitu upotrebu građevine.

Rekonstrukcija krovnih terasa i tavana postojećih višestambenih građevina moguća je pod uvjetom da novosagrađeni nadozid ne bude viši od 0,60 m. Rekonstrukcijom dobivena potkrovlja mogu se privoditi stambenoj, poslovnoj ili drugoj namjeni.

3.2.7.2.3. GRAĐEVINE DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Građevine društvenih djelatnosti izgrađuju se u zonama mješovite gradnje ili na zasebnim česticama javne i društvene namjene.

Pod građevinama javnih i društvenih djelatnosti podrazumijevaju se sadržaji uprave, socijalne zaštite, zdravstvene zaštite, predškolskog odgoja, osnovne i srednje škole, visoka učilišta, sadržaji kulture, športsko rekreativne građevine i vjerske i crkvene građevine.

Za potrebe gradnje predškolskih i školskih ustanova primjenjuju se, pored zakonskih odredbi, i normativi i standardi propisani provedbenim odredbama GUP-a. Na građevnoj čestici predškolskih i školskih ustanova potrebno je osigurati površinu za zgradu, prostor za odmor i rekreaciju, prostor za vanjske športske terene, prostor za zelene površine i druge aktivnosti.

U sklopu građevina vjerskih ustanova, uz sakralni prostor, moguća je i gradnja pomoćnih prostora potrebnih za njegovo funkcioniranje, dok je u sklopu građevne čestice potrebno osigurati javni prostor za okupljanje vjernika.

Građevine iz ostalih područja društvenih djelatnosti (uprava, zdravstvo, kultura, znanost i socijalna djelatnost) mogu se graditi u sklopu površina javne i društvene namjene ili mješovite gradnje i to po mogućnosti na istaknutim lokacijama i na način da pridonose kvaliteti života u gradu i slici grada.

Za građevine društvenih djelatnosti koje se grade u sklopu povijesne jezgre, u njenim kontaktnim područjima, te na ostalim istaknutim lokacijama u gradu preporuča se provođenje javnog ili pozivnog urbanističko - arhitektonskog natječaja.

3.2.7.2.4. GRAĐEVINE GOSPODARSKIH DJELATNOSTI

Pod gospodarskim građevinama podrazumijevaju se poslovne građevine i proizvodni pogoni čiste industrije, servisne i zanatske djelatnosti, skladišta i servisi, te ostale djelatnosti koje svojim radom i postojanjem ne ugrožavaju ostale funkcije i čovjekovu okolinu u naselju. U sklopu gospodarskih (proizvodnih, poslovnih i turističko - ugostiteljskih) zona omogućena je i gradnja pratećih sadržaja koji su definirani provedbenim odredbama.

Za izgradnju građevina gospodarskih djelatnosti GUP-om su propisani slijedeći uvjeti gradnje:

- maksimalni koeficijent izgrađenosti (odnos površine zemljišta pod građevinom i ukupne površine građevne čestice) iznosi do 60 %
- maksimalni koeficijent iskorištenosti (odnos ukupne brutto izgrađene površine i ukupne površine građevne čestice) iznosi do 80 %
- najmanje 20 % od ukupne površine čestice mora biti ozeljneno
- veličina građevnih čestica ne može biti manja od 3.000 m² za proizvodnu industrijsku namjenu, odnosno 500 m² za poslovnu i proizvodnu zanatsku namjenu
- visina vijenca ne smije biti viša od 15,0 m, osim u iznimnim slučajevima kada je to nužno zbog planirane tehnologije proizvodnog procesa
- građevine u zoni gospodarskih djelatnosti moraju biti udaljene najmanje 30,0 m od stambenih i javnih građevina, te odijeljene zelenim pojasom, javnom prometnom površinom, zaštitnim infrastrukturnim koridorom ili sl.

Građevine gospodarskih djelatnosti mogu se izgrađivati u zonama mješovite gradnje ili u posebnim zonama gospodarskih djelatnosti. Gradnja u zonama gospodarskih djelatnosti izvodi se u pravilu na temelju dokumenata prostornog uređenja užih područja ili na temelju stručne podloge za izdavanje lokacijske dozvole.

Prigodom planiranja, projektiranja i odabira pojedinih sadržaja i tehnologija osigurat će se propisane mjere zaštite okoliša (zaštita od buke, smrada, onečišćavanja zraka, zagađivanja podzemnih i površinskih voda i sl.), te će se isključiti one djelatnosti i tehnologije koje onečišćuju okoliš ili ne mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša i kvalitetu života i rada na prostoru dosega negativnih utjecaja.

3.2.8. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU, NAČIN KORIŠTENJA I UREĐENJE POVRŠINA

3.2.8.1. Namjena prostora

GUP-om grada Petrinje ostvaren je slijedeći bilans površina (koji je za komparaciju u priloženoj tablici prikazan uporedo s bilansom površina GUP-a iz 1978. godine) :

namjena prostora	planirano GUP-om grada Petrinje iz 1978. godine *		planirano GUP-om grada Petrinje	
	ukupno	%	ukupno	%
mješovita namjena - pretežito stambena	557,12 ha	17,45 %	594,62 ha	33,65 %
mješovita namjena - pretežito poslovna	49,54 ha	1,55 %	34,14 ha	1,93 %
javna i društvena namjena	28,52 ha	0,89 %	29,96 ha	1,69 %
gospodarska namjena - proizvodna	261,50 ha	8,19 %	39,17 ha	2,22 %
gospodarska namjena - poslovna	-	-	131,87 ha	7,46 %
gospodarska namjena - ugostiteljsko - turistička	9,80 ha	0,30 %	4,90 ha	0,30 %
športsko - rekreacijska namjena	224,0 ha	7,03 %	33,83 ha	1,92 %
javne zelene površine	106,87 ha	3,35 %	22,70 ha	1,28 %
zaštitne zelene površine	1.772,3 ha	55,53 %	666,05 ha	37,68 %
šumske površine	-	-	92,24 ha	5,22 %
vodne površine	-	-	23,89 ha	1,35 %
posebna namjena	12,20 ha	0,38 %	8,89 ha	0,50 %
površine infrastrukturnih sustava	163,60 ha	5,12 %	69,64 ha	3,94 %
groblje	6,55 ha	0,21 %	15,20 ha	0,86 %
SVEUKUPNO	3.192,00	100,00 %	1.767,10 ha	100,00 %

napomena : * Područje obuhvata GUP-a uključivalo je naselja Mošćenica, Brest Pokupski, Nova Drenčina i Novo Selište.

Analiza ostvarenog bilansa površina GUP-a grada Petrinje pokazuje slijedeće :

- područje obuhvata GUP-a zauzima praktički samo jednu polovinu (56 %) površine obuhvaćene GUP-om 1978. godine,
- u odnosu na GUP iz 1978. godine najznačajnije je smanjenje površina za industriju (za cca 220 ha), te zaštitne zelene površine (za cca 1.100 ha što je prvenstveno rezultat bitnog smanjenja površine obuhvata),
- u ukupnom bilansu izgrađivih površina dominira mješovita namjena (cca 35 %), te površine proizvodne i poslovne namjene (ukupno cca 10 %),
- zaštitne zelene i šumske površine zauzimaju cca 43% površine obuhvata, a ako im se pridodaju parkovne, rekreacijske i vodene površine prirodni okoliš zauzima cca 1/2 površine obuhvata GUP-a.

3.2.8.2. Način korištenja prostora

Način korištenja prostora na području obuhvaćenom GUP-om grada Petrinje određen je slijedećim koeficijentima :

3.2.8.2.1. BROJČANI POKAZATELJI ZA GUSTOĆU STANOVANJA

- G_{st} - **netto gustoća stanovanja** je odnos broja stanovnika i zbroja površina stambenih zona (zone mješovite namjene)

$$G_{st} = \frac{20.000 \text{ stanovnika}}{628,76 \text{ ha}} = 31,8 \text{ st / ha}$$

- G_{ust} - **ukupna netto gustoća stanovanja** je odnos broja stanovnika i zbroja površina stambenih zona s pratećim sadržajima

$$G_{ust} = \frac{20.000 \text{ stanovnika}}{658,72 \text{ ha}} = 30,4 \text{ st / ha}$$

- G_{bst} - **brutto gustoća stanovanja** je odnos broja stanovnika i površine građevnih zona

$$G_{bst} = \frac{20.000 \text{ stanovnika}}{878,58 \text{ ha}} = 22,76 \text{ st / ha}$$

3.2.8.2.2. BROJČANI POKAZATELJI ZA GUSTOĆU STANOVNIŠTVA

- G_{nst} - **gustoća stanovništva** je odnos broja stanovnika i površine obuhvata GUP-a

$$G_{nst} = \frac{20.000 \text{ stanovnika}}{1.778,10 \text{ ha}} = 11,25 \text{ st / ha}$$

I pored velikog smanjenja rezerviranih površina gustoće stanovanja i stanovništva ukazuju na velike potencijalne mogućnosti njihovog povećavanja interpolacijama, gradnjom u sklopu postojećih blokova i sličnim urbanim intervencijama.

3.3. *Spriječavanje nepovoljna utjecaja na okoliš*

Zaštita okoliša s aspekta realizacije prostornih planova provodi se u obliku preventive kod izdavanja lokacijskih dozvola kojima se utvrđuju mjere zaštite i sanacije osobito vrijednih i ugroženih dijelova okoliša, ostale mjere zaštite okoliša i prirode (izdavanje vodopravnih, sanitarno - tehničkih i higijenskih uvjeta), te u zakonom predviđenim slučajevima potreba izrade studije o utjecaju na okoliš.

3.3.1. ZRAK

Iako današnja situacija u Petrinji pogledu onečišćenja zraka nije alarmantna⁶², ipak ukazuje na potrebu pravodobnih aktivnosti kako bi se spriječile konfliktne situacije u budućnosti.

Danas najveća opasnost od zagađenja prijeto od sve intenzivnijeg kolnog prometa. Izgaranje fosilnih goriva u automobilskim motorima direktno utječe na povećanu koncentraciju ugljikovodika, ugljičnog monoksida, sumpornog dioksida i dušikovog oksida u zraku. Prisutnost ovih kemijskih spojeva u zraku u koncentracijama većim od tolerantnih vrijednosti direktno utječe prvenstveno na ljudsko zdravlje, te na biljni fond u naselju. Posrednim putem dolazi do zagađenja voda i tala, a osim toga onečišćenje zraka dovodi do pojačanog onečišćenja zgrada, korodiranja metala i usporavanja razvoja dekorativnih, voćarskih i povrtlarskih kultura koje se uzgajaju u gradu. Osim direktnog zagađenja zraka koje je rezultat otpadnih plinova kolni promet utječe i na povećanje količine prašine u zraku. Ovaj problem u naseljenim mjestima direktno ovisi o standardu održavanja ulica (redovito pranje).

Mjere za zaštitu zraka od zagađenja prometom mogu se svesti na:

- prometne mjere: Dislociranje prometnih tokova iz gradskog centra i njihovo usmjeravanje na alternativne prometne pravce smanjiti će intenzitet prometa u gusto naseljenim urbanim područjima. Trase obilaznih prometnica moraju biti planirane tako da svojim visinskim i horizontalnim elementima omogućuju optimalno odvijanje prometa čime je razina emisija štetnih plinova iz motornih vozila svedena na najmanju realnu moguću mjeru.
- zaštitne mjere: Moguće zaštitne mjere nisu vezane s velikim ulaganjima, a izuzetno su efikasne kao mjera zaštite u prizemnim slojevima. Radi se o uređenju adekvatnih zelenih površina kojima se osigurava zaštitni zeleni tampon između prometnica i okolne gradnje. U ugroženijim dijelovima zeleni pojas se osim drvoreda može sastojati i iz grmolikog parternog zelenila kako bi se formirala barijera koja sprečava penetraciju štetnih tvari u pješački i stambeni dio ulice.

Iako je zagađenje zraka prometom najprisutnije, sve je aktualniji problem zaštite zraka od mogućeg zagađenja koje uzrokuju gospodarski pogoni. Iako u Petrinji nema kritičnih situacija prilikom izgradnje novih pogona potrebno je provoditi preventivne mjere zaštite koje uključuju izradu stručnog elaborata za izdavanje lokacijske dozvole i, po potrebi, studiju utjecaja na okoliš s prijedlogom mjera za sprečavanje eventualnih negativnih utjecaja. U zonama mješovite namjene moguće je locirati samo manje gospodarske pogone koji neće negativno utjecati na kvalitetu okoliša smještaj dok je smještaj novih gospodarskih pogona srednje ili manje veličine predviđen u sklopu gospodarskih zona.

⁶² korišteni podaci iz elaborata: "Izvješće o stanju okoliša Sisačko-moslavačke županije", izrađivač: APO - Agencija za posebni otpad, Zagreb, listopad 1998. godine

Za postojeće pogone koji su potencijalni izvori zagađenja zraka potrebno je :

- mjerenjem pratiti postojeće emisije i procijeniti moguće štetne utjecaje na okolinu,
- u slučaju utvrđene nedozvoljene emisije poduzeti potrebne mjere za njeno smanjenje,
- realizirati zeleni pojas između radnih i gradskih sadržaja.

Onečišćenje zraka iz individualnih kućnih ložišta i kotlovnica centralnog grijanja zbog relativno male gustoće i disperznosti postojeće izgradnje za sada ne predstavlja značajniji problem. Izuzetak su kotlovnice koje zbog loše izvedbe i nekvalitetne regulacije sagorijevanja emitiraju značajne količine dima i lebdećih čestica. Potencijalna mogućnost onečišćenja zraka iz individualnih kućnih ložišta i kotlovnica centralnog grijanja u potpunosti će biti riješena planiranim uvođenjem plinske mreže u Petrinji.

Povremena zagađenja zraka u naseljenim mjestima uzrokuje i spaljivanje organskog otpada, no daljim procesom urbanizacije učestalost i intenzitet ovih zagađenja u Petrinji će svakako postati zanemariv.

3.3.2. BUKA I VIBRACIJE

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu uvjeta života veoma je velik te se zbog toga intenzivna buka smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu u gradu. Uz buku su često vezane i vibracije koje imaju negativan utjecaj na kvalitet građevnog fonda.

Do sada na području grada Petrinje nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao od jednog od elemenata zaštite okoliša. Iako današnja situacija u pogledu ugroženosti od buke nije kritična, potrebno je pratiti situaciju naročito u ugroženim područjima (centar grada, blizina frekventnih prometnica, te gospodarskih pogona).

Na području grada Petrinje u cilju zaštite od prekomjerne buke potrebno je sustavno pratiti i identificirati potencijalne izvore buke, kontinuirano vršiti mjerenja buke u najugroženijim gradskim područjima te na osnovi rezultata snimanja i odredbi zakonskih propisa izraditi kartu buke i akcijske planove za zaštitu od buke.

Zakonom o zaštiti od buke (NN 20/03) i Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04) propisane su najviše dopuštene razine buke na vanjskim prostorima:

zona buke	namjena prostora	najviše dopuštene ocjenske razine buke imisije LRAeq u dB(A)	
		za dan (Lday)	za noć (Lnight)
1.	zona namijenjena odmoru, oporavku i liječenju	50	40
2.	zona namijenjena samo stanovanju i boravku	55	40
3.	zona mješovite, pretežito stambene namjene	55	45
4.	zona mješovite, pretežito poslovne namjene sa stanovanjem	65	50
5.	zona gospodarske namjene (proizvodnja, industrija, skladišta, servisi)	na granici građevne čestice unutar zone – buka ne smije prelaziti 80 dB(A) na granici ove zone buka ne smije prelaziti dopuštene razine zone s kojom graniči	

U postojećim urbanim zonama, u kojima buka zadovoljava propisane vrijednosti, razina buke koja potječe od novih izvora prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije starih građevina ne smije prijeći prethodno zatečeno stanje. Za postojeća područja u kojim je razina buke viša od dopuštene, novoprojektirani ili rekonstruirani izvori buke moraju zadovoljavati propisane uvjete.

Veliki dio urbanističkih zaštitnih rješenja koja su navedena vezano na problem zaštite zraka (dislociranje tranzitnog prometa i izgradnja obilaznica za veća naselja, uređenje zaštitnih zelenih pojaseva uz prometnice i gospodarske pogone, izrada studija utjecaja na okolinu za nove pogone) imat će neposredne efekte i na smanjenje razine buke u gradu.

3.3.3. VODA

Za pravilno, plansko i efikasno provođenje mjera za zaštitu površinskih voda od zagađivanja nužno se nameće potreba detaljnog sagledavanja postojećih i mogućih načina i izvora zagađenja, te njihove količine. Također je potrebno sagledati i hidrološko-hidrauličke karakteristike vodotoka, njihove autopurifikacijske karakteristike, traženu kvalitetu vode u vodotoku, te planove razvoja određenog područja itd. Cilj rješenja zaštite voda je očuvanje voda koje su još čiste, posebno za potrebe vodoopskrbe i korištenje voda, te poboljšavanje i očuvanje kvalitete voda u zakonom propisanim okvirima.

Dominantan izvor zagađenja su otpadne vode grada i industrije, ali nisu zanemarivi ni ostali izvori zagađenja, kao ispiranje zagađenih površina i prometnica, erozija i ispiranje tla, aplikativna sredstva u poljoprivredi, gnojišta, prirodna zagađenja i slično. Postoji mogućnost i povremenih izvanrednih zagađenja uslijed havarija, remonta, nepažnje i sličnog.

Kvaliteta vode rijeke Kupe podložna je utjecaju cjelokupnog uzvodnog dijela sliva, te je 1984. godine zabilježeno ozbiljno zagađenje polikloriranim bifenilima (PCB_s).⁶³ Izvor zagađenja bila je tvornica Iskra u Semiču (Republika Slovenija). Iako je nakon otkrivanja zagađenja promijenjen proizvodni proces u pogonu zagađivača stabilnost PCB_s, sposobnost nakupljanja u sedimentu i živim organizmima i postojanje "džepova" sa zagađenjem u kraškom podzemlju Bele Krajine uvjetovali su dugotrajno zagađenje (vrijeme razgradnje do 20 godina) i prekoračenje dopuštenih vrijednosti, što pokazuju i najnovija istraživanja.

Kategorizacijom voda ocjenjuje se kakvoća voda i obavlja svrstavanje voda u vrste, te utvrđuje planirana vrsta vode. Biološko stanje voda⁶⁴ rijeke Kupe istraživano je prema Uredbi o klasifikaciji voda (NN 77/98) kojom se ocjenjuje kakvoća voda i obavlja svrstavanje vode u vrste na temelju dopuštenih graničnih vrijednosti skupina pokazatelja: fizikalno - kemijskih, režima kisika, hranjivih tvari, makrobioloških i bakterioloških.

Opažanja kakvoće površinskih voda rijeke Kupe vršena su 1998. godine na mjernim mjestima: Kupa - Šišinec, Kupa - Brest i Kupa - Sisak, koja ukazuju na kvalitetu vode rijeke Kupe u okolici Petrinje. Za Petrinjčicu postoje samo djelomične analize vode iz 1977. godine⁶⁵.

Kupa u Šišincu je sporija manja rijeka donjeg toka. Zelene je boje, zamućena, bez mirisa i bez vidljive otpadne tvari. Gustoća napućenosti biotopa biljnim i životinjskim organizmima je zamjetljiva ali je gustoća vrsta nevelika, tek je znatnije zamjetljiva populacija algi - kremenjašica. Od ostalih vrsta sadržane su zelene i modro - zelene alge uz manji broj puževa. Prema sastavu zajednice i učestalosti vrsta - indikatora s Liebmannove liste saprobnog sistema Kupa u Šišincu ocjenjena je kao umjereno do snažno onečišćena ili beta do alfa - mezosaprobnog stupnja, II. klase boniteta, s indeksom saprobnosti 2,37. Dobiveni rezultati upućuju na neznatan poremećaj biološke ravnoteže u vodi Kupe u Šišincu zbog sadržaja organske tvari alohtonog porijekla.

⁶³ prema podacima iz elaborata: "Prijedlog plana zaštite voda i koncepcijskog rješenja odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Grada Petrinje"; izrađivač: Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za vodno područje sliva Save, Zagreb, kolovoz 1997. godine

⁶⁴ korišteni podaci iz elaborata: "Izvešće o stanju okoliša Sisačko-moslavačke županije", izrađivač: APO - Agencija za posebni otpad, Zagreb, listopad 1998. godine

⁶⁵ Ispitivanja je za potrebe ribogojstva u predjelu Šamarice proveo Agronomski fakultet u Zagrebu 1977. godine.

Kupa kod mosta u Sisku u režimu malih voda je spora i tromo tekućica, tamnozeleno boje, zamućena, bez mirisa i bez vidljive otpadne tvari. Zajednica ispitivanog biotopa sastavljena je od manjeg broja vrsta, ali je broj jedinki unutar vrste priličan. Zajednica je sastavljena od modro - zelenih algi, od algi - kremenjašica, od jednostavnijih oblika cvjetnjaka i od jednostaničnih životinjskih oblika. Prema spomenutom sastavu zajednice i učestalosti vrsta - indikatora Kupa u Sisku ocjenjena je kao snažno onečišćena ili alfa - mezosaprobno stupnja, III. klase boniteta, uz indeks saprobnosti 2,60. Dobiveni rezultati upućuju na poremećaj biološke ravnoteže u vodi Kupe u Sisku zbog sadržaja organske tvari alohtonog porijekla.

Rezultati za 1998. godinu i ocjena kakvoće voda prikazana je, u skladu s Uredbom o klasifikaciji voda (NN 77/98), u slijedećoj tablici :

tablica - OCJENA KAKVOĆE VODE KUPE I PETRINJČICE U OKOLICI GRADA PETRINJE
(srednja vrijednost / vrsta vode prema Uredbi o klasifikaciji voda, NN 77/98)

m j e r n o m j e s t o	otopljeni kisik mg O ₂ /l	zasićenost kisikom %	BPK ₅ mg O ₂ /l	KPK iz KMnO ₄ mg O ₂ /l	stupanj saprobnosti Liebmann	suspend irana tvar mg / l	suhi ostatak filtrirane vode mg / l	pH	najvjerojatnij i broj koliforma u 1 l vode
Kupa - Šišinec	10,1 I	94,2 I	2,70 II	2,21 I	2,60 III	12,8 II	213,0 I	7,49 I	58,773 III
Kupa - Brest	8,8 I	91,0 II	2,8 II	3,7 I	2,4 II	22,0 I	-	-	49.000 III
Kupa - Sisak	9,75 I	88,8 II	3,22 II	2,74 I	2,37 II	7,0 I	214,4 I	7,45 I	57,302 III
Petrinjčica - Šamarica ⁶⁶	14,4 I	100,0 I	2,24 I	9,16 I	-	-	-	7,7 I	-

Stanje kakvoće voda moguće je usporediti sa stanjem planiranim u Državnom planu za zaštitu voda (NN 08/99) kojim je za rijeku Kupu nizvodno od Karlovca definirana II. kategorija vode.

Većina pokazatelja zadovoljava standarde propisane za II. kategoriju vode, osim broja koliforma u 1 l vode, te stupnja saprobnosti po Liebmannu kod Šišinca, po kojima rijeka Kupa ulazi u III. kategoriju. Propisanu II. kategoriju vode rijeke Kupe također narušava sadržaj PCB_s, no utvrđena prekoračenja dopuštenih vrijednosti nisu takova da bi trebalo zabraniti korištenje voda za rekreaciju.

3.3.4. TLO

Problem zagađenja tla u okolici grada sve je aktualniji jer nestručna primjena agrotehničkih mjera može dovesti do bitnih poremećaja ekosistema i narušavanja prirodnih odnosa čime se dugoročno smanjuje kvaliteta tla. Svakako da će problem zagađenosti tla neprimjerenom primjenom agrotehničkih sredstava biti sve manji kako napredovanjem urbanizacije u građevnom području grada bude sve manje poljoprivrednih površina.

Specifičan vid zagađenja tla u urbanim aglomeracijama je i nekontrolirano odlaganje krutog i tekućeg (otpadna ulja) otpada. Devastiranjem tla na takav način vrlo često dolazi do do posljedica koje onemogućavaju ili veoma otežavaju njihovo privođenje nekoj namjeni, a naročito uređenje u zelene površine.

Devastaciji su naročito izložene upravo javne površine, korita vodotoka, te površine uz prometnice i puteve, koje predstavljaju potencijal za ozelenjavanje i trajno uređenje, čime problem postaje izraženiji. Planom namjene površina u sklopu GUP-a grada Petrinje definirana je planska namjena svih površina u gradu što će pridonjeti postupnom potpunom uređenju svih prostora u gradu.

⁶⁶ Prema rezultatima ispitivanja koje je proveo Agronomski fakultet u Zagrebu 1977. godine.

3.3.5. UGROŽENI I DEGRADIRANI PROSTORI U GRADU

Kako je tijekom Domovinskog rata u neposrednoj blizini grada bila linija razdvajanja veliki dio gradskog prostora Petrinje (područja sjeverno od grada prema Kupi, istočno prema Mošćenici, te jugoistočno prema Kotar šumi) tretiran je, prema podacima Hrvatskog centra za razminiranje⁶⁷, kao minski sumnjiva površina.

U svrhu obnove Hrvatska vojska, AKD Mungos i specijalne postrojbe MUP-a u prvoj su fazi razminirale: prioritetna područja u neposrednoj blizini naselja (prostor od ulice M.Gupca na sjever do Kupe od mosta u Brestu do cca 200 m nizvodno od utoka Petrinjčice u Kupu, prostor između Češkog sela i "Finela"), najvažnije infrastrukturne pravce, važnije dalekovode, te trase vodovodnih sustava.

U tijeku je dalje razminiravanje ostalih površina pod minsko - eksplozivnim sredstvima.

U samom gradskom centru uz desnu obalu Petrinjčice (uzvodno od ul. F. Arha) nalazi se neuređena retencija površine cca 19.000 m² u koju se izljevaju otpadne vode prilikom većih oborina ili naglog topljenja snijega. Planirano je sanirati stanje, te urediti površine uz šetalište koje se nalazi u sklopu doline Petrinjčice koja je u ovom dijelu svog toka predložena za zaštitu kao značajni krajobraz.

Prije urbanog uređenja i privođenja namjeni u skladu s postavkama GUP-a biti će potrebno riješiti zaštitu gradskih područja koja su ugrožena od visokih voda rijeke Kupe i Petrinjčice, kao i visokih podzemnih voda. Čak i neki prostori u užem gradskom području, planirani kao rezervat prostora za urbani razvoj grada, nisu osigurani od razine visokih podzemnih voda koje su u direktnoj vezi s vodostajem, te je kao preduvjet za prostorno uređenje potrebno provesti njihovu zaštitu.

Izvan obuhvata GUP-a, ali u njegovoj neposrednoj blizini nalaze se eksploataciona polja⁶⁸ :

- Nova Drenčina - eksploataciono polje šljunka, pijeska i opekarske gline
- Stanci - eksploataciono polje keramičke gline

Eksploatacijom zemlje navedeni su prostori devastirani, te ih je potrebno sanirati. Kako se radi o prostorima koji se nalaze u kontaktnom gradskom području i predstavljaju potencijal za razvoj i uređenje rekreacijskih ili zelenih prostora, sanacija navedenih terena biti će jedan od prioriteta urbanog razvoja. Način i mogućnosti uređenja definirati će projektom sanacije.

Uz uređenje navedenih ugroženih i devastiranih prostora potrebno je i dalje obratiti posebnu pažnju na održanje kvalitete uređenja svih ostalih gradskih prostora, pri čemu su naročito ugroženi dijelovi grada koji još nisu privedeni adekvatnoj planskoj namjeni, te planirane parkovne i zaštitne zelene površine koje su često zapuštene i služe kao divlje deponije otpada.

⁶⁷ HRVATSKI CENTAR ZA RAZMINIRANJE SISAK, Podružnica Karlovac (dopis klasa: 213-04/03-01/01 urbr: 530-117-11-01-17 od 02. listopada 2001. godine)

⁶⁸ SISACKO - MOSLAVAČKA ŽUPANIJA, Ured za gospodarstvo (dopis br: 2176-01-02-01-13 od 21. rujna 2001.)